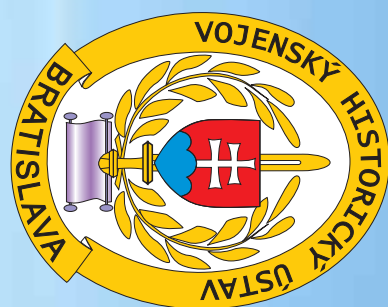

MESAČNÍK MINISTERSTVA OBRANY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ČÍSLO 8 / AUGUST 2010

SLOVÁCI V KOSOVE

Čatárska odysea

str. 6 - 8

Rozhovor so štátnym
tajomníkom str. 10 - 11

Slovenské piesky

Roman Juráš z Old Duty Trucks Nove Mesto nad Váhom s americkou vojnovou sanitkou Dodge WC 54 a replikou poľnej ošetrovne z Normandie

Historické vojenské vozidlá, vojenské tábory z čias druhej svetovej vojny, dynamické ukážky výcviku aj statické ukážky techniky Ozbrojených síl SR – to všetko boli Slovenské piesky 2010, ktoré sa uskutočnili od 10. do 15. augusta v priestoroch Vojenského technického a skúšobného ústavu Záhorie neďaleko Plaveckého Mikuláša. „Druhý ročník Slovenských pieskov je venovaný 120. výročiu narodenia generála Rudolfa Viesta, ktorý sa svojím životom nezmazateľne zapísal do dejín československej a slovenskej armády a našej krajiny,“ povedal 14. augusta v hlavný deň podujatia na úvod svojho príhovoru minister obrany Ľubomír Galko. Zdôraznil, že odkaz takých hrdinov, akým bol aj R. Viest, musí v našej krajine pretrvať a je zároveň veľkým poslanstvom aj pre Ozbrojené sily Slovenskej republiky. Uviedol: „Práve naši vojaci sú tí, ktorí prispievajú k bezpečnosti nášho štátu, ako aj euro-atlantického priestoru, a to v rámci medzinárodných vojenských misií na Cypre, Balkáne a predovšetkým v Afganistane. Dovoľte mi, aby som využil túto príležitosť a poďakoval im za ich podporu, odhodlanosť a profesionalitu, ktorú dokazujú aj pri pomoci občanom doma na Slovensku.“ Minister obrany sa zároveň poďakoval združeniu Slovenské piesky a osobitne jeho predsedovi Ľudovítovi Francovi ako aj jeho spolupracovníkom za ich nadšenie a osobný prínos, pretože bez nich by sa uvedené podujatie nemohlo zrealizovať. Vysoko ocenil aj účasť stovky vojakov ozbrojených síl pod velením podplukovníka gšt. Mariána Kurilla.

„Na Slovenské piesky prišlo okolo 300 účastníkov so 150 kusmi historických vojenských vozidiel a stovkami kusov autentickej výzboje a výstroje, pričom okrem Slovenska pricestovali účastníci z Česka, Bulharska a Talianska, až šesť historických skupín máme z Rakúska a dokonca na Slovensko prvý raz zavítali aj naši partneri z Veľkej Británie,“ s uspokojením konštatoval predseda združenia Slovenské piesky a zároveň šéf Klubu historických vozidiel Považie Ľ. Franc. Predseda Franc ocenil aj výbornú 6-tisícovú sobotňajú návštevu. Zároveň sa úprimne poďakoval vedeniu ministerstva obrany a ozbrojeným silám, bez ktorých súčinnosti by Slovenské piesky na tak dobrej úrovni boli ne realizovateľné.

Minister obrany Ľubomír Galko s vojakmi OS SR

Boj zblízka v podaní 5. pluku špeciálneho určenia

Pavol Vitko
šéfredaktor

Ešte na Slovensku nebol minister obrany, ktorý po svojom nástupe do funkcie dokázal pred verejnosťou podvihnúť pokrievku na hrnci s naozaj horúcou kašou – s verejnými obstarávaniami a nákupmi pre rezort. Vlastne za tie roky si spomedzi príslušníkov celého rezortu pamätám v tejto oblasti len jeden verejný protest. Niekedy v polovici 90-tych rokov som ešte v Pravde písal o tom, ako vtedajší náčelník generálneho štábu generálplukovník Jozef Tučyňa nesúhlasí s nákupom osobných vozidiel Lada Samara z ruského dlhu. S tým, že v konečnom dôsledku nás ich prevádzka vyjde drahšie, ako keby sme porovnateľné či aj lepšie autá kúpili u hociakého slovenského predajcu. Tí čo mali „česť“ jazdiť v Samarách vedia, že mal pravdu. Samozrejme, za tie roky sa v oblasti akvizícií všeličo šušľalo. Nie jeden problém s predraženými nákupmi pre armádu sa „preválil“ aj vo vyspelých krajinách. Pozriem sa na zuby akvizíčným praktikám a v prípade podozrení z prešľapov predostriem ich verejnosti – takú guráž však u nás v rezorte ešte nemal nikto. Až do dnešných dní – a do príchodu ministra obrany Ľubomíra Galka. A že to guráž chce – to je viac ako isté. Okrem toho, poznáte príbeh z Biblie o tom, že toho, kto je bez viny, treba čím skôr ukrižovať... V každom prípade ak minister hovorí, že urobí všetko pre to, aby sa štátne peniaze určené pre vojakov dostávali výhradne k vojakom – pre armádu to nemôže byť iná, ako dobrá správa.

S veľkou úctou, dámy a páni

Pavol Vitko

Z obsahu

str. 6 - 8

Čatárska
odysea

Strategické
hodnotenie
obran

str. 10 - 11

Prvé
lastovičky
v Kuchyni

str. 12 - 13

str. 4-5 Krátko z rezortu
str. 6-8 Čatárska odysea
str. 9 Prvé kroky ministra
str. 10-11 Strategické hodnotenie obrany
str. 12-13 Prvé lastovičky v Kuchyni
str. 14-15 KFOR: zvýšená pohotovosť
str. 16 Bojovník západného odboja

str. 17 TECHNICA – krátko
str. 18-21 Nový obrnec z Južnej Afriky
str. 22-23 Pakistanský hrom
str. 24-25 Poster – JF-17 Thunder
str. 26 Bombardovacie lietadlo Su-22M-4

str. 27 Kapitán in memoriam Otto Smik
str. 28-31 Leopard 2 MBT Revolution
str. 32 TECHNICA – krátko
str. 33 Dôveryhodnosť Ozbrojených síl SR
str. 34-35 Vojenská hasičská jednotka Prešov

str. 35 Vladimírove výzvy
str. 36-37 Krátko z rezortu
str. 38-39 Odvodový bonus
str. 40-41 Výtvarná súťaž Vojaci očami detí
str. 42-43 Jubilant stále vo forme
str. 44-46 servis • tipy • rady
str. 47 Bojové vrtulníky Tiger

Mesačník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XVIII. č. 8/2010
Redakčná uzávierka 17. augusta 2010
Do výroby zadané 24. augusta 2010

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
Kommunikčný odbor

Šéfredaktor:
PhDr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktor:
Mgr. Michaela FARKASOVÁ
tel.: 0960 312 806, 0903 820 195
e-mail: michaela.farkasova@mod.gov.sk
Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe
tel.: 0960 338 352, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:
Ing. Eleonóra BUJACKOVÁ
tel.: 0960 313 054
e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk

Fotograf:
Peter DOVINA
tel.: 0903 820 698

Tajomníčka redakcie:
Bc. Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Grafická úprava:
kapitán Ing. Otakar HRABÁK
Ivana MIŠKOLCIOVÁ
Lydia ŠEVČIKOVÁ
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Adresa redakcie:
Mesačník OBRANA
Kommunikčný odbor MO SR
Kutuzovova 8

832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mosr.sk/obrana

Rozširuje:
Podacie stanice MO SR

Tlač:
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová
Na titulnej strane:
príslušníci Vojenskej polície KFOR
pred ďalším výjazdom
foto Pavol VITKO

Nevyžiadajte obrázový materiál
a rukopisy nevraciate.
© Ministerstvo obrany SR
EC 41208, ISSN 1336-1910

Nadštandardné vzťahy s ČR

/ Richard ŠŮMEGHY

/ foto MO ČR

„Súčasnú úroveň bilaterálnych vzťahov hodnotím ako najlepšiu od rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej republiky. Vyjadrením toho je aj zdieľanie spoločných hodnôt vyplývajúcich z členstva našich krajín v NATO a EÚ,“ vyhlásil 22. júla minister obrany SR Ľubomír Galko po stretnutí s českým ministrom obrany Alexandrom Vondrom v Prahe.

Minister Ľubomír Galko potvrdil nadštandardné bilaterálne vzťahy medzi oboma krajinami aj vo vojenskej oblasti. Obaja rezortní partneri sa dohodli na vytvorení pracovnej skupiny v podobe zmiešanej politicko-vojenskej komisie, ktorá by vypracovala návrhy na konkrétne projekty. Išlo by o spoluprácu na bilaterálnej úrovni v piatich oblastiach: vrtuľníková iniciatíva v rámci NATO, budúcnosť nadzvukových lietadiel, doprava a logistika, veda, výskum a vojenské vzdelávanie. Ministri hovorili aj o aktuálnych témach týkajúcich sa členstva Slovenska a Českej republiky v NATO a EÚ. „Slovenská republika s plnou vážnosťou podporuje všetky procesy, ktoré súvisia s transformáciou NATO, pretože ich cieľom je posilniť akcieschopnosť Aliancie pri dosiahnutí vyššej pružnosti v rozhodovaní a efektívnom vynakladaní materiálnych, ľudských a finančných zdrojov,“ uviedol minister Galko. Na svojom prvom spoločnom stretnutí ministri obrany SR a ČR diskutovali aj o účasti na zahraničnej misii ISAF v Afganistane a v KFOR v Kosove.

Odovzdanie velenia Síl výcviku a podpory

/ text a foto Jozef ŽIAK

Vtrenchianskych kasárňach SNP sa 29. júla uskutočnil za prítomnosti ministra obrany Ľubomíra Galka, náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Ľubomíra Bulika, veliteľa pozemných síl generálmajora Jaroslava Vývleka, veliteľa vzdušných síl generálmajora Martina Babiaka a ďalších zástupcov velenia OS SR slávnostný akt odovzdania velenia Síl výcviku a podpory.

Odchádzajúci veliteľ generálmajor Miroslav Kováč poďakoval všetkým svojim spolupracovníkom za prácu, ktorú v uplynulom období vykonali v prospech Síl výcviku a podpory i celých profesionálnych ozbrojených síl. Za vykonanú prácu a celú 33-ročnú kariéru profesionálneho vojaka mu poďakoval minister obrany Ľubomír Galko. Zdôraznil, že práve útvary a zariadenia v podriadenosti trencianskeho veliteľstva síl výcviku a podpory sa významnou mierou podieľajú na výchove a príprave nových profesionálnych vojakov, ako aj tých príslušníkov ozbrojených síl, ktorí plnia úlohy v zahraničných misiách a operáciách v mnohých krízových oblastiach sveta, zabezpečujú ich logistickú podporu. Zároveň minister obrany zaželel veľa úspechov vo svojej práci novému veliteľovi Síl výcviku a podpory OS SR generálmajorovi Petrovi Vojtekovi.

Pre rodáka z Komárna je to už v poradí trináste pôsobisko v rámci kariéry profesionálneho vojaka. Generálmajor Peter Vojtek absolvoval vysokú vojenskú technickú školu v Liptovskom Mikuláši i vojenskú akadémiu GŠ v Hamburgu. Dlhé roky pôsobil v útvaroch PVO v Čechách a od roku 1998 na Slovensku. Bol zástupcom veliteľa protiletadlovej brigády v Pezinku, veliteľom protiletadlovej raketovej brigády v Nitre, pracoval v Inšpekcii ministra obrany, bol zástupcom veliteľa vzdušných síl, náčelníkom štábu personálneho manažmentu a naposledy náčelníkom štábu pre podporu operácií GŠ OS SR.

Tretia slovenská rotácia v Deh Rawoode

/ por. Slavko GANAJ

/ foto pplk. Marián MJARTAN

Na vojenskej základni spojeneckých vojsk NATO v Deh Rawoode, ktorá má oficiálny názov „Camp Hadrian“, má najväčšie zastúpenie holandská armáda, potom francúzska, slovenská a americká. Slovenskí vojaci, ktorí tu v súčasnosti pôsobia, sú v poradí treťou slovenskou rotáciou v kempe Hadrian. Súčasná jednotka v Deh Rawoode pôsobí od marca 2010 a začiatkom septembra 2010 by mala svoje pôsobenie na základni skončiť. Slovenská strážna čata v Deh Rawoode pôsobí pod velením nadporučíka Mateja Mikuláša a je zložená z vojakov 2. mechanizovanej brigády pozemných síl OS SR z posádok Michalovce, Trebišova a Prešova. Jej úlohou je zabezpečiť ochranu medzinárodných vojenských jednotiek v kempe Hadrian, kontrolovanie vozidiel a osôb prichádzajúcich do kempu a ochrana vrtuľníkovej prístávacej plochy. S prácou slovenských vojakov sú spokojné i koalíčne vojská. V súčasnosti má Slovenská republika v Afganistane viac ako 300 príslušníkov OS SR. Slovenskí vojaci pôsobia v Afganistane na štyroch základniach – v Kandaháre, Kábuľe, Tarín Kowte a Deh Rawoode, ktorá je najmenšou základňou v provincii Uruzgan.

Spomienka na M. R. Štefánika

/ text a foto Pavol VITKO

Skláňam sa pred posolstvom Milana Rastislava Štefánika a vzdávam hold a úctu jeho myšlienkam a hodnotám ktoré presadzoval, pretože sú hlboko morálne a platné v akejkolvek dejinnej etape,“ povedal o Milanovi Rastislavovi Štefánikovi minister obrany Ľubomír Galko 25. júla na spomienkovom stretnutí v Košariskách pri evanjelickej fare, kde sa pred 130-timi rokmi M. R. Štefánik narodil. Spolu s Ľ. Galkom sa pamiatke generála Štefánika poklonil aj náčelník Generálneho štábu OS SR generál Ľubomír Bulík a ďalší predstavitelia ministerstva obrany. Vence a kytice k buste veľikána položili aj podpredseda NR SR Milan Hort, biskup Západného dištriktu Evanjelickej cirkvi a. v. Milan Krivda, starostka Košarísk Anna Abramovičová, ako aj hostia z Francúzska a Českej republiky. Slávnostné nedeľné predpoludnie pokračovalo v Košariskách uvedením do života dvoch publikácií, ktoré zachytávajú život M. R. Štefánika. Autorom prvej je cestovateľ a spisovateľ František Kele. Dielo Milan Rastislav Štefánik, významný cestovateľ a jeho nasledovníci, opisuje desiatky Štefánikovych ciest a prináša z nich aj bohatú fotodokumentáciu. Publikáciu Milan Rastislav Štefánik v zrkadle prameňov a najnovších poznatkov historiografie vydal Vojenský historický ústav v spolupráci s Historickým ústavom Slovenskej akadémie vied, Slovenským národným archívom v Bratislave a Komunikačným odborom MO SR.

Spomienkové oslavy 130. výročia narodenia M. R. Štefánika vyvrcholili popoludní na Bradle. Vence k Štefánikovej Mohyle položila predsedníčka slovenskej vlády Iveta Radičová, podpredseda Národnej rady SR Róbert Fico, minister obrany SR Ľubomír Galko (v sprievode náčelníka generálneho štábu OS SR generála Ľubomíra Bulíka), predstavitelia veľvyslanectiev a vojenského diplomatického zboru, biskup Západného dištriktu Evanjelickej cirkvi a. v. Milan Krivda, primátorka Brezovej pod Bradlom Anna Danková a ďalší hostia. K dôstojnému priebehu osláv prispela aj vojenská hudba a Čestná stráž Ozbrojených síl Slovenskej republiky.

Slovensko-austrálska spolupráca

/ Richard ŠŮMEGHY

/ foto Peter DOVINA

„Spolupráca príslušníkov Austrálskych obranných síl (ADF) so slovenskými vojakmi na operácii ISAF v Afganistane je na mimoriadne dobrej úrovni,“ vyhlásil 20. júla minister obrany Ľubomír Galko na stretnutí s veľvyslancom Austrálskeho zväzu v Slovenskej republike so sídlom vo Viedni Michaelom Johnom Pottsom, ktorý je zároveň prvým prijatým veľvyslancom na Ministerstve obrany SR od nástupu nového ministra. Ľubomír Galko ubezpečil M. J. Potts, že Slovenská republika urobí všetko pre to, aby globálna hospodárska kríza a nedostatok finančných prostriedkov neohrozili záväzky Slovenska vyplývajúce z nášho členstva v medzinárodných bezpečnostných štruktúrach, ani účasť na operáciách medzinárodného krízového manažmentu. Austrálsky veľvyslanec Michael John Potts osobitne vyzdvihol výbornú spoluprácu medzi jednotkami ADF a príslušníkmi Ozbrojených síl SR v rámci spoločnej misie v Afganistane. Návšteva M. J. Potts bola v poradí jeho treťou cestou na Slovensko, ktorá sa týkala zahranično-bezpečnostnej politiky.

Mosty ako pomoc

/ Richard ŠŮMEGHY

/ foto Slavomír BRENDZA

Vojaci zo ženijnej rotý Michalovce v obci Breznica 22. júla vybudovali dočasné premostenie. Pri nedávnych povodniach zosuv pôdy ochromil dopravu a odrezal cestu obyvateľom z južných častí do obce Stropkov a rekreačnej oblasti Domaša – Valkov. Obci sa preto rozhodol pomôcť minister obrany Ľubomír Galko, ktorý nariadil vyslať rekognoskačnú skupinu do postihnutej obce. Príslušníci ženijnej rotý položili v súvislosti s tohtoročnými povodňami dočasné premostenie už v ôsmich obciach, preto ukladanie mostovky prebiehalo bez akýchkoľvek problémov. Mostovka PM-55 má nosnosť 50 ton, to znamená, že do obce budú môcť kratšou cestou opäť jazdiť osobné i nákladné automobily. Počas tohtoročných povodní pomáhala viac ako tritisíc vojakov, ktorí plnili, vozili, nosili a ukladali vrecia s pieskom, zabezpečovali rozvoz stravy, pomáhali pri evakuácii osôb a ich majetku, robili terénne úpravy a kladli dočasné premostenia v obciach, ktoré zostali odtrhnuté od okolitého sveta.

/ Jozef ŽIAK

/ foto Peter DOVINA

Spoza zákruty posádkového cvičiska Sučany v podhorí Malej Fatry sa vyrútilo vojenské vozidlo. Blíži sa k mobilnému check pointu. Hliadke, ktorá pod velením svojho veliteľa desiatnika Dušana Ivanka monitoruje situáciu vo zverenom priestore. Vojaci zastavujú vozidlo. Vyzývajú osoby, ktoré sa v ňom nachádzajú, aby vystúpili. Veľmi neochotne reagujú na povel a neskôr sa ohradujú proti kontrole dokumentov. Členovia hliadky cítia komplikácie. Tie na seba nenechajú dlho čakať...

Čatárska odyssey

Podozrivé osoby z vozidla vo vojenských uniformách spočiatku nespupracujú. Až po hodnej chvíli, plnej vzájomného vysvetľovania sa nakoniec podvolia osobnej kontrole. Aj to len „vďaka“ namiereným zbraňam členov hliadky. Veliteľ kariérnych kurzov poddôstojníckej akadémie štábný nadrotmajster Miroslav Kovalovský pozorne sleduje počínanie členov hliadky.

Zdravotníci išli hore

Aj riešenie tejto situácie patrí k vyvrcholeniu osemťždňového vstupného poddôstojníckeho kurzu OR-5. Je určený pre vybraných desiatnikov. Úspešné absolvovanie je kľúčom, ktorý otvorí dvere na povýšenie do prvej poddôstojníckej hodnosti čatára. Tentoraz je zameraný na od-

bornosť zdravotníkov. „Prišli k nám z vojenských útvarov a zariadení. Značná časť je z poľnej nemocnice a ďalších zariadení ÚVN v Ružomberku. Aj preto neboli na začiatku na nejakej vysokej úrovni, čo sa týka ich vojenského vystupovania, ovládania zbraní či taktiky. V podmienkach nemocnice z pochopiteľných dôvodov takúto prípravu zrejme dlho nemali. Preto sme sa museli v úvode prípravy sústrediť predovšetkým na odstránenie tohto nedostatku. Podarilo sa nám to. Ich úroveň išla rapidne hore. Ukazuje sa to aj v rámci terajšieho záverečného štvordňového sústredenia – komplexného výcviku v Sučanoch,“ s uspokojením konštatuje štábný nadrotmajster Kovalovský.

Rodák z Lomnej na Orave po absolvovaní vojenskej strednej odbornej školy delostreleckého zamerania pôsobil v bývalej senickej delo-

Prápor výcviku

Vznikol 1. júla 2009 reorganizáciou a zlúčením predchádzajúcich školiacich a výcvikových zariadení do jedného celku. Jeho poslaním je organizovať, riadiť a uskutočňovať vojenský výcvik profesionálnych vojakov.

Pozostáva z roty základného vojenského výcviku, roty bojového výcviku, roty výcviku bojovej podpory a bojového zabezpečenia, roty podpory velenia, roty výcviku PVO, KIS a EPs, Poddôstojníckej akadémie a Výcvikovej jednotky vojenských misií (všetky sú dislokované v posádke Martin) a Strediska výcviku leteckých odborností (v priestoroch vrtuľníkového krídla Prešov). Do podriadenosti práporu patria aj vojenské výcvikové priestory Turecký vrch a Kamenica nad Čirochou.

Previerka činnosti hliadky

streleckej brigáde, neskôr v martinskom zmiešanom raketovom pluku, potom vo výcvikovej základni raketového vojska a delostrelectva. Dva roky pôsobil v mierovej misii UNFICYP na Cypre. Získané skúsenosti začal zúročovať najskôr v základnej výcvikovej škole, potom v poddôstojníckej akadémii. Od vytvorenia práporu výcviku je veliteľom kariérnych kurzov.

Ženy nástrahy zvládli

Zo štyroch desiatok zdravotníkov v kurze tvoria väčšinu ženy. Starší inštruktor výcviku spomínaného kurzu rotmajster Juraj Majer konštatuje, že ženy sú po teoretickej stránke lepšie pripravené ako muži. Majú vysokú motiváciu a menšiu fyzickú silu pri plnení niektorých úloh dohŕňajú veľkou húževnatosťou. V záverečnej fáze kurzu sa sústredili najmä na riešenie praktických úloh, ktoré sa môžu reálne stať v prípade nasadenia v zahraničných misiách a operáciách. Ide o zvládnutie štandardných operačných postupov. Napríklad pri činnosti v kontrolno-prepúšťacích miestach. Najmä dôkladnej kontroly prechádzajúcich osôb a vozidiel. Aby vedeli, ako postupovať pri zistení falošných dokumentov, nájdení zbraní, drog či nástražného výbušného systému. Precvičovali sa v činnosti pozorovacej hliadky v teréne.

Náčelník skupiny výcviku práporu kapitán Jozef Beňo hovorí, že do spomínaného výcviku sa usilujú operatívne zapracovať všetky najnovšie získané poznatky zo zahraničných misií a operácií. Aj z operácie ISAF, kde je v súčasnosti zástupcom veliteľa slovenského kontingentu práve zástupca veliteľa práporu major Róbert Kecso. A tam sa neraz stáva, že ozbrojenci sa snažia preniknúť do strážnych objektov s falošnými dokumentmi a v uniformách, ktoré predtým odcudzili. Preto členovia imitáčnej skupiny počas celého záverečného výcviku v Sučanoch zneprijemňovali život frekventantom kurzu.

V priebehu kurzu OR-5 sa podľa rotmajstra Majera v najlepšom svetle ukázal desiatnik Dušan Ivanko z michalovského samohybného delostreleckého oddielu, desiatničky Magdaléna Karkošková a Andrea Ružomberková z poľnej nemocnice ÚVN Ružomberok v Liptovskom Mikuláši i desiatnik Ivan Sepeši z rožňavského práporu RCHBO. Rodák z Košíc desiatnik Dušan Ivanko začína svoju dráhu profesionálneho vojaka v trebišovskom mechanizovanom prápore. Spoločne s mnohými ďalšími príslušníkmi útvaru bol od júla 2005 do januára 2006 aj v operácii KFOR v Kosove. Domov sa však na rozdiel od mnohých svojich spolubojovníkov, ktorí zahynuli pri leteckej havárii An-24 pri Hejcoch vrátil prvou rotáciou.

Zaujímavý výcvik motivoval

V hliadke mal síce väčšinu žien, ale s ich počínaním pri kontrole osôb a techniky, ako aj v rámci pozorovacej hliadky je spokojný. „Nechcel by som sa veru ocitnúť v pozícii kontrolovaných osôb, keď na ne miera zbraňami. Naučili sa potrebnej razancii. Navyše im nechýba ani dôslednosť pri plnení úloh,“ dodáva desiatnik Ivanko. Pri kontrole sa vyznamenala aj desiatnička Katarína Šípeková z poľnej nemocnice. „Takýto zaujímavý výcvik ma baví. Počas tých štyroch dní sa stále deje niečo neočakávané. Museli sme síce trochu pokričať na kontrolovaných, ale nakoniec poslúchli,“ konštatuje 24-ročná rodáčka z Ružomberka, ktorá si v súčasnosti dopĺňa na vysokej škole vzdelanie v ošetrovatelstve.

Podobné poznatky má aj jej kolegyňa z poľnej nemocnice desiatnička Jana Grófová. „Museli sme si pospomínať na vojenskú problematiku zo základného výcviku pred pár rokmi, a najmä naučiť sa pracovať v tíme. Lebo práve v rámci kolektívu sa riešia mnohé úlohy. Či už pri patrolovaní, alebo kontrole osôb a techniky,“ hovorí rodáčka z Komjatíc.

Oporou pri spomínaných činnostiach im boli aj mužskí členovia hliadky. Desiatnik Ladislav Andraščík a Jozef Rameš. Jozef pôsobí v

Hlavné úlohy práporu

- základný vojenský a vstupný odborný výcvik profesionálnych vojakov
- ďalší odborný výcvik profesionálnych vojakov
- výcvik a vzdelávanie profesionálnych poddôstojníkov
- príprava kľúčového personálu jednotiek do operácií medzinárodného krízového manažmentu (MKM), národný výcvik príslušníkov OS SR na pozície v štruktúrach NATO/EÚ a výcvik príslušníkov OS SR do mierových pozorovateľských misií
- poskytovať odbornú pomoc jednotkám, pripravujúcim sa do operácií MKM v etape odborného výcviku a vytvárať podmienky na ich intenzívny a realistický spoločný výcvik
- prevádzka výcvikových priestorov pre potreby OS SR
- podieľať sa na odbornom výcviku absolventov Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika Liptovský Mikuláš, vybraných vojenských odborností v rámci vstupného odborného dôstojníckeho kurzu
- byť pripravený na rozkaz zostať na mierových počtoch so stanovenou dobou mobilizačnej pripravenosti
- zabezpečenie mobilizačného rozvinutia peších práporov
- zabezpečenie prípravy aktívnych záloh v súlade s Modelom 2020

hlohovskom multifunkčnom prápore ako veliteľ družstva zberu a vývozu ranených. Spoločne s ďalšími príslušníkmi útvaru sa podieľal na výbornom splnení úloh v rámci minuloročného jesenného certifikačného cvičenia slovenskej časti bojovej skupiny Európskej únie pod poľským velením vo VVP Kamenica nad Cirochou a v posádkovom cvičisku Veľké Ozorovce. Absolvent zdravotníckeho odboru žilinskej vojenskej strednej odbornej školy pôsobil roky v železničnom vojsku. Až do jeho zrušenia. Na žilinskej univerzite vyštudoval fakultu špeciálneho inžinierstva.

Rodáčka z Letanoviec v okrese Spišská Nová Ves desiatníčka Magdaléna Karkošková je tri roky v uniforme. Popri práci stihla vyštudovať na lekárskej fakulte v Martine hygienu a ošetrovateľstvo. Svoje rozhodnutie ísť do ozbrojených síl neľutuje. „Pôsobím na chirurgickom oddelení nemocnice v Liptovskom Mikuláši. Je to zaujímavá práca. Som na tabuľke hlavnej sestry chirurgie. Po úspešnom absolvovaní tohto kurzu by som chcela postupne prejsť aj kurzami OR-6 a 7, zlepšiť si angličtinu. Všetko preto, aby som sa mohla v rámci ozbrojených síl čo najlepšie uplatniť,“ zdôrazňuje.

Najlepšia bola Magdaléna

V záverečný deň sústredného výcviku v Sučanoch ju a ostatných frekventantov kurzu čakala súťaž tímov. V jej rámci museli napríklad čo najrýchlejšie prejsť zamorený terén, zvládnuť pochod podľa azimutu, založiť oheň v provizórnych podmienkach, bežať s bremenom či tlačiť UAZ. Za odmenu sa najlepšie družstvo malo viezť do martinských kasární na vozidle. Podľa veliteľa poddôstojníckej akadémie štábného nadrotmajstra Mareka Soldána boli však sily všetkých družstiev úplne vyrovnané. V každej disciplíne vyhralo iné. Ponuku, aby sa teda všetci zviezli autom, frekventanti jednohlasne odmietli a vybrali si náročný 15-kilometrový peší presun v spaľujúcej 35-stupňovej horúčave do Martina. Najlepším frekventantom kurzu sa napokon po zvážení všetkých výsledkov teoretických i praktických preskúšaní stala desiatníčka Mgr. Magdaléna Karkošková. Podmienky na povýšenie do hodnosti čatár splnilo všetkých 40 účastníkov kurzu OR-5.

/ text a foto Pavol Vitko

Rázne kroky ministra

Minister obrany Ľubomír Galko predstavil 3. augusta verejnosti prostredníctvom tlačovej besedy na MO SR Programové vyhlásenie vlády SR týkajúce sa rezortu obrany. Zúčastnili sa na nej aj štátny tajomník ministerstva obrany Róbert Ondrejsák a generálny riaditeľ sekcie obrannej politiky medzinárodných vzťahov a legislatívy Jaroslav Naď.

Minister zdôraznil, že rezort obrany udrží kontinuitu v plnení úloh a záväzkov, ktoré Slovensku vyplývajú z členstva v NATO a Európskej únii, s dôrazom aktívnej účasti v operáciách medzinárodného krízového manažmentu.

Minister zároveň avizoval, že po dôkladnej analýze budú nasledovať zmeny a opatrenia všade tam, kde budú potrebné. V zmysle programového vyhlásenia budú prijímané systémové opatrenia v oblasti racionalizácie a zvýšenia kvality a efektívnosti manažmentu zdrojov. Nevyhnutnosťou je zvýšenie hospodárnosti pri vynakladaní zdrojov so súčasťou vysokou mierou transparentnosti ich využívania. Minister chce zároveň posilňovať dialóg s verejnosťou v záujme dôvery občanov k rezortu obrany a ozbrojeným silám. Jednou z jeho hlavných priorit je realizácia strategického hodnotenia obrany Slovenska, ktoré bude komplexne analyzovať skutočný stav rezortu a následne definovať politicko-strategický a ekonomický rámec pre dlhodobý rozvoj obrany a ozbrojených síl. Do procesu bude zapojená aj širšia verejnosť.

Minister zároveň v sociálnej oblasti ubezpečil, že: „Zachováme tie prvky, ktoré podporujú záujem občanov o službu v ozbrojených silách. Chceme odstrániť zo systému tie prvky, ktoré už splnili svoju úlohu a boli len na uľahčenie prechodu zo systému povinnej vojenskej služby na systém plne profesionálnych dobrovoľných ozbrojených síl“.

Vrtuľníky a platy

9. augusta 2010 minister obrany Ľubomír Galko podal trestné oznámenie na neznámeho páchateľa vo veci zmlúv na modernizáciu 14 vrtuľníkov Mi-17, ktoré boli podpísané tesne pred voľbami. Podľa neho bol totiž spáchaný trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa ustanovenia § 237 Trestného zákona a trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326. Uzavreté boli dve zmluvy. Prvá na dodávku zástavbových dielov, ktoré budú inštalované do vrtuľníkov pri ich modernizácii. Druhá na upgrade (modernizáciu) vrátane inštalácie zástavbových dielov. Modernizácia vrtuľníkov má byť realizovaná v rokoch 2010 – 2014. Minister pritom nie je proti modernizácii, ale podľa jeho slov boli obe zmluvy podpísané bez záruky, že technický život vrtuľníkov, ktorý sa v blízkej budúcnosti končí, bude môcť byť predĺžený.

Ak by predĺženie technického života nemohlo byť realizované, ministerstvo by aj tak muselo zaplatiť zmluvné sumy.

V oblasti plytvania s finančnými prostriedkami minister Galko v auguste tiež verejnosť oboznámil so skutočnosťou, že v rezorte piati zamestnanci dostávali tzv. osobný plat, ktorého výška bola na úrovni platu ministra, alebo ho prevyšovala. Tiež poukázal na neprimerane vysoké odmeny niektorých „vyvolených“ zamestnancov a takúto prax nazval drancovaním rezortu. V rezorte takáto prax pokračovať nebude a minister už rozhodol o určení funkčných plátov v štandardnej výške podľa platných predpisov, takže mzdové náklady na vedúcich pracovníkov klesli približne o tretinu.

Predražené člny bez motorov

16. augusta minister Ľ. Galko v Seredi otvoril ďalší problém z minulého obdobia - postup pri verejnom obstarávaní šiestich nafukovacích člnov ZODIAC FC 470, ktorý bol realizovaný v roku 2008. Bola pri ňom porušená finančná disciplína o rozpočtových pravidlách. Člny boli kúpené bez verejnej súťaže a na základe ponuky jednej firmy. Ako uviedol minister Galko, v uvedenom roku sa spomenuté člny dali nakúpiť po 392 662 korún za kus, pričom ale rezort obrany za jeden zaplatil 774 400 korún. Navyše člny boli zakúpené bez motorov a ich využitie je obmedzené. V tejto súvislosti sa minister ospravedlnil za to, že vojaci pri nedávnych povodniach napriek úprimnej snahe nemohli pomáhať tak, ako by mohli v prípade, že by tieto člny boli vybavené aj motormi. Avizoval, že motory sa bude snažiť získať z peňazí ušetrených v rámci rezortu aj vďaka transparentným výberovým konaniam a urobí všetko preto, aby štátne financie, ktoré sú určené vojakom, sa naozaj aj k vojakom dostali. Zároveň potvrdil, že ministerstvo obrany podalo vo veci nákupu predmetných člnov 12. augusta trestné oznámenie.

Minister Ľubomír Galko zároveň zdôraznil, že uvedené prípady nech sú aj varovaním pre pracovníkov rezortu, ktorí by v rámci správy financií a majetku mali úmysel „zlyhať“, pretože budú zverejnené ich mená a budú postavení pred súd, preto každý nech si zváži, či si chce zachovať svoju česť, alebo porušovať zákon.

/ **Róbert Ondrejcsák**
štátny tajomník Ministerstva obrany SR

Strategické hodnotenie obrany

Pán štátny tajomník, aké najdôležitejšie úlohy stoja pred MO v zahraničnej oblasti?

Keď hovoríme o zahraničnej oblasti, musíme hovoriť predovšetkým v kontexte nášho členstva v Severoatlantickej aliancii a Európskej únii. V súčasnosti je najaktuálnejšou politickou agendou príprava novej Strategickej koncepcie Severoatlantickej aliancie. V prebiehajúcej diskusii Slovensko prezentuje svoje názory k najdôležitejším témam, ktoré sú pre nás zásadné. Či už je to vnímanie článku 5 Washingtonskej zmluvy alebo zahraničné misie, vzťahy s Ruskom, spolupráca s partnermi alebo ďalšie možné rozširovanie NATO. Ak však hovoríme o úlohách v zahraničnej oblasti, nemôžeme vynechať účasť našich ozbrojených síl v operáciách medzinárodného krízového manažmentu.

Ako sa bude vyvíjať naša účasť v operácii ISAF v Afganistane?

Radi by sme nadviazali na kroky predchádzajúcej vlády, čiže v žiadnom prípade nebudeme znižovať našu prítomnosť v Afganistane. Práve naopak. Plánujeme určité zvyšovanie našej prítomnosti. Samozrejme, v tomto momente sa dajú ťažko predpovedať konkrétne čísla. Vieme, aká je finančná situácia, takže budeme musieť prehodnotiť veľa vecí, vrátane našej účasti v zahraničných misiách. V Afganistane k určitému zvýšeniu dôjde, hoci v tomto roku nebude nijako robustné.

Je pravdepodobné, že slovenskí ženisti budú po zmene mandátu pôsobiť v Afganistane aj mimo základní?

Nepochybne, práve zmena mandátu ženistov tak, aby mohli svoje úlohy vykonávať aj mimo základní – samozrejme, pri dodržaní všetkých potrebných zásad ochrany síl - by mohla veľmi výraznou mierou pomôcť k ďalšiemu zvýšeniu renomé Slovenska v tejto operácii. Postupné odstraňovanie národných obmedzení vo veľmi veľkej miere prispieje k tomu, aby boli naše jednotky nasadené na miestach, kde sú naozaj potrebné. Podľa informácií, ktoré mám k dispozícii, je pre našu jednotku v Kandaháre rozšírenie súčasného mandátu veľmi žiaduce. Úlohy by mohla plniť efektívnejšie a pre medzinárodné sily by bola ešte väčším prínosom.

Keďže ste sa profilovali aj ako bezpečnostný analytik, aký je váš názor na ďalší vývoj v Afganistane?

Bezpečnostná situácia v Afganistane je pomerne komplikovaná. Regionálne je to veľmi diverzifikované. Aj preto, lebo Afganistan je mimoriadne heterogénny štát. Podľa mňa všetko závisí od toho, či sa podarí implementovať stratégiu, ktorá sa pre ISAF rozpracovala a začala realizovať v posledných mesiacoch. Základným prvkom tejto stratégie je postupné odovzdávanie zodpovednosti v hlavných populačných centrách Afganistanu. Súvisí to aj so získavaním verejnej mienky. To by mal byť dlhodobý cieľ. Samozrejme, môžeme hovoriť o viacerých cieľových dátumoch.

Napríklad kedy sa začnú sťahovať spojenecké sily. Ako vieme, zo strany amerického prezidenta bol predbežne určený júl 2011 ako začiatok postupného stiahnutia sa. To by bol ideálny prípad. V každom prípade si myslím, že spomenutá stratégia musí byť dostatočne flexibilná, aby reagovala aj na nepredvídateľné veci alebo situácie. Avšak opakujem, dá sa absolútne súhlasiť so základným prvkom, že treba odovzdávať viac zodpovednosti afganským silám. No a základným predpokladom toho je, aby afganské sily boli naozaj spôsobilé vykonávať úlohy, ktoré s tým súvisia. Aj naša angažovanosť v Afganistane by sa mala postupne vyvíjať týmto smerom. Teda aby sme posilnili potenciál afganských vládnych štruktúr. Tu by som rád pripomenul, že okrem vojenských spôsobilostí budú veľmi dôležití aj civilní experti. Treba pomáhať pri budovaní policajných síl, justície a podobne. Mali by sme si preto ako štát zvoliť k tejto otázke komplexnejší prístup. Nebude to úloha už len ministerstva obrany, ale aj ministerstva zahraničných vecí a ďalších organizácií.

Je predpokladané stiahnutie našich vojakov z operácie KFOR definitívne?

V týchto dňoch o tom diskutujeme a možno kým ten rozhovor vyjde, už padne definitívne rozhodnutie. Môžem však potvrdiť, že dôjde k podstatnému zníženiu našej prítomnosti v operácii KFOR. Snažíme sa však vnímať našu angažovanosť na Balkáne aj v súvislosti s našimi zahranično-politickými záujmami. Čiže treba potvrdiť, že v žiadnom prípade z oblasti západného Balkánu neodchádzame. Dokonca je teoreticky možné, že posilníme našu účasť v Bosne a Hercegovine v misii ALTHEA, ktorá je pod vedením EÚ.

A čo misia UNFICYP na Cypre?

To je trochu dlhodobejšia otázka. Opakujem, v nasledujúcich týždňoch sa naštartuje komplexnejšie hodnotenie našej participácie v zahraničných operáciách. UNFICYP je pre nás významná tým, že je to jediná veľká misia OSN, kde je Slovensko zaangażované. Máme v nej špecifické postavenie jedného z troch vedúcich štátov, takže každé rozhodnutie, ktoré by v tejto súvislosti padlo, by bolo veľmi citlivé aj z pohľadu zahranično-politických záujmov.

PhDr. Róbert Ondrejcsák, PhD.

Dátum narodenia	23. mája 1977
Rodinný stav	ženatý, 1 dcéra
Vzdelanie:	
2007 - 2009	externý doktorand PhD (Medzinárodné vzťahy): Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita Mateja Bela
Téma: Vývoj zahraničnej a bezpečnostnej politiky Spojených štátov po studenej vojne.	
2002 - 2005	externý doktorand PhD (Teória politiky): Ústav politických vied, Slovenská akadémia vied
2002 - 2003	externé doktorandské štúdium PhDr.: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita Mateja Bela
2000 - 2001	postgraduálne štúdium Európskej integrácie – Academia Istitopolitana Nova v Bratislave a European Institute of Public Administration (EIPA) v Maastrichte
1996 - 2001	magisterské štúdium: Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa, politológia, história-filozofia
2009	International Leadership Visiting Programme (USA)
2004	Odborná stáž: Institut des Hautes Etudes de Défense (IHDN), Paríž

Profesijný životopis:

júl 2010	štátny tajomník Ministerstva obrany SR
2007 - júl 2010	riaditeľ, Centrum pre európske a severoatlantické vzťahy (CENAA)
2009 - 2010	fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita Mateja Bela
2005 - 2007	zástupca veľvyslanca v diplomatickej hodnosti radca: Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Maďarsku v Budapešti
2003 - 2005	riaditeľ Inštitútu bezpečnostných a obranných štúdií, Ministerstvo obrany SR
2002 - 2003	poradca podpredsedu Národnej rady Slovenskej republiky pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku
2002	radca oddelenia NATO, SEOPMV, Ministerstvo obrany SR
2001 - 2002	Analytik Slovenského centra pre strategické štúdie (SCSS)

Jazykové znalosti:

anglický jazyk - aktívne
francúzsky jazyk - základy
maďarský jazyk - aktívne

Budeme sa usilovať o obsadenie významnejších pozícií na medzinárodných veliteľstvách operácií?

Máme ambíciu o získanie veliteľského postu na Cypre. To by bol významný úspech aj pre našu bezpečnostnú politiku. Čo sa týka ďalších postov v rámci EÚ a NATO, to je tiež otázka, ale nateraz nie do verejnej diskusie.

Ste spokojný s počtom našich vojenských pridencov v zahraničí?

Musím sa priznať, o tejto otázke sme už s niektorými predstaviteľmi rezortu obrany diskutovali. Zistil som viaceré zaujímavé skutočnosti, no bolo by predčasné o tom teraz hovoriť, keďže uvedená diskusia je len na začiatku.

V čom vidíte ťažisko spolupráce rezortu s mimovládnymi organizáciami, s ktorými ste už rokovali...

Ako sme už verejnosti predostreli, plánujeme v blízkej budúcnosti naštartovať tzv. strategické hodnotenie obrany, ktoré na Slovensku ešte nebolo. V spojeneckých štátoch a ich armádach je to štandardný postup, ktorý prebieha pravidelne. Je to jedna z oblastí, kde by mohla participovať mimovládna komunita, ako aj akademická obec. Je tu aj otázka ďalšej budúcnosti strategických dokumentov nášho štátu, čiže Bezpečnostnej stratégie a Obrannej stratégie. Ako viete, NATO prijíma svoju Strategickú koncepciu zanedlho na samite v Lisabone. Členské krajiny NATO si stanovujú smer, ktorým by túto organizáciu chceli viesť do budúcnosti. Keďže chceme byť členom NATO aj naďalej, budeme musieť zhodnotiť, či nám naše strategické dokumenty dávajú dostatočný rámec na plnohodnotnú účasť. A predovšetkým, či dostatočne odrážajú všeobecný vývoj vo svete, a to tak v regionálnom alebo v globálnom kontexte. No a to je ďalšia oblasť, kde by mohla byť mimovládna sféra zaangażovaná.

Pred časom ste pôsobili na ministerstve obrany ako riaditeľ Inštitútu bezpečnostných a strategických štúdií. Toto pracovisko zaniklo. Nemyslite si, že je v rezorte istý deficit intelektuálnej teoretickej nadstavby, ktorá by v dlhodobom rámci dokázala definovať ciele alebo alternatívy v oblasti obrany a bezpečnosti?

Inštitút bol zaujímavá súčasť ministerstva obrany, kde sa generovali nové myšlienky, kde sa diskutovalo otvorene o otázkach medzinárodných vzťahov a bezpečnostnej politiky. Inštitút tiež garantoval zapojenie mimoministerských odborníkov do celého procesu. Obávam sa však, že v súčasnej finančnej situácii nebude môcť dôjsť k vzniku ďalších úradov v rámci ministerstva. Osobne som zástancom spolupráce ministerstva a think-thankov, vrátane vytvárania spoločných pracovných skupín. Myslím si, že v rámci štruktúr MO sú ľudia, ktorí majú analytické myslenie a skúsenosti s takýmto druhom práce. Že majú prehľad o medzinárodných vzťahoch a bezpečnostnej politike. Týchto ľudí je dosť a hoci sú zaradení na rôznych miestach, v rôznych štruktúrach, musia si k sebe nájsť cestu.

Samozrejme, istý intelektuálny rozmer a jeho budovanie v oblasti obrany budeme riešiť aj v spolupráci s mimovládnymi organizáciami. Treba využiť ich potenciál, ktorý, myslím, nebol využitý. Ako sme viackrát zdôraznili, chceme viac otvoriť naše ministerstvo aj externej verejnosti, aby sme nepôsobili ako uzavretá komunita.

Váša aktuálne najdôležitejšia osobná výzva vo funkcii...

Strategické hodnotenie obrany. Myslím si, že pre mňa to bude nateraz absolútna priorita. Je to veľký projekt, ktorého zavedenie bude prebiehať niekoľko mesiacov až rokov. Budú do neho zapojené všetky zložky v rámci štruktúry ministerstva obrany. Ak sa nám ho podarí dotiahnuť do konca, tak ako sme sľúbili v programovom vyhlásení vlády, tak to bude jeden z najväčších profesionálnych úspechov, ktoré môžem na tomto ministerstve dosiahnuť. Samozrejme, s tým súvisí ďalší obrovský komplex otázok. Nebude to jednoduchý proces, ale budeme na tom tvrdo pracovať. No a predo mnou je celý rad ďalších výziev a povinností...

/ Jozef ŽIAK

foto Peter DOVINA

Prvé lastovičky v Kuchyni

„Nové lietadlá L-410 UVP-E20, ktoré sú vo svojej kategórii špičkou vybavením i letovými výkonmi, predstavujú pre naše dopravné krídlo generála M. R. Štefánika v Kuchyni prvé lastovičky predznamajúce postupnú obmenu lietadlového parku,“ poznamenáva na margo prvých dvoch kusov spomínaných lietadiel (prvé pristálo v Kuchyni koncom minulého roka, druhé, ktoré má aj výsadkovú úpravu 16. júla) veliteľ krídla plukovník gšt. Jozef Takács.

Podľa neho už bolo načas. Veď lietadlá na základni tejto kategórie, ktoré zabezpečujú dopravu ľudí i materiálu na malé vzdialenosti, ako aj výsadkovú prípravu, postupne starli. Väčšina z nich nemala potrebné kompatibilné rádionavigačné zariadenia, chýbali im niektoré súčasti systému, ktoré by spĺňali normy ICAO. Preto veľmi víta dve nové lietadlá, ktoré sa už s podobnými problémami nestretávajú. Aj keď podľa plukovníka Takácsa je to len začiatok dlhšej cesty obnovy lietadlového parku krídla.

Potrebovali by sme aspoň štyri

„Niektorým strojom L-410 sa už končí technická životnosť, preto by bolo dobré, keby sme ich mali v Kuchyni k dispozícii aspoň štyri kusy. Viem, že najmä z finančného hľadiska to nie je jednoduchá otázka pre rezort v tomto období, ale nové stroje so sebou prinášajú aj šetrenie finančných prostriedkov. Napríklad bezgenerákovou údržbou, nižšími nárokmi na náhradné dielce a opravy a ponúkajú výrazne väčší komfort. Vďaka novému rádionavigačnému vybaveniu a niektorým ďalším zlepšeniam aj väčšiu bezpečnosť,“ pripomína veliteľ dopravného krídla.

Po dlhých rokoch nové lietadlá privítali aj piloti a technici. Pilot L-410 UVP-E20 porúčik Stanislav Štovka má nalietaných vyše 700 hodín. Patrí medzi posledných absol-

ventov Vojenskej leteckej akadémie v Košiciach. Pilotoval od cvičného zlína Z-142, cez vrtuľníky Mi-2 až po rôzne staršie verzie L-410. Preto môže porovnávať. „Je tu nové moderné rádionavigačné, komunikačné a prístrojové vybavenie. V kabíne analógové prístroje vymenili digitálne. Na displejoch sa nám zobrazujú všetky potrebné údaje. Trochu sme si museli na ne zvykať. Najmä na digitálny umelý horizont. Ako na všetko nové, ale je to prínos pre pilotov. Vo februári sme absolvovali preškolenie za účasti skúseného inštruktora z výrobného podniku z moravských Kunovic, ktorý má nalietaných vyše 6 000 hodín a potom už nasledovali prvé lety. Zatiaľ najdlhšia bola cesta do Holandska na letecký deň. Trvala vyše troch hodín (s medzipristátím a tankovaním v Prahe) a ukázala všetky prednosti nového stroja. Predtým na starších typoch L-410 sme boli na konci takéhoto letu poriadne vyčerpaní. Teraz sme pristáli v pohode. Vďaka klimatizácii a autopilotovi,“ konštatuje 28-ročný rodák z Košíc porúčik Stanislav Štovka.

Mahagónové barany i tzv. tretí pilot

Neskôr dodáva, že nové lietadlo urobilo v Holandsku dobré meno Slovensku a jeho ozbrojeným silám. Nielen pekne vyzerať navonok, ale má aj veľmi elegantné vnútorné vybavenie. Ocenili ho zástupcovia mnohých zahraničných letectiev na le-

teckom dni. S úsmevom dodáva, že hádam najviac všetci obdivovali mahagónové barany, čiže riadiace páky lietadla.

Jeho kolega pilot porúčik Jozef Dunaj si pochvaľuje novú modernú avioniku, a najmä tzv. tretieho pilota, čiže autopilota. Podobne ako vo veľkých dopravných lietadlách ho počas letu, keď stroj vystúpi do potrebnej letovej hladiny, len kontrolujú a zasahujú, iba keby nastala nepredvídateľná situácia. Podľa jeho slov je autopilot schopný pristáť do výšky rozhodnutia 200 stôp nad zemou (jedna stopa je 30,48 cm). Autopilot drží lietadlo na pristátie v potrebnom kurze a výške.

Až vtedy ho vlastne piloti odpoja a preberú riadenie, keď majú nadviazať vizuálny kontakt s letiskom a uskutočniť manuálne pristátie. Jozef Dunaj, 30-ročný rodák z Nového Jičína zatiaľ nalietal vyše 1 300 hodín. Tie s novým L-410 patria aj podľa neho medzi najpohodlnejšie. Spomínanú pohodu zabezpečuje aj klimatizácia, ktorá v starších verziách chýbala a piloti spoločne s cestujúcimi si neraz počas čakania na letisku užili poriadnu horúčku...

Tlakové tankovanie a klimatizácia

Nový stroj (jeho technický popis i letové fotografie sme uverejnili v predchádzajúcom čísle) priniesol pokrok aj z pohľadu technického personálu. Rodák z Kluknavy rotný Ján Harčár je palubným technikom. Po absolvovaní Vojenskej strednej odbornej školy leteckej v Prešove najskôr pôsobil ako technik lietadla MiG-21 v Píerove, po rozdelení federálnej armády sa vrátil na Slovensko. Prešiel do Piešťan na lietadlá L-410, po zrušení základne a jej premiestnení zasa do Kuchyne.

„Nová mašina so sebou priniesla potrebu zvládnuť obsluhu nových prístrojov. Či už GPS, alebo Tacan. Na druhej strane je pre nás veľkou pomocou. Už nemusíme v prípade tankovania liezť hore na krídlo. Dnes pohodlne pripojíme cisternu PHM, zapojíme zdroj a tlakové tankovanie riadime z pohodlia kabíny. Máme dokonalý prehľad o plnení jednotlivých nádrží lietadla,“ hovorí palubný technik.

Spomínanú výhodu tlakového tankovania a vôbec obsluhu nového lietadla si pochvaľuje aj technik lietadla rotný Peter Kapsa. Rodák zo Senice po ukončení prešovskej vojenskej strednej školy začal svoju kariéru hneď na letisku v Kuchyni. Najskôr však na stíhacích bombardéroch Su-22. Až neskôr sa preškolil na L-410. Výhody klimatizácie pociťuje v tomto horúcom letnom období aj pri práci v kabíne lietadla. Či už ide o spomínané tankovanie, motorovú skúšku alebo rolovanie.

Lietadlo má k dispozícii nové pohodlné sedadlá (až pre 19 cestujúcich), LCD monitor s prehrávačom v kabíne. K dispozícii sú aj štyri rôzne verzie vnútorného usporiadania kabíny. Podľa potrieb sa každý z modulárnych systémov (salón, nákladná

verzia, pre 17 či 19 cestujúcich) dá veľmi rýchlo vymeniť. Takúto obmenu usporiadania kabíny má na starosti palubný technik spoločne s technikom lietadla. Rotní Harčár a Kapsa s úsmevom konštatujú, že výmena jedného modulu za druhý im zaberie dve až tri hodiny.

Na letisku v Kuchyni sa teda začalo pomaly blýskať na lepšie časy. Aspoň v kategórii malých dopravných lietadiel (medzi strednými, kde sú doposiaľ k dispozícii len v mnohých smeroch už zastarané An-26, sa zatiaľ dopredu nepohli). Aj keď na druhej strane sa hovorí, že jedna lastovička ešte leto nerobí. Spoločne s príslušníkmi dopravného krídla generála M. R. Štefánika v Kuchyni dúfam, že to leto napokon nastane aj na Záhorí...

Výcvik v AOS

Službu riadenia letovej prevádzky môže poskytovať len človek, ktorý je na ňu teoreticky a prakticky pripravený. Teoretická príprava sa uskutočňuje klasickým spôsobom, napr. štúdiom zákonov, predpisov, nariadení.

V Ozbrojených silách SR praktickú prípravu riadiacich letovej prevádzky zabezpečovalo konkrétne pracovisko za plnej prevádzky pod vedením inštruktorov, tzv. On-the-Job Training (OJT). Najnovšie však Akadémia ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši vytvorila možnosť kvalifikačného, zdokonaľovacieho a obnovovacieho výcviku na novom tréneri na výcvik riadiacich letovej prevádzky na všetky pozície riadenia letovej prevádzky v ozbrojených silách, takzvanom Centre SimMil. Proces certifikácie Centra SimMil v Akadémii ozbrojených síl zahrnul koncom júla kvalifikačný výcvik dvoch príslušníkov zo Stanovišta riadenia špeciálnej letovej prevádzky v Bratislave. Výcvik viedli inštruktori kpt. Ing. Miroslav Žentek a kpt. Ing. Marián Novotný bez podpory pseudopilotov z radov Vzdelávacieho a simulačného centra AOS metódou jednotlivých súborných cvičení, ktorých zložitosť postupne narastá.

V budúcnosti sa očakáva zvýšené využitie Centra SimMIL, a to nielen pre kvalifikačný výcvik nových riadiacich letovej prevádzky, ale aj pre už licencovaných riadiacich letovej prevádzky ako udržiavací výcvik a pre nácvik riešenia zvláštnych prípadov za letu.

ahg

/ Pavol VITKO

/ foto autor

KFOR: Zvýšená pohotovosť

Podľa ministra obrany Ľubomíra Galka plnenie našich medzinárodných záväzkov v zahraničných operáciách bude patriť k prioritám rezortu obrany. Nateraz 122 slovenských vojakov v Kosove, ktorí majú materskú základňu v spoločnom česko-slovenskom tábore Šajkovac, si naďalej plní úlohy predovšetkým pri udržaní pokoja a ochrane národnostných menšín. (Ďalší tucet pracuje na medzinárodných veliteľstvách v Ulpjane a v Prištine.) Slovenská jednotka pôsobí v rámci mnohonárodného bojového zoskupenia KFOR – Stred spolu s Fínmi, Švédmi, Čechmi, Ľmi a Turkami. Uvedené zoskupenie končí svoju činnosť v KFOR na jeseň. Aj Slovenská republika bude svoju účasť v KFOR výrazne znížiť.

„Minútová rezerva – je to dobré,“ pozerajúc na hodinky s uspokojením konštatuje poručík Martin Sinay, príslušník slovenského kontingentu KFOR. Pred štyrmi minútami vyhlásil v tábore Šajkovac cvičný poplach tímu okamžitej reakcie. Piaty vojak sa za štyri minúty stihli ustrojiť, zobrať zbrane, dobehnúť k pohotovostnému vozidlu a vyraziť k prípadnému zásahu. Je to dôležité. Od začiatku júla bola po nepokojoch v Kosovskej Mitrovici situácia v Kosove napätá. Súvisela aj s očakávaným verdiktom Haagskeho súdneho dvora, ktorý rozhodoval, či bolo vyhlásenie samostatnosti Kosova v súlade s medzinárodným právom.

Už začiatkom júla bola naša rota zaradená do 2. taktickej rezervy veliteľa mnohonárodných síl KFOR. V súčasnosti držíme hodinovú pohotovosť – teda do 60 minút musíme byť schopní vyraziť z tábora. Slovenskí vojaci boli touto úlohou poverení zrejme aj preto, lebo veliteľ mnohonárodného bojového zoskupenia KFOR – Stred fínsky brigádny generál Seppo Toivonen viac ráz povedal, že Slováci sú v rámci jeho podriadenosti početne najmenšou jednotkou, ale najlepšie vycvičenou,“ hovorí veliteľ kontingentu Ozbrojených síl SR v Kosove podplukovník Jozef Zekucia. Ďalej objasňuje: „No a moji ľudia sú výborne profesionálne pripravení aj preto, lebo pred nasadením do KFOR jadro slovenskej jednotky, ktoré je z Michaloviec, bolo vycvičené a do konca minulého roka držalo pohotovosť v rámci mnohonárodnej bojovej skupiny Európskej únie.“ Svojho veliteľa dopĺňa veliteľ rotý kapitán Dušan Skonc: „Je veľmi dobré, že v Kosove tvorí základ slovenského vojenského kontingentu približne 80 % vojakov z nášho 22. mechanizovaného práporu Michalovce. Veľmi dobre sa poznáme, prešli sme tvrdým spoločným výcvikom a vieme, čo od koho čakať.“

Patrola

Ibar. Rieka, ktorá v Kosovskej Mitrovici od seba oddeľuje kosovsko-albánsku a kosovsko-srbskú komunitu. Po prejení mosta vystupuje na kosovsko-srbskej strane z patrolovacieho vozidla trojica slovenských vojakov. Chlapi, ktorí žijú týždeň v provizórnych ubytovacích podmienkach v tábore nad mestom, pôsobia rozhodne. Ich prítomnosť má signalizovať, že velenie KFOR nepripustí vznik žiadnych nepokojov. „Tieto dni máme v Kosovskej Mitrovici vyvedenú jednu čatu, teda 22 ľudí. Spolu s dvoma čatami švédskych vojakov tvorí pohotovostnú rotu. Tá je v prípade nepokojov pripravená okamžite zasiahnuť,“ hovorí nám v tretí júlový týždeň zástupca veliteľa slovenskej rotý nadporučík Ján Fedor. Jeho vojaci sú okrem toho poverení chrániť osoby misie EULEX. Tá v Kosove pô-

sobí pod velením Európskej únie. Pomáha tamojším orgánom pri výstavbe policajných a justičných štruktúr. „Naši vojaci spolu so Švédmi vykonávajú patroly okolo súdnej budovy, kde EULEX pôsobí. Máme ľudí aj na pozorovateľskom stanovišti. Sme schopní brániť pozície aj pomocou našej ťažkej techniky,“ vyraďuje npor. Fedor. Áno, aj on iste vie o tom, ako v roku 2004 pri rozsiahlych občianskych nepokojoch slovenskí vojaci chránili pred rozvášneným davom srbskú komunitu v meste a v okolí mesta Obilič. To, že ľahli popolom niektoré pravoslávne kostoly, bolo smutné, ale ľudia boli zachránení... Preto je dôležité zachytiť akékoľvek nepokoje už v zárodku. No naši vojaci chcú pôsobiť aj priateľsky. Keď ich osloví niekto z okoloidúcich, odpovedia na pozdrav a v lámanej srbsčine prehodia pár fráz. Potom sa stretnú so svojimi švédskymi spolubojovníkmi. Podajú si ruky a pokračujú v zodpovednej službe, až kým sa ponad rieku Ibar vrátia do svojho dočasného tábora.

Vládze aj s minometom

V slovenskej jednotke sú aj štyri ženy. Jednou z nich je vojačka Lívia Železová z Bežoviec pri Sobranceiach. „V armáde som tri roky a KFOR je moja prvá misia. Beriem ju ako veľkú výzvu. Najviac si cením skúsenosti z práce v medzinárodnom prostredí,“ hovorí nám dobre naladená 24-ročná slobodná žena. Maturovala z manažmentu, ale viac ju lákala uniforma. „Spočiatku som síce trochu viac prežívala odlúčenie od rodiny, no sme tu veľmi dobrá partia, pomáhame si, takže všetko je v poriadku,“ hovorí nám vojačka, ktorá je zaradená na funkciu strelec. A či necíti žiadne „tlaky“ zo strany svojich mužských spolubojovníkov? „Ale kdeže! Aj slovenská armáda si už na ženy zvykla. A ako som povedala, máme dobré kolegiálne vzťahy, takže okrem náročnej služby sa vieme aj zasmiať, aj porozprávať. To je veľmi dôležité.“

Keď sa pýtame kapitána Skonca, ako si plní úlohy jeho podriadená, seabavedomo odvetí: „Je mám len dobrých vojakov a dobrá je aj vojačka Železová.“ Na adresu na pohľad subtilnejšej a šitlivej ženy ďalej dodá: „Doma slúži ako obsluha minometu. To by ste mali vidieť, akú má výdrž pri presunoch aj s ťažkou železnou mímometnou hlavňou, ktorú musí nosiť. Pritom ako žena pri výcviku nemá žiadne úľavy. Naopak. Sama sa usiluje viac ako niektorí muži. Aj preto si vydobyla uznanie a rešpekt.“

S Čechmi jedna ruka

„Bez spolupráce s našimi českými kolegami by sa nám v Kosove dýchalo oveľa ťažšie,“ konštatuje veliteľ slovenského kontingentu pplk. Jozef Zekucia práve v deň, keď je minister obrany Ľubomír Galko na svojej prvej oficiálnej návšteve v Českej republike. Mimoriadne úzke väzby s Armádou Českej republiky v operácii KFOR majú Ozbrojené sily Slovenskej republiky už do roku 2002. Vtedy v Kosove začal pôsobiť spoločný Česko-Slovenský prápor. Ten už síce pod spoločným velením skončil svoju činnosť, no oba kontingenty pôsobia paralelne vedľa seba v rámci mnohonárodného bojového zoskupenia KFOR – Stred. „Zároveň už osem rokov naše jednotky sídlia v spoločnom česko-slovenskom vojenskom tábore nad obcou Šajkovac,“ dodáva pplk. Zekucia. Ďalej vyraďuje: „Podieľame sa na spoločnom strážení tábora. V českej ošetrovni slúžia aj slovenskí zdravotníci. Českí kolegovia nám vypomáhajú so ženijnou a ďalšou technikou, akou my nedisponujeme. Využívame ich dielne a ďalšie prenajaté priestory v tábore. Zabezpečujú tu pre nás v podstate celú logistiku, od energií až po opravy techniky. Samozrejme, väčšina služieb nie je bezodplatná, ale výjde nás oveľa lacnejšie, ako keby sme ich nakupovali priamo v Kosove, zabezpečovali pomocou navyšenia počtu vojakov alebo si ich objednávali z domu.“

„Máme spoločné hodnoty, spoločnú históriu a v rámci operácie KFOR pod velením NATO aj spoločné ciele. Naše vzťahy skrátka nemôžu byť iné ako tie najlepšie,“ pridáva sa veliteľ českého vojenského kontingentu podplukovník Martin Kavalír. Čechov je na základni Šajkovac 280 a zamestnávajú aj pol stovky miestnych pracovníkov. Pplk. Kavalír dodáva, že česká aj slovenská jednotka slúžia na základni Šajkovac už 16. polročnú rotáciu. „Za ten čas sme sa naozaj skvele zohrali... No a my dvaja o to viac, pretože sme obaja spoločne slúžili na veliteľstve pozemných síl NATO v nemeckom Heidelbergu,“ usmeje sa pri spomienke na nedávne spoločné obdobie služby oboch dôstojníkov pplk. Zekucia.

Spolupatričnosť a morálka

Pplk. Zekucia hovorí, že súdržnosť jeho jednotky sa prejavuje najmä v napätých situáciách. Dôstojníci aj vojaci sa pritom usilujú o profesionálne korektné, ako aj o ústretovo priateľské vzťahy. Presne v duchu motto, ktoré majú vyšité aj na rukávovom znaku svojej rotácie: „Nikdy nebudeš kráčať sám.“ Mimochoďom, autorom znaku 16. slovenského vojenského kontingentu v KFOR je veliaci poddôstojník jednotky štáby nadrotmajster Marek Stretavský. „Najhoršie by bolo, keby sa niekto, povedzme že aj pre problémy doma, začal pred druhými uzatvárať, vyčleňovať z kolektívu a izolovať. To nejde. Úlohy plníme spoločne.“

Veliteľ slovenského a českého kontingentu v KFOR podplukovníci Jozef Zekucia (vpravo) a Martin Kavalír (vľavo)

Jeden na druhého sa musíme spoľahnúť. Preto si veliteľ či kolega musí takéto zmeny správania vždy všimnúť a svojmu kolegovi v rámci svojich možností pomôcť,“ rozpráva náčelník štábu major Andrej Staško. Dodáva, že počas nasadenia v zahraničí je pre každého vojaka o to dôležitejšie rodinné zázemie.

„Vojaci okrem občasných organizovaných spoločných výletov nemajú po náročných strážnych, hliadkovacích či ďalších službách povolené žiadne vychádzky do civilného sektora, takže celý svoj voľný čas musia tráviť na základni Šajkovac,“ pokračuje pplk. Zekucia. Je preto mimoriadne dôležité, aby v rámci istej psychohygieny a udržania morálky mali na základni ponuku aktivít na voľný čas. K dispozícii v rámci česko-slovenskej základne majú posilňovňu, hrajú futbal, volejbal či nohejbal. „Ak bude situácia pokojná, v nedeľu máme naplánovaný turnaj v pokre a pre veriacich vojakov duchovný jednotky kapitán Marek Ignacik bude slúžiť omšu. Tiež by som rád spomenul nedávny medzinárodný turnaj vo flor-

orbale, kde sme spomedzi deviatich tímov skončili druhí za Fínmi, no pred Švédmi aj kamarátmi z českého kontingentu,“ spomenie pplk. Zekucia. Pritom netvrdí, že všetko je ideálne. Aj on sám musel pri porušení disciplíny tvrdo potrestať previnilcov. Inak to v záujme udržania morálky a disciplíny nejde.

Oproti nasadeniam v Afganistane či na Cypre jedna z výhod služby v Kosove spočíva v kratšej vzdialenosti. Dá sa ísť domov na dovolenku. Ale nie tak ako Fíni či Švédi, pre ktorých na dovolenku k rodinám lieta lietadlo. Naši sa skladajú na autobus zo svojho. No aj tak vidieť aspoň raz za pol roka svoju rodinu, je na udržanie vzťahov veľmi dôležité. Hovorí poručík Martin Sinay: „Do Kosova sme pricestovali 18. marca. A keď v máji prichádzala na svet naša prvorozená dcérka Karolínka, mal som šťastie, že ma veliteľ pustil k pôrodu. Iste, je mi ľúto, že nevidím, ako rastie, ako sa smeje či plače. Veď druhý raz si ju zoberiem na ruky až po návrate skoro ako polročnú. Aj taká je však služba vo vojenskej uniforme. Som rád, že som prvý raz dostal dôveru v zahraničnej operácii a svojich veliteľov iste nesklamem.“

Vojačka Lívia Železová v tábore Šajkovac

/ Pavol VITKO

foto autor

Ján Bačík dnes (vpravo)...

... a počas vojny

Prezident Beneš medzi čs. vojakmi v Cholmondeley parku – august 1940

Ján Bačík bojovník západného odboja

„Nesúhlasil som s prichádzajúcim režimom a chcel som bojovať proti fašizmu, preto som 10. júna 1939 odišiel zo Slovenska,“ spomenie podplukovník Ján Bačík, ktorý sa narodil v obci Parížovce, dnes zatopenej Liptovskou Marou.

Aj on bol jedným z desiatky veteránov 2. svetovej vojny, ktorí sa 4. júla 2010 na anglickom panstve Cholmondeley zúčastnili na oslavách 70. výročia vzniku Československej armády vo Veľkej Británii. Jej výcvik sa začal práve na pozemkoch jednej z najvýznamnejších anglických šľachtických rodín neďaleko Liverpoolu (viac v minulom čísle).

Chcel bojovať proti fašistom

Dnes už 94-ročný pamätník ako mladík z chudobnej rodiny tvrdo pracoval v kraji pod Tatrami na stavbách ciest a tunelov. Mal energiu a guráž – a neprijal nový režim, ktorý prichádzal na Slovensko. Na Západ odišiel cez Poľsko. Hovorí, že v Krakove sa prvý raz stretol s Jozefom Gabčíkom. „Stal som sa nakrátko vojakom jednotky narýchlo sformovanej neskorším generálom Ľudvikom Svobodom a Gabčíkom. Mal som cvičiť v poradovom kroku.“ Ďalšie kroky J. Bačíka však nesmerovali na východ, ale tak ako Gabčíkove – na Západ. „Loďou Chrabrý, ktorú neskôr cez vojnu potopili, sa mi podarilo dostať sa do Francúzska,“ uvedie. Tu ho však najskôr mohli prijať len do francúzskej Cudzieckej légie. „Dvojmesačný výcvik v Alžírsku bol aj pre vysoké teploty, škorpióny a kadejakú inú háveď veľmi náročný.“ J. Bačík sa následne stal príslušníkom čs. vojenských jednotiek vo Francúzsku. Po krátkych bojoch a ich ústupe sa dostal do Veľkej Británie. Trojmesačný výcvik absolvoval práve v Cholmondeley Parku ako vojak 4. roty. Keďže bol odvážny, sebavedomý a fyzicky mimoriadne zdatný, vybrali ho na špeciálny výsadkársky výcvik. Absolvoval ho v Škótsku, podobne ako ďalší výsadkári. „Na jedného či dvoch som mal aj ťažké srdce, ale všetci ostatní boli statoční a charaktéri ľudia, na čele práve s Gabčíkom. Aj Bačík bol vycvičený na akcie v tyľ nepriateľa. „Prvý raz ma mali vysadiť nad Čechami, ale napokon ma stiahli, lebo som na rozdiel napríklad od Gabčíka, ktorý sa učil v Čechách, dostatočne neovládal češtinu,“ spomína muž s červenou výsadkáarskou baretkou na hlave. No a pred druhým plánovaným vysadením počas jedného z posledných výcvikov utrpel vážny úraz krčnej chrbtice. „Po 26-týždňovom pobyte v nemocnici a následnom kurze ma odvelili bojovať s našimi tankistami k Dunkerque. Napríklad minulý rok som aj s náčelníkom Generálneho štábu OS SR generálom Ľubomírom Bulíkom navštívil vojenský cintorín v belgickom De Panne, kde sú vedľa štyridsiatich českých a slovenských vojakoch pochovaní aj štyria kamaráti z našej roty...“ so smútkom v hlase povie podplukovník.

Boje o pevnosť

Čs. vojaci na pomedzí Belgicka a Francúzska bojovali od októbra 1944 do mája 1945 proti nemeckým fašistom o blízky francúzsky prístav a pevnosť Dunkerque. Príslušníci 1. česko-slovenskej samostatnej obrnenej brigády prebrali obliehanie Dunkerque po invázii z Británie 6. októbra 1944. Obkľúčený prístav bránila nemecká posádka v sile viac ako 10-tisíc príslušníkov pozemného vojska a 1 743 námorníkov. Tzv. dunkerquský kotol bol 26 km dlhý a 8 km široký, pričom fašisti sa opierali o veľa prírodných aj umelých prekážok vrátane minových a záplavových polí. Úlohou brigády bolo najmä uzatvoriť nepriateľa tak, aby nemohol rušiť tyľ a komunikáciu spojeneckých vojsk. K prvej väčšej bojovej akcii, v ktorej brigáda prevzala iniciatívu, došlo 28. októbra 1944. Po prekvapivom útoku nepriateľ stratil viac ako 500 mužov (padlí a zajatí), pričom straty čs. jednotiek boli 11 padlých, 36 ranených a 3 nezvestní. Ťažké výpady museli čs. vojaci odrážať ešte v apríli 1944, pričom Nemci sa vzdali až 9. mája 1945. Česko-slovenská brigáda zaznamenala od vylodenia 195 padlých. Na konci vojny bol jej stav 324 dôstojníkov, 5 352 poddôstojníkov a vojakov plus 2 473 mužov v bojových zálohách.

Na Slovensko nezabúda

„Posolstvo našich vojakov z obdobia 2. svetovej vojny, ich odvaha, nasadenie a viera v ideály slobody a demokracie sú základným pilierom pri budovaní historických tradícií aj našich súčasných Ozborených síl Slovenskej republiky,“ povedal generál-major Ján Salaganič. Ako funkcionár generálneho štábu, ktorý riadi tiež operácie slovenských vojakov v zahraničí, pritom povedal, že aj pôsobenie čs. vojsk na pôde Veľkej Británie bolo skvelým príkladom rozhodnosti, nepoddajnosti a vojnového majstrovstva.

Podplukovník Ján Bačík je tiež rád, že slovenskí vojaci nezabúdajú na západný odboj. Ešte spomenie, ako prišiel s 1. čs. obrnenou brigádou až do Plzne. V západných Čechách si našiel aj manželku, s ktorou podľa jeho slov prežil krásnych 56 rokov a mali spolu syna a dve dcéry. Dnes už ako vdovec žije v juhočeskej Třeboni. No do Liptova prídje aj dva razy do roka. „V Liptovskom Trnenci mám chalupu a v Liptove mám priateľov aj blízkyh, preto sa tu cítim stále ako doma,“ hovorí stále peknou slovenčinou 94-ročný veterán.

TECHNIKA

N O V I N K Y

T R E N D Y

V Í Z I E

Konsolidácia flotily F-22

Vzávere júla veliteľstvo amerických vzdušných síl oznámilo, že podnikne kroky, ktorých cieľom bude nové rozmiestnenie stíhacích lietadiel F-22 Raptor. Presunúť sa majú stroje z jednej letky F-22 do rôznych jednotiek na štyri letecké základne, ktoré budú mať F-22. Druhá letka F-22 sa premiestni na ďalšiu existujúcu základňu F-22. Zmeny sa dotknú nasledovných zariadení: Na leteckej základni Holloman v Novom Mexiku sa deaktivuje jedna letka F-22 a rozptýli sa do ďalších jednotiek, druhá letka F-22 z tejto základne sa premiestni na leteckú základňu Tyndall na Floride. Základňa Elmendorf na Aljaške sa posilní o šesť najmodernejších strojov Raptor, rovnako

ako letecká základňa Langley vo Virgínii. Na základni Nellis v Nevade sa presunú zvyšné dve lietadlá F-22 z pôvodnej letky na základni Holloman. „Tento plán dovoľuje maximalizovať dostupnosť stíhacích lietadiel a jednotlivých letiek vzhľadom na neočakávané situácie,“ uviedla Kathleen Ferguson, zástupkyňa veliteľstva vzdušných síl pre vojenské posádky. Unifikáciou lietadiel na existujúcich základniach sa posilní podľa nej tiež operačná flexibilita F-22. Americké hod-

notiace skupiny preskúmali viaceré letecké základne a hodnotili ich vhodnosť, časovú dostupnosť či nákladovosť z hľadiska umiestnenia dodatočných lietadiel F-22. Okrem hodnotenia tímov pri konečnom rozhodnutí brali vzdušné sily do úvahy aj vojenské faktory, a aj napríklad analýzy dopadov na životné prostredie.

foto USAF

Krátko

Na začiatku augusta opustili Afganistan posledné holandské jednotky a skončili tak svoje štvorročné pôsobenie v centrálnej časti krajiny v provincii Urugzan. Odchod aliančných holandských vojakov je najvýraznejším krokom vycvičania z vojenskej operácie, ktorá už trvá deväť rokov. Približne 1 600-členný afganský kontingent doplnia vojaci z Austrálie, Singapuru, Slovenska a USA. Počas pôsobenia holandských síl v operácii v Afganistane zahynulo celkovo 24 vojakov.

Slovensko plánuje znížiť pôvodnú požiadavku na obrnené koľosové vozidlá Patria AMV 8x8 a má záujem zmeniť kontrakt s firmou Patria podpísaný v roku 2006 v celkovej hodnote 355 mil. USD. Podľa neho má výrobca AMV z Fínska dodať Ljubljane 135 obrnených vozidiel do konca roku 2014. Slovensko pravdepodobne zníži celkový počet

vozidiel o 70 kusov. Slovensko doteraz dostalo od spoločnosti Patria 24 obrnených koľosových vozidiel a tri ďalšie by malo dostať v tomto roku. Dodané vozidlá sú vybavené 120 mm minometným systémom Nemo alebo diaľkovo ovládanou vežou Kongsberg Protector s 30 mm kanónom od izraelského Elbitu.

Srbsko má záujem do konca roka na vypracovaní štúdie, ktoré stíhacie viacúčelové lietadlo by najlepšie vyhovovalo požiadavkám ich vzdušných síl. Podľa Forecast International srbské ministerstvo analyzuje reakcie svetových výrobcov lietadiel štvrtej a piatej generácie, pričom hľadá takú platformu, ktorá by spĺňala takticko-technické požiadavky vzdušných síl a zároveň bola cenovo dostupným riešením pre Belehrad. Srbské ministerstvo obrany uviedlo, že dostalo ponuky od

ruských výrobcov strojov MiG a Suchoj, francúzskeho Dassault (Rafale), švédskeho Saab (Gripen) a amerických Lockheed Martin (F-16) a Boeing (F-18). Belehrad má predstavu postaviť jednu letku nových lietadiel (12 – 16 strojov) v predpokladanej sume 1 mld. eur.

Britské kráľovské námorníctvo si zapísalo ďalší míľnik v národnom programe výstavby nových lietadlových lodí triedy Queen Elizabeth, keď sa 26. júla v závode firmy Cammell Laird v Birkenheade začala stavba jednej sekcie letovej paluby budúcej lode. Spoločnosť vyrobí celkovo dve sekcie obrej paluby. Tie budú celkovo vážiť okolo 7 500 ton, čo je viac ako celá hmotnosť nového torpédoborca Type 45. Podľa britského ministra obrany, ktorý bol pri začatí prác, lietadlové lode predstavujú národný

rámec Veľkej Británie, ktorý jej dáva silu a univerzálnosť v možných bojových operáciách.

Spoločnosť Renault Trucks Defense predstavila na medzinárodnej výstave Eurosatory 2010 typový rad taktických vozidiel Sherpa Light. Tie sú určené na špeciálne bojové misie, vozidlá majú celkovú hmotnosť 13,3 tony a pohon 4x4. Dokážu prepraviť päť osôb a 2,6 tony užitočného nákladu. Vozidlo Sherpa Light poháňa 4-valcový vznietový motor Renault MD-5 Euro V s maximálnym výkonom 158 kW pri 2 300 ot./min a s krútiacim momentom 800 Nm pri 1 200 – 1 700 ot./min. Vozidlo dosahuje maximálnu rýchlosť 110 km/h a taktický dojazd na úrovni 1 000 km. Vozidlo môže byť vyzbrojené guľometom ráže 5,56 mm, 7,62 mm alebo 12,7 mm s manuálnou obsluhou alebo s diaľkovým ovládaním z vnútra vozidla.

Ultraľahký vojenský výstroj

Na výstave obrannej techniky Eurosatory v Paríži predstavila spoločnosť BAE Systems prvýkrát svoj nový vojenský výstroj s názvom Ultra Lightweight Warrior (ULW). Pri jeho vývoji sa podľa výrobcu uplatnili poznatky získané v súčasných konfliktoch v Afganistane a Iraku. ULW ponúka ochranu prispôbitelnú podľa potrieb vojaka a redukuje hmotnosť. Podľa Joe Coltmána, viceprezidenta divízie Security & Survivability, spoločnosť pri zachovaní modularity ULW ušetrila na hmotnosti výstroja 35 percent. ULW sa zameriava na päť kľúčových oblastí: prílbú, vestu / ľahkú nepriestrelnú vestu, balistické pláty, nosný systém a integrovaný napájací zdroj.

Hoci každý kus výbavy ponúka odlišné vlastnosti a výhody, akými sú napr. nabíjateľný integrovaný napájací zdroj, ktorý sa vkladá do nepriestrelné vesty, rýchloupínací mechanizmus, ktorý zabezpečuje rýchle uvedenie do chodu a jednoduché zostavenie, skutočná hodnota výstroja ULW spočíva podľa BAE Systems v tom, že jednotlivé súčasti fungujú ako celok a uľahčujú vojakom prácu. Základom ergonomického dizajnu sú nové ľahké pokročilé materiály. To umožňuje väčšie pohodlie a mobilitu bez zníženia nárokov na ochranu.

foto BAE Systems

RG41

Nový obrnenec z Južnej Afriky

Juhoafrická republika je pionierom v oblasti konštruovania a prevádzkovania vozidiel so zvýšenou protimínovou odolnosťou. Dôležitosť tohto faktora vo vojenstve v čase aktuálnych civilizačných stretov na našej planéte neustále vzrastá.

/ text a foto Miroslav GYŮRÖSI

Konštruktéri spoločnosti BAE Systems Land Systems OMC navrhli nový typ kolesového opancierovaného bojového vozidla, v ktorom vo veľkej miere využili svoje dlhoročné skúsenosti v oblasti konštruovania nielen kolesových vozidiel so zvýšenou protimínovou odolnosťou, ale taktiež tankov. Projekt nového kolesového opancierovaného bojového vozidla označeného RG41 sa začal realizovať v roku 2008. Cieľom bolo skonštruovanie opancierovaného bojového vozidla, ktoré vyhoví neustále narastajúcim požiadavkám na protimínovú a balistickú odolnosť v modernom bojovom prostredí. Pri konštruovaní autori zúročili svoje dlhoročné skúsenosti z navrhovania podobných vozidiel. V konštrukcii vozidla sú použité technológie (použité vo vozidlách série RG), ktoré sú preverené bojom v mnohých konfliktoch a stretoch v najrozličnejších prostrediach.

Perspektívna konštrukcia

Kolesové opancierované bojové vozidlo RG41 je skonštruované s prihliadnutím na požiadavku vysokej mobility a schopnosti efektívnej činnosti na modernom bojiisku. Medzi hlavné rysy konštrukcie patrí modulová ochrana proti minovej hrozbe (táto je opraviteľná v poľných podmienkach), vysoká mobilita s dobrými jazdnými vlastnosťami, vynikajúci pomer úžitkovej hodnoty voči cene vozidla pri porovnaní s existujúcimi podobnými výrobkami, konštrukcia zodpovedajúca obmedzeniam medzinárodného obchodu so zbraňami ITAR (International Traffic in Arms Regulations), ktorá zahŕňa hlavne komerčne dostupné hotové konštrukčné diely a súčiastky COTS (Commercial off-the-shelf), a vysoká únosnosť (maximálna hodnota dosahuje až 11 t).

Celková dĺžka korby vozidla je 7 780 mm, šírka korby je 2 800 mm (šírka vozidla s pneumatikami s rozmerom 16.00R20 je 2 840 mm) a výška vozidla po strop korby je 2 357 mm. Pri porovnaní s inými príbuznými konštrukciami, konštruktéri vozidla venovali zvýšenú pozornosť jeho priechodnosti aj v tom najťažšom teréne. Charakteristickou črtou vozidla, ktorá vyplýva z tejto požiadavky, je tvarovanie čela korby a taktiež umiestnenie poslednej štvrtej nápravy tesne pred zakončením korby vozidla. Takéto konštrukčné riešenia umožnili získať vynikajúce parametre nájazdu a zjazdu vozidla. V prípade zjazdu je dosiahnutý uhol 54° a hodnota nájazdu dosahuje až 75°. Základná hmotnosť prázdneho vozidla je 19 000 kg, hmotnosť užitočného nákladu je v rozsahu 5 000-11 000 kg, maximálna povolená hmotnosť vozidla GVM (Gross vehicle mass) je v rozpätí od 24 000 kg do 30 000 kg. Pohon vozidla RG41 zabezpečuje preplňovaný dieselový motor Deutz V6 s výkonom 390 kW pri 2 100 ot/min (opčne výkon možno zvýšiť až na 420 kW) a krútiacim momentom 2 130 Nm pri 1 300 ot/min. Prevodovka typu ZF 5HP902 je automatická s 5 rýchlostnými stupňami. Rozvodová skriňa je typu GR17000/396.

Všetky kolesá majú nezávislé zavesenie, ktoré zabezpečuje vynikajúci jazdný komfort. Konštrukčne je zavesenie každého kolesa dvojité vidlicové s hydropneumatickými oporami a hydraulickými tlmičmi. Na prototyp vozidla RG41 sú použité pneumatiky 16.00R20 Michelin XZL s malým tlakom na terén, ktoré umožňujú dosiahnuť vysokú rýchlosť jazdy mimo vozovky a dobrú schopnosť prekonávania prekážok. Kolesá disponujú dojazdovými vložkami RFI (Run Flat Inserts), ktoré umožňujú dojazd na vzdialenosť až 100 km pri rýchlosti 50 km/h.

Kolesové opancierované bojové vozidlo RG41 dosahuje na vozovke maximálnu rýchlosť 100 km/h, prekonáva zákop so šírkou 2 m, schod s výškou 600 mm, hrboľ s rádiusom 600 mm, jeho stúpanosť dosahuje 60 % a vozidlo prekonáva brod s hĺbkou 1,2 m. Dojazd vozidla je 700 km (v teréne 400 km). Polomer otočenia vozidla je 19 m, opčne výrobca ponúka aj riadenú zadnú nápravu, čo prispieva k ďalšiemu zlepšeniu tohto ukazovateľa.

Kapacita vozidla v základnej konfigurácii je 11 ľudí – vodič, veliteľ vozidla, strelec, veliteľ výsadku a 7 príslušníkov výsadku. Všetci členovia posádky i členovia výsadku sedia na sedadlách so štvorbodovým uchytením bezpečnostných pásov. Pohonný úsek a priestor pre posádku a výsadok majú vlastné protipožiarne systémy. Vodič sedí úplne v čele korby vozidla, čo mu zabezpečuje vynikajúci výhľad.

Pracovisko veliteľa vozidla (vľavo) a streľca (vpravo)

Korba vozidla je po celej dĺžke v spodnej časti tvarovaná do podoby polovičného V, čo umožnilo dosiahnuť veľmi dobrú úroveň protimínovej odolnosti. Konštrukcia korby vozidla je modulová, čo zabezpečuje rýchlu opraviteľnosť v poľných podmienkach v druhej línii. Uľahčuje logistickú podporu a zaobstarávanie náhradných dielcov a umožňuje jednoduchý vývoj rozličných budúcich verzií.

Konštrukcia korby vozidla umožňuje inštalovať prakticky akúkoľvek konvenčnú alebo diaľkovo ovládanú vežu so zbraňovým systémom a sebaobranne systémy. Vozidlo je vybavené veliteľským, riadiacim, spojovacím, počítačovým a spravodajským systémom C4I (Command, Control, Communications, Computers and Intelligence), ktorý okrem množstva iných funkcií taktiež zabezpečuje celokruhové (360°) obrazové zobrazenie okolia. Spoločnosť BAE Systems Land Systems OMC potenciálnym zákazníkom opčne ponúka doplnkové opancierovanie pre zvýšenie balistickej odolnosti, ktoré je jednoducho nainštalovateľné v poľných podmienkach. Medzi opciami je taktiež možnosť použitia pneumatík s menším rozmerom – 14.00R20 alebo 395/85R20.

Bezposádková veža TRT-25

Kolesové opancierované bojové vozidlo RG41 malo svoju svetovú premiéru pred odbornou verejnosťou na výstave Eurosatory 2010 v júni tohto roku na výstavisku Villepinte na predmestí Paríža. Počas tejto prvej prezentácie bolo vozidlo RG41 vystavené s taktickou diaľkovo ovládanou vežou TRT-25 (Tactical Remote Turret, 25 mm), ktorá je taktiež výrobkom spoločnosti BAE Systems Land Systems OMC. Konštrukcia veže slúži na sebaobranu a palebnú podporu ľahko

opancierovaných vozidiel, vozidiel so zvýšenou protimínovou odolnosťou a bojové vozidlá pechoty.

Diaľkovo ovládanú vežu vyzbrojenú automatickým rýchlostrelným kanónom ATK M242 kalibru 25 mm s dvojitým podávaním munície ovláda jediný človek. Okrem kanónu je vo veži nainštalovaný spárený guľomet M240 kalibru 7,62 mm a štyri zadymovacie granátomety kalibru 76 mm. Riešenie konštrukčných detailov veže prispieva k jej nízkej hmotnosti. Palebný priemer veže je 260 (2 x 130) nábojov 25 x 137 mm a 1 000 nábojov kalibru 7,62 mm. Konštrukcia veže je vyrobená z komerčných materiálov a nepatrí pod obmedzenia ITAR (samozrejme s výnimkou kanónu). Optronické vybavenie veže umožňuje jej efektívne použitie vo dne i v noci na vzdialenosti do 2 000 m. Obsluha veže je chránená opancierovaním samotného nosiča. Veža TRT-25 v predvedenej podobe má výšku 1 100 mm

šírku 1 320 mm a hmotnosť približne 800 kg (vrátane zbraní a munície s hmotnosťou 400 kg). Konštrukčná filozofia veže smeruje k čo najnižšej hmotnosti. Rozsah pohybu veže v námere je celokruhový (N x 360°) a v odmere je rozsah pohybu od -10° do +65°. Zakázané zóny streľby sú realizované opčne mechanicky alebo programovým vybavením, ktoré kontroluje definované zóny v azimute aj elevácii. Rýchlosť pohybu zbrane v námere je 1,8 dielca za sekundu (103°/s, celokruhové otočenie za 3,5 sekundy) a rýchlosť pohybu v odmere je 1,5 dielca za sekundu (85°/s). Stabilizácia zbraní počas pohybu je lepšia ako 0,5 mrad. Hlavná zbraň má voliteľnú kadenciu streľby – jeden výstrel, 100 výstrelov za minútu, 200 výstrelov za minútu a dávku (funkcie kanónu M242). Presnosť zamierenia dosahuje 150 µrad. Sledovanie cieľa funguje automaticky v optickom móde po ručnom zamierení.

Zameriavací systém je prakticky identický so systémom použitým v konštrukcii nového juhoafrického kolesového bojového vozidla pechoty Hoefyster (Jazvec), ktoré vzniklo na báze fínskej konštrukcie Patria AMV 8x8. V zameriavacom systéme sú použité dve denné farebné kamery (so zorným poľom 5° a 22°). Kamery umožňujú zachytiť cieľ na vzdialenosť 9 200 m, rozpoznať cieľ na vzdialenosť 1 500 m a identifikovať cieľ na vzdialenosť 1 000 m. Ako nočný kanál je použitá nechladená infračervená kamera Axsys LanScout s dvoma hodnotami zorného poľa (5° a 21°). Nočná kamera umožňuje identifikovať cieľ, zachytiť cieľ na vzdialenosť 3 900 m, rozpoznať cieľ na vzdialenosť 1 200 m a identifikovať cieľ na vzdialenosť 750 m. Súčasťou zameriavacieho systému je aj laserový diaľkomer Vectronics 3042 s dosahom viac ako 5 km.

/ text a foto Miroslav GYŮRÖSI

Pakistanský hrom

Počas medzinárodnej leteckej výstavy Farnborough 2010 mala svoju európsku premiéru dvojica najnovších nadzvukových bojových lietadiel JF-17 Thunder pakistanských vzdušných síl.

Základné technické údaje JF-17	
dĺžka	14,9 m
rozpätie krídla	9,46 m
výška na zemi	4,77 m
prázdna hmotnosť	6 411 kg
hmotnosť paliva	2 268 kg
maximálna vzletová hmotnosť	12 474 kg
maximálna pristávací hmotnosť	7 802 kg
pohonná jednotka	1x RD-93
maximálny ťah pohonnej jednotky	
- nominálny	49,4 kN
- s prídavným spaľovaním	84,4 kN
maximálna rýchlosť	1 909 km/h
dolet pri prelete	2 037 km
operačný dosah	1 352 km
operačný dostup	15 240 m

Toto elegantné ľahké bojové lietadlo je výsledkom koprodukcie leteckého a vojenského priemyslu Čínskej ľudovej republiky a Pakistanu. Spoločný čínsko-pakistanský vývojový program FC-1 začal v roku 1999 podpisom zmluvy medzi predstaviteľmi čínskej korporácie CATIC (China Aviation Import and Export Corporation) a Pakistanu. Finančná účasť obidvoch strán na celkových vývojových nákladoch je po 50 %. Podľa nepotvrdených informácií pri vývoji lietadla v začiatkovej etape asistovali aj špecialisti výrobné skupiny MAPO MIG.

Hlavná vývojová organizácia a výrobca lietadla FC-1 je čínska priemyslová korporácia CAC (Chengdu Aircraft Corporation). Pakistanská spoločnosť PAC (Pakistan Aeronautical Complex) vyrába viac dielov a konštrukčných celkov pre lietadlá objednané pakistanskými vzdušnými silami, finalizuje tieto stroje a taktiež zodpovedá v rámci celého programu za popredajný servis. Hlavným ruským príspevkom v programe je pohonná jednotka RD-93, ktorú vyvinula a vyrába akciová spoločnosť Klimov.

Sériový stroj

Nadzvukové bojové lietadlo FC-1 je ľahký viacúčelový jednomotorový stroj. V Pakistane lietadlo so služobným označením JF-17 Thunder (Hrom) nahradí zastarané a vyradované stíhačie a bojové lietadlá A-5, F-7P/PG a Mirage-III/IV. Projektový návrh lietadla dokončili v roku 2001 a prvý prototyp vyrobil v Čínskej ľudovej republike 31. marca 2003. Tento stroj ešte disponoval dvojicou vstupov vzduchu s nožmi na orezávanie rázovej vlny a zvislou chvostovou plochou so skoseným vrcholom. Svoj prvý vzlet uskutočnil 25. augusta 2003. Celkovo bolo postavených šesť prototypov, z čoho sa štyri stroje zúčastnili skúšok vo vzduchu. Letové skúšky lietadla FC-1 skončili v roku 2005 a sériová výroba začala v júni 2006. Velenie pakistanských vzdušných síl oficiálne zaradilo prvú letku vyzbrojenú lietadlami JF-17 Thunder do služby 18. februára 2010. Letka pakistanských vzdušných síl č. 26 Black Spiders (Čierni pavúci) do polovice roku 2010 disponovala 14 lietadlami JF-17 Thunder.

Podľa nepotvrdených správ by mala byť cena jedného lietadla JF-17 (FC-1) v rozsahu 15 – 20 miliónov amerických dolárov. Viaceré informačné zdroje deklarujú záujem niektorých krajín o zakúpenie tejto zaujímavej leteckej konštrukcie. Medzi mnohými potenciálnymi záujemcami sú spomínaní Azerbajdžan, Bangladéš, Kongo, Irán, Nigéria, Egypt, Srí-Lanka, Filipíny, Sudán, Turecko, Venezuela a Zimbabve.

Jednoduchá konštrukcia

Drak stroja má pološkrupinovú konštrukciu z hliníkových zliatin doplnenú konštrukčnými prvkami z ocele a titanu v obzvlášť namáhaných miestach. Trapézové krídlo je umiestnené v strede trupu, zvislá chvostová plocha je klasická, vodorovné chvostové plochy sú plávajúce. Od vstupu vzduchu až po koreň krídla sa ťahá rozmerne predĺžené nábežnej hrany krídla, ktoré výrazne zlepšuje vztlačovú silu, obzvlášť pri vysokých uhloch nábehu. Na úrovni vodorovných chvostových plôch je

v spodnej časti trupu dvojica kýlových plôch, ktoré zlepšujú smerovú stabilitu stroja. V predsériových a sériových lietadlách sú použité nadzvukové vstupy bez nožov na orezávanie rázovej vlny DSI (Diverterless Supersonic Intakes), taktiež sa oproti prvému prototypu zmenil tvar zvislej kýlovej plochy. Ako pevná hlavná zbraň je pod ľavým vstupom vzduchu nainštalovaný dvojhlavňový automatický kanón GŠ-23 kalibru 23 mm. Na podvesenie zbraní a iných systémov slúži celkovo sedem uzlov – jeden pod trupom, štyri pod krídlom a po jednom na každom konci krídla. Maximálna únosnosť lietadla je 3 629 kg.

Pracovisko pilota je vybavené trojicou farebných viacúčelových displejov a priehľadovým displejom. Lietadlá JF-17 Thunder, ktoré boli zatiaľ dodané Pakistanu a všetky ďalšie stroje z prvých 42 objednaných sériových strojov, sú a budú vybavené radarom KLJ-7. Pre tento radar je deklarovaný maximálny diaľkový dosah proti vzdušným cieľom 105 km a kapacita sledovania 10 cieľov (z čoho dva možno súčasne ostreľovať raketovými riadenými strelami).

JF-17 Thunder

Najvýkonnejší stíhací bombardér Československa

/ text a foto Miroslav MIHÁLIK

/ VHÚ-VHM Piešťany

Su-22M-4 je určené predovšetkým na ničenie pozemných cieľov riadenou aj ne-riadenou výbrojou a na vedenie vzdušného prieskumu. V obmedzenom rozsahu môže lietadlo ničiť vzdušné ciele. Vzhľadom na svoje vybavenie je stroj určený na denné aj nočné bojové operácie a na operácie vedené za sťažených poveternostných podmienok. Mohutnú výbroj lietadla tvoria dva 30 mm kanóny NR-30, každý s palebným priemerom 80 nábojov, zabudované v koreňoch krídel na ľavej a pravej strane lietadla. Lietadlo má štrnásť závesných bodov. Z toho šesť na krídlach a osem na trupe.

Mohol niesť jadrovú nálož

Maximálna povolená hmotnosť podvesenej záťaže (leteckej výbroje, prieskumných prostriedkov, elektronického špeciálneho vybavenia a podvesených palivových nádrží) je 4 000 kg. Lietadlo môže niesť aj jadrovú muníciu. Su-22M-4 bol najvýkonnejší prevádzkovaný stíhací bombardér zavedený do výbroje čs. armády.

V československej armáde sa tieto lietadlá prevádzkovali v rokoch 1984 – 1992. Celkovo bolo v 80. rokoch pre potreby letectva dodaných 57 lietadiel verzie Su-22M-4 a Su-22UM-3K. Lietadlá slúžili do rozdelenia republiky v 47. prieskumnom leteckom pluku Pardubice, neskôr (1985) v Hradci Králové a v 20. sbolp Náměšť nad Oslavou. Armáda Slovenskej republiky prevádzkovala 18 lietadiel Su-22M-4 a 3 lietadlá

Jednomiestne jednomotorové prúdové bojové nadzvukové stíhacie bombardovacie lietadlo Su-22M-4 je samonosnej celokovovej konštrukcie z konštrukčnej kancelárie OKB Suchoja sovietskej výroby. Je poháňané jednorúrovňovým turbínovým motorom s prídavným spaľovaním AL-21F-3S konštrukcie A. M. Ljulky. Lietadlo je strednoplošník s lichobežníkovým šípovým krídlom s premennou geometriou, plávajúcím stabilizátorom so šípovou chvostovou plochou a s trojbodovým zaťahovacím podvozkom čelového typu, zaťahovaným do trupu a krídel lietadla.

Su-22UM-3K, ktoré boli dislokované na 3. leteckej základni Kuchyňa. Z výbroje Ozbrojených síl Slovenskej republiky boli vyradené k 1. 10. 2003.

Prevádzka lietadiel Su-7 na začiatku 60. rokov jednoznačne ukázala na potrebu zníženia pristávacej rýchlosti, skrátenie dráhy vzletu a pristátia. Konštrukčná kancelária OKB P. O. Suchoja sa rozhodla upraviť jedno lietadlo Su-7BM na lietadlo s presta-viteľným krídlom s čo najmenšími úpravami draku. Takto upravené lietadlo prvýkrát vzlietlo 2. augusta 1966 pod označením Su-7IG, (S-221). Skúšky s S-221 boli dokončené v roku 1967. V novembri 1967 bolo lietadlo schválené pre výrobu ako Su-17. Od roku 1971 konštruktéri neustále zdokonaľovali lietadlo, čoho dôsledkom bolo spolu 11 verzií Su-17 v sólo prevedení a dve verzie s dvojčím riadením. K tomu je potrebné pripočítať 10 exportných verzií lietadla pod označením Su-20, Su-22, ktoré sa líšili najmä vo vybavení. Do konca 80. rokov bolo vyrobených viac ako 3 000 kusov lietadiel Su-17 všetkých verzií.

Cez Pardubice a Trenčín do múzea

Lietadlo s výrobným číslom 22719 patrí do zbierky VHÚ – Vojenského historického múzea Piešťany. Vyrobené bolo v ZSSR vo februári 1984. Následne lietadlo rozbali, zabali, letecky prepravili na letisko v Pardubiciach. V Pardubiciach sovietski technici lietadlo zložili a pripravili na zálet. Uskutočnil sa 21. júla 1984. Stroj bol odovzdaný do prevádzky 47. prieskumnému leteckému pluku Pardubice. Spomínaný útvar lietadlo prevádzkoval až do 23. apríla 1991, keď bolo odovzdané do generálnej opravy v leteckých opravovniach Trenčín. V novembri 1993 po oprave lietadlo preletelo z Trenčína na letisko Kuchyňa, kde bolo zaradené do tabuliek 3. leteckej základne Kuchyňa. Počas svojej služby nallietalo spolu 796,24 hodín a uskutočnilo 1 010 pristátí. Posledný let bol 16. septembra 1999. Do októbra 2003 bolo lietadlo zakonzervované v prevádzkyschopnom stave. VHÚ ho získal zmluvou o bezodplatnom prevode. V máji 2004 z lietadla demontovali pohyblivé časti krídel a po vlastnej osi cez Babu a Pezinok ho dopravili do expozície VHM na letisku v Piešťanoch. Návštevníci VHM Piešťany môžu lietadlo vidieť vo vonkajšej expozícii múzea.

Hlavné technické údaje Su-22M-4 (Su-17M-4)			
Dĺžka s PVD	19 260 mm	Hmotnosť paliva bez PPN	3 770 kg
Rozpätie pri uhle šípu 60°	10 025 mm	Motor	Ljulka
Rozpätie pri uhle šípu 30°	13 600 mm	Ťah maximál	78 kN
Výška	5 129 mm	Ťah s prídavným spaľovaním	112,5 kN
Nosná plocha krídel max.	34,45 m ²	Max. rýchlosť H=200 m	1350 km.h-1
Nosná plocha krídel min.	38,49 m ²	Max. hodnota čísla M H=11 000 m	1,7 M
Vystreľovacie sedadlo K-36DM	0 m/100 km.h-1	Min. rýchlosť	300 km.h-1
Prázdna hmotnosť	10 670 kg	Dĺžka rozjazdu pri max. hmotnosti	1 500 m
Normálna hmotnosť	15 230 kg	Dojazdu s brzdiacim padákom	1 100 m
Max. vzletová hmotnosť	19 430 kg	Dolet max. H=10 000m, v=900 kmh-1 s 4x PPN 800 L	2 550 km
Max. pristávacia hmotnosť	13 400 kg	Dostup	15 200 m

Kapitán in memoriam Otto Smik

Malý Otto ukončil civilné vzdelanie na súkromnej Obchodnej škole v Bratislave (1937 – 1939). Do odboja odišiel 18. 3. 1940, keď ilegálne prekročil slovensko-maďarskú hranicu. Po príchode do Budapešti sa prihlásil na francúzskom konzuláte, kde ho vybavili falošnými dokladmi na ďalšiu cestu. Do Francúzska sa dostal cez Juhosláviu, Grécko, Turecko a Libanon. Dňa 3. 6. 1940 ho predstavili ako vojaka v Náhradnom telese čs. letectva v Agde. Vojenský letecký výcvik pre kapituláciu Francúzska neabsolvoval. Francúzsko opustil 24. 6. 1940 na britskej nákladnej lodi Apapa z prístavu Port Vendres. Loď so Smikom na palube doplávala do Liverpoolu 7. 7. 1940.

Do zväzku RAF VR ho prijali 24. 7. 1940 v hodnosti AC 2. Od 17. 7. 1940 príslušník čs. let. depotu v Cosforde, kde ho 13. 3. 1941 zaradili medzi pilotných elévov v hodnosti LAC. Smik najskôr absolvoval všeobecný letecký príjímач v rámci 1. RW na leteckej základni Babbacombe (3. 5. 1941 – 28. 6. 1941). Potom pokračoval vo výcviku v kurze leteckej teórie v 4. ITW v Paigntone (28. 6. – 3. 9. 1941), v elementárnom pilotnom výcviku v 3. EFTS vo Watchfielde (3. 9. – 29. 11. 1941) a udržiavacom pilotnom výcviku v 29. EFTS v Clyffe Parku (29. 11. – 27. 12. 1941). Po výcviku vo Veľkej Británii bol odoslaný do Kanady, kde v období 5. 1. – 18. 7. 1942 absolvoval pokračovací pilotný výcvik v 39. SFTS vo Swift Current. Po návrate do Veľkej Británie ho zaradili do zdokonaľovacieho nadstavbového štúdia v 5. (PIAFU) v Tenhille, ktorý absolvoval od 1. 9. do 16. 10. 1942. Záverečný výcvik pred odoslaním k bojovej leteckej jednotke vykonal v 61. OTU v Rednale v období 16. 10. 1942 – 5. 1. 1943. Smika počas celého výcviku nadriadení hodnotili ako nadpriemerného pilota. Z tohto dôvodu ho povýšili najskôr do najnižšej britskej dôstojníckej hodnosti P/O (22. 5. 1942), potom do hodnosti F/O (25. 11. 1942).

Smikovou prvou bojovou jednotkou sa stala 312. čs. stíhacia perut (5. 1. 1943). Odtiaľto ho po 2 dňoch prevelili k 310. čs. stíhacej peruti, kde sa však stretol s negatívnymi postojmi časti leteckého personálu, a to vzhľadom na spôsob dosiahnutia dôstojníckej hodnosti, ktorú si podľa poddôstojníkov nezaslúžil, pretože ju nemal „podloženú“ bojovou činnosťou. Vzhľadom na tento postoj ho 15. 1. 1943 na vlastnú žiadosť premiestnili do 310-ky k britskej 131. stíhacej peruti (County of Kent). Od tejto jednotky ho dňom 2. 3. 1943 premiestnili k 122. stíhacej peruti (Bombay), ktorá podnikala útočné akcie nad okupovanú Európu. Smika po odchode 122. stíhacej perute na tzv. odpočinok 18. 5. 1943 premiestnili k 222. stíhacej peruti (Natal). V čase od 25. 1. do 18. 10. 1943 vykonal 176 bojových letov, z toho 135 nad nepriateľským územím, s celkovou dobou 242,5 operačných hodín. Pri týchto letoch zostrelil 6 ½ nemeckých lietadiel. Ďalšie 2 zostrelil pravdepodobne a 3 poškodil. Taktiež zničil 3 lo-

: vojenské osobnosti

/ pplk. v zál. Peter ŠUMICHRAS, PhD.

Vojenský historický ústav

Narodil sa 20. 1. 1922 v Boržomi, okr. Tiflis, v Gruzínsku, v rodine bývalého príslušníka c. k. rakúsko-uhorskej armády, ktorý padol do zajatia cárskej ruskej armády. V roku 1934 sa manželia Smikovi spolu s deťmi presťahovali na Slovensko. Tu rodina našla svoj nový domov.

komotívy a 1 delostrelecké palebné postavenie. V tomto čase jeho úspechy ohodnotili udelením 5 čs. vojnových krížov 1939 a britským vyznamenaním DFC. 28. 10. 1943 ho ako najúspešnejšieho čs. stíhacieho letca roku 1943 povýšili do hodnosti ppor. čs. armády. V rámci predpísaného odpočinku absolvoval kurz streleckých inštruktorov pri CGS v Sutton Bridge (1. 11. – 12. 12. 1943), ďalšie 4 mesiace vykonával funkciu streleckého inštruktora v 12. APC v Llanbedd vo Walese.

Do operačnej služby sa vrátil 15. 3. 1944, keď ho prideliť k 134. čs. stíhaciemu krídlu. V rámci čs. wingu sa zúčastnil bojov počas invázie do Normandie, v rámci ktorej vykonal 26 bojových letov v trvaní 48 hodín, pri ktorých zostrelil 2 ½ lietadiel. Smik po vyňatí čs. wingu od 2nd TAF a zaradení k ADGB 8. 7. 1944 zničil 3 bezpilotné strely V-1 počas jedného bojového letu. Po rozpustení čs. stíhacieho wingu (k 12. 7. 1944) a odoslaní jednotlivých perutí na odpočinok Smika 11. 7. 1944 premiestnili k 312. čs. stíhacej peruti, kde prevzal velenie „B“ letky. Zároveň ho povýšili do hodnosti F/Lt. Piloti perute v tomto období vykonávali ozbrojený prieskum, ako aj útočné akcie nad morom aj pevninou. V menšej miere poskytovali ochranu spojeneckým bombardovacím zväzom počas ich letov na územie okupované Nemeckom. Smika 25. 8. 1944 pri operačnom lete nad okupovaným Holandskom zostrelilo nemecké protiletadlové delostrelectvo v blízkosti letiska Gilze Rijen. Podarilo sa mu núdzovo pristáť pri obci Prinsebeek. S pomocou miestnych vlastencov sa po dramatických udalostiach dostal po prechode nemecko-americkéj línie frontu 26. 10. 1944 na územie oslobodené americkou armádou v priestore Zundert. 29. 10. 1944 ho letecky presunuli z Antverp do Londýna. Velenie britské RAF, vychádzajúc z výsledkov jeho bojovej činnosti a berúc do úvahy Smikove nespochybniteľné veliteľské schopnosti, ho 13. 11. 1944 povýšili do hodnosti S/Ldr a zároveň ho menovali do funkcie veliteľa britskej 127. stíhacej perute. Táto letecká perut v tomto období vojny operovala z letiska B-60 pri Grimbergene.

Dňa 28. 11. 1944 sa skončila frontová cesta O. Smika, keď ho nemecké protiletadlové delostrelectvo zostrelilo pri útoku na dôležité železničné zariadenie v Zwolle. Smik sa so svojím strojom zrútil v blízkosti farmy Blooksteed pri obci Ittersum. Vzhľadom na nemecké pochybnosti nad jeho identitou ho 30. 11. 1944 pochovali ako „neznámeho Angličana“ na cintoríne De Kranenburg pri Zwolle.

V roku 1951 Smika vzhľadom na zámenu s belgickým príslušníkom jeho letky F/O H. L. J. M. Taymansom, ktorý taktiež zahynul počas toho istého bojového letu 28. 11. 1944, pochovali pod menom belgického letca na cintoríne Brussel-Évere. Lietadlo belgického pilota, ktoré havarovalo v bahnitéj priekope pri železničnej trati Kampen – Zwolle vyzdvihli až 12. 5. 1965. Na základe identifikácie pozostatkov letca sa preukázalo, že ide o F/O H. L. J. M. Taymansa. Telesné pozostatky O. Smika tak boli presunuté na vojnový cintorín spojeneckých vojakov v Adegem East v Belgicku. Na základe iniciatívy slovenských orgánov boli Smikove ostatky opätovne slávnostne vyzdvihnuté a so všetkými vojenskými poctami 12. 9. 1994 prevezené do vlasti a uložené na cintoríne v bratislavskom Slávičom údolí.

Smikova neobyčajne úspešná operačná služba sa skončila po 263 operačných bojových letoch v celkovom čase 371,49 operačných hodín. Pri týchto letoch zostrelil 10 nepriateľských lietadiel určite, 2 pravdepodobne a 3 stroje poškodil. Taktiež zničil 3 bezpilotné strely V-1. Okrem toho zničil ďalšie 2 lietadlá na zemi, 6 lokomotív, 3 vlaky, 22 transportných lodí a člnov, 2 obrnené vozidlá, 4 nákladné automobily...

Po skončení 2. svetovej vojny bol niekoľkokrát povýšený in memoriam: por. let. v zál. (20. 6. 1946), npor. let. v zál. (1. 2. 1947), plk. let. (1. 6. 1991). Do hodnosti generálmajora in memoriam ho povýšil prezident SR dňa 19. 7. 1994.

/ Roman KMENT

/ foto Miroslav GYŮRÖSI

Široká škála požadovaných typov operácií, ktoré majú ozbrojené sily zvládať, zmenila aj požiadavky, ktoré sa kladú na súčasné hlavné bojové tanky (MBT). Tie budú podľa vojenských analytikov stále hrať dôležitú úlohu v súčasných a budúcich konfliktoch. Na výstave Eurosatory prezentovala jednu z odpovedí na nové hrozby spoločnosť Rheinmetall.

Leopard 2 MBT Revolution

Pod označením MBT Revolution predstavila nemecká spoločnosť primárne riešenie modernizácie tankov typu Leopard 2 A4, ale myšlienka zvýšenia bojovej hodnoty tankov sa dá použiť aj ako východisko komplexného modernizačného balíčka pre hlavné bojové tanky vôbec. Ide o modulárny koncept, ktorý spĺňa požiadavky na riešenie dnešných hrozieb rovnako, ako dokáže čeliť možným ohrozeniam v budúcnosti. Novátorské riešenie koncepcie Rheinmetallu spočíva najmä v opatreniach na zvýšenie prežitia a odolnosti bojového prostriedku, posilnení prieskumných schopností a len „mierneho“ zvýšenia hmotnosti vozidla. Optimalizovaný priestor modernizovaného tanku umožnil zachovať siluetu prostriedku.

Zmena úlohy tankov

Vo väčšine prípadov vojenské scenáre nerátajú, že dnešné tanky budú vyhrávať masové bitky, ale že budú skôr dosahovať pozitívne výsledky pri asymetrických výzvach. Použitie tanku pri plnení akejkoľvek misie bude stále ukázkou sily, ktorá dá spojencom či nepriateľovi jasný odkaz a bude rozhodujúcim prvkom, ktorý dokáže zmeniť pomer síl v konflikte kdekoľvek na svete. Požiadavka na plnenie nových úloh ozbrojených síl (napr. v mestskom prostredí) a nové ohrozenia (gerilový spôsob boja) pri spolupôsobení dostupnosti nových a moderných technológií velí však aj k modernizácii tankov. Ako sa zhodujú mnohí výrobcovia zbraňových systémov, to, čo súčasné armády potrebujú, je účinné a cenovo efektívne riešenie. Posledný technologický vývoj, ktorý umožňuje vylepšenie prežitia, ničivosti

prostriedkov, schopností velenia a riadenia, prieskumu a pozorovania, naznačuje, že existuje viacero nových ciest ako zvýšiť účinnosť a bojovú hodnotu hlavných bojových tankov. Pri mnohých typoch MBT sa uvažuje o predĺžení ich prevádzkovania najmenej o 20 rokov, ako príklad môže slúžiť nemecký typ Leopard 2, a preto zvýšenie ich schopností modernizáciou sa považuje za cenovo výhodné riešenie.

Riešenie Rheinmetallu

MBT Leopard 2 stelesňujú najmä dve renomované nemecké spoločnosti Krauss-Maffei Wegmann a Rheinmetall. Je preto logické, že obe ponúkajú ich modernizácie. My sa sústredíme na riešenie spoločnosti Rheinmetall, ktorá ponúka nielen rad taktických vozidiel, ale aj technológie C4I, riadenia palby, detekcie či ochrany jednotiek. Dodnes je vo výzbroji armád vo svete viac ako 5 000 tankov tohto typu. Leopardy má vo svojej výzbroji nielen Nemecko, ale aj Dánsko, Holandsko, Nórsko, Poľsko, Rakúsko, Španielsko, Švédsko, Švajčiarsko či Fínsko. Rheinmetall pritom predstavuje priameho dodávateľa odvodených verzií Leopardu – mostných tankov, vyslobodzovacích a dielenských tankov.

MBT Revolution v skratke:

- **Koncepcia ochrany:** komplexná ochrana pred všetkými súčasnými nástrahami, ktoré na moderný tank číhajú zo strany – RPG, pozemných mín, ná-

- **Brzda veliteľa tanku:** prevratná novinka, ktorá umožňuje veliteľovi tanku zastaviť stroj v kritických situáciách.
- **Doplňková výzbroj:** najmodernejšia diaľkovo ovládaná zbraňová stanica, plne stabilizovaná a flexibilne upraviteľná.
- **Munícia:** tepelne stála priebojná KE munícia a posledná generácia programovateľnej triestivo-trhacej HE munície.
- **Ovládanie klimatizácie:** vysoko účinná nezávislá klimatizácia bojovej časti tanku, vylepšené odvetrávanie a tepelná ochrana zásobníka munície.
- **Prídavná jednotka napájania:** umiestnená v podvozku, elektrický generátor s výkonom 17 kW, nezávislý diesellový motor, optimalizované pre rovnováhu napájania zdrojov.
- **Externý dvojsmerný komunikačný systém:** umožňuje posádke komunikovať s osobami zvonka tanku.
- **Zakomponovaný zber údajov:** súhrnné monitorovanie a ukladanie všetkých dôležitých údajov o vozidle a zbraňových systémoch z hľadiska logistiky, prepojenie na centrálny logistický informačný a vyhodnocovací systém.
- **Hmotnostná trieda:** zaťaženie podľa MLC 70.

Koncepcia ochrany tanku

Na vyrovnanie sa s úlohou ochrany tanku pred súčasnými hrozbami spája Rheinmetall viacero jednotlivých prvkov s použitím pokročilých materiálov a opatrení. Ochrana je riešená ako modulárna koncepcia, jednotlivé bloky sa dajú ľahko pridávať a odnámať zo samotného tanku, pričom požiadavky na štrukturálne zmeny prostriedku sú zanedbateľné. Modularita spočíva vo viacerých prvkoch. Tank využíva bočné, postranné schránky na ochranu veže a tela tanku pred účinkami explózie výbušných systémov, šrapnelov z delostreleckej munície a explozívnych projektilov. Disponuje zvýšenou ochranou tela tanku, prednej časti vozidla, vrchných častí veže a spodnej strany podvozka, kde je možné pridať aj v poľných podmienkach prídavný set proti mínám. Odolnosť voči protitankovým mínám je na úrovni STANAG 4569. Vnútorňa úprava zahŕňa napríklad pridanie krytov torzných tyčí pri systéme perovania tanku, nové sedadlo pre vodiča tanku a možná úprava úložných priestorov vozidla. Tank má tiež oddelený zásobník munície na nabíjanie. Hlavným modernizačným prvkom Leopardu 2 MBT Revolution je však rýchlo reagujúci zadymovací maskovací systém ROSY-L, ktorý ponúka 360° ochranu proti rôzne navádzaným systémom zbraní a pozorovacím prostriedkom. Na rozdiel od klasických krycích systémov, ROSY nielen ruší multispektrálne zameranie tanku, ale ho aj kombinuje s nepriehľadnou clonou odpaľovaním 40 mm zadymovacích granátov.

Brzda veliteľa tanku

Veľa vojenských operácií sa v súčasnosti odohráva v zastavaných a obývaných oblastiach, kde je potrebné brať ohľad na to, aby neboli zbytočne zranení civilisti alebo spojeneckí vojaci. Nezamýšľané škody a straty na ľudských životoch môžu mať rovnako nepriaznivé následky na úspešné zaviesenie operácie, ako výsledok prehranej bojovej činnosti, preto sa konštruktéri rozhodli dať veliteľovi tanku, ktorý vďaka automatizácii procesov a moderným technológiám už nemusí toľko sledovať, overovať, identifikovať a napádať nepriateľské ciele, do rúk aj oveľa jednoduchší nástroj a to ovládanie brzdy, pretože aj zastavenie tanku pred zrazením a usmrtením osoby môže byť kritickou činnosťou pre posádku. Rheinmetall uvádza, že táto brzda môže byť namontovaná do akéhokoľvek typu tanku Leopard 2 alebo bojového podporného vozidla pri relatívne nízkych nákladoch a minimálnom úsilí.

Digitálny koncept veže

Väčšina súčasných tankov je vybavená analógovými vežovými systémami, ktoré neposkytujú veliteľovi schopnosť nočného pozorovania a ktoré majú len obmedzené možnosti vyhodnotenia účinnosti streľby a napríklad tiež nemajú prostriedky na digitálny prenos a spracovanie video signálov. Rheinmetall v tejto súvislosti ponúka dve riešenia pre zákazníkov. Pri prvej možnosti ponechá analógovú podstatu systémov a doplní ich pokročilými prvkami ako laserový diaľkomer, periskopický prístroj veliteľa, termálny zobrazovací systém streľca a podobne, ktoré sú spojené s pôvodnými prvkami cez interface. Ide o lacnejšie, ekonomické riešenie, ktoré ponúka mo-

Zbraňová stanica Qimex

stražných výbušných systémov, veľkokalibrovej KE munície a elektro-optických, infračervených prostriedkov a laserom navádzaných zbraní.

- **Digitálny systém veže:** plne integrované sieťové schopnosti, plne interoperabilné podsystémy a komponenty, ktoré prispievajú výrazným spôsobom ku kratším časom reakcie tanku a vyžiadali si len malý priestor na zástavbu.
- **Technológia riadenia palby:** zvýšená schopnosť pravdepodobnosti zázahu cieľa prvou ranou, najmä počas pohybu tanku.
- **Nový periskop veliteľa tanku:** prostriedok sa môže použiť v noci a má vylepšené možnosti pozorovania, zvýšený dosah a väčšie uhly elevácie (do 70°).
- **Situačný systém výstrahy:** celokruhový, 360° prehľad vozidla pre rýchlu reakciu voči okoliu počas dňa aj v noci.
- **Systémy velenia a riadenia:** nové schopnosti vrátane sledovania ostatných spriatelnených jednotiek a zobrazovanie pozícií nepriateľských síl, väčší prehľad o realite na bojisku a pripravenosť na požiadavky mnohostrannej interoperability MIP-DEM.

Pracovisko veliteľa tanku

Prídavný zdroj napájania APU

Zadymovací systém ROSY-L

Digitalizovaná veža MBT Revolution

derne prvky a čiastočnú digitalizáciu, ale neponúka najlepšie využitie priestoru vo veži a už v momente inštalácie začína zastarávať.

Ako druhú možnosť ponúka nemecká spoločnosť kompletnú prestavbu veže a jej systémov. Výsledkom je potom tank, ktorý nemá také nároky na miesto pre jednotlivé modernizačné prvky, je menej komplikovanejší a kompaktnější a integruje bez kompromisov všetky časti – od pozorovacích systémov, riadenia palby a zbraní na jednotnú technológiu siete C4I. MBT Revolution má k dispozícii aj vlastný prostriedok UAV Mikado s doletom 500 m. Digitalizácia tanku výrazne znižuje reakčný čas tohto bojového prostriedku. Kým pri pôvodnom tanku Leopard 2 A4 trvalo vyhľadanie nepriateľa 10 s, MBT Revolution potrebuje len 2 sekundy. Identifikácia cieľa trvala nemodernizovanému tanku rovnako 10 s, automatický systém SEOSS MBT Revolution to vykoná za opäť 2 sekundy. Kým celkový čas do konečného výstrelu proti nepriateľskému cieľu je pri Leopard 2 A4 celkovo 33 sekúnd, pri MBT Revolution iba 13 sekúnd.

Prostriedky prieskumu

Veliteľ MBT Revolution má k dispozícii na riadenie palby pozorovací digitálny prístroj SEOSS, ktorý je založený na stabilizovaných elektro-optických snímačoch, ktoré ponúkajú lepšie schopnosti identifikácie a rozpoznania cieľa. Prístroj je stabilizovaný

v dvoch osiach, ponúka zvýšenú eleváciu na 70° a zahŕňa pasívny infračervený zobrazovací prostriedok Saphir, dennú kameru a laserový diaľkometer. Zozbierané údaje zo SEOSS sa zobrazujú na displeji riadiaceho počítača, ktorý je vo vnútri pracovného priestoru veliteľa tanku. Používateľ systému si môže zvoliť alebo panoramatický 360° pohľad bojiska, alebo zobrazenie perspektívy so spriahnutou zbraňou. SEOSS prepojený s riadiacim počítačom zároveň ponúka na streľbu šesť rôznych typov munície.

MBT Revolution má inštalovaný systém výstrahy SAS s dobrým sledovaním blízkeho okolia v okruhu 360°. Automaticky odhalí a sleduje potenciálne ciele, čím znižuje stres posádky. SAS sa skladá z dvoch až štyroch modulov, pričom každý spracováva sektor 3x60°, farebnej kamery s vysokým rozlíšením a prvku umožňujúceho nočné sledovanie. Systém výstrahy je prepojený so systémom riadenia palby, ktorý aktivuje v prípade potreby primárne diaľkovo ovládanú zbraňovú stanicu Qimek.

Zbraňové systémy

Rheinmetall patrí medzi popredných výrobcov zbraní ťažkých kalibrov a príslušnej munície. Palebná sila typu Leopard 2 je postavená práve na 120 mm tankovom kanóne s hladkým vývrtom hlavne tejto spoločnosti s dĺžkou 44 kalibrov (L44) a pri novších verziách tanku s dĺžkou 55 kalibrov (L55).

Pre pôsobenie v súčasných operáciách má MBT Revolution novú 120 mm HE muníciu DM 11 s oneskorenou explóziou náplne. Je špeciálne vyvinutá na podporu peších jednotiek, ktoré majú eliminovať odpor nepriateľa v ľahšie opevnených objektoch, a na ničenie ľahkých a stredne ťažkých pancierovaných vozidiel. Po nabití sa náboj elektronicky naprogramuje, v akom čase exploduje, môže to byť po preniknutí cez cieľ alebo ešte pred ním. Novinkou je aj 120 mm munícia PELE (Penetrator with Enhanced Lateral Effect) s inertnou (nevýbušnou) bojovou hlavícou.

Pre tank ponúka Rheinmetall tiež vysokoúčinnú muníciu DM 63 a DM 53 A1, ktorej hnací systém je teplotne nezávislý. Zabezpečuje zachovanie vnútorných balistických charakteristík na konštantnej úrovni v celom rozsahu teplôt v komore a hlavni, čím neklesá výkonnosť kanónu a znižuje sa jeho vnútorné opotrebenie.

Základným prvkom vlastnej ochrany tanku je diaľkovo ovládaná zbraňová stanica z dielne Rheinmetall Qimek. Stanica s hmotnosťou 210 kg má univerzálnu kolísku, kde sa dajú doplniť rôzne zbraňové systémy malého a stredného kalibru vrátane 40 mm automatického granátometu. Qimek integruje farebnú CCD kameru, laserový diaľkometer, IČ zameriavač, akustické snímače, laserový systém výstrahy, balistický počítač a sekvenčné triedenie palby.

Analýza trhu hlavných bojových tankov MBT

Podľa Forecast International (FI) vyprodukuje medzinárodný trh do roku 2018 viac ako 6 500 tankov v kategórii MBT v hodnote viac ako 26,76 mld. USD. Hoci tendencia modernizácie súčasných typov tankov bude zrejma, významná bude aj výroba nových typov tankov. Z hľadiska počtov analýza očakáva, že do roku 2018 budú pokračovať v dominancii na trhu pakistanský tank Al-Kálid, čínsky Typ 98 a ruský T-90 (vrátane indickej licencie T-90S) so zastúpením 60,57 % zo všetkých novo vyrobených strojov na svete a hodnotou 52,28 % ceny na trhu.

FI uvádza, že dominancia USA a Európy v produkcii nových tankov, napriek vývoju ich niektorých čiastkových prvkov, je dávno minulosťou. Typy Leopard 2 či M1 Abrams však majú zostať synonymom kvality a vysokej bojovej hodnoty naďalej. Analýza rovnako uvádza, že tanky budú naďalej rozhodujúcim prvkom na bojisku a aj operácia Iracká sloboda ukázala, že sa dokážu aj po ukončení hlavných bojov adaptovať na bezpečnostné úlohy v obývanom prostredí. Ozbrojené sily SR majú vo výzbroji tank T-72M1. Typ T-72 v súčasnosti zostáva v službe viac ako 32 krajín sveta. Do roku 2009 sa ho vyrobilo vrátane licencií a rôznych verzií viac ako 27 000 ks, len v Martine viac ako 1 500 ks. Modernizáciu T-72 ponúkali aj slovenské podniky (na snímke T-72M2 Moderna). Výroba tankov typu T-72 v súčasnosti beží v Iráne, kde sa v rokoch 2010 -2013 má podľa odhadov vyrobiť okolo 100 ks.

Foto Roman KMENT

Slovenská modernizácia T-72M2

Ďalšie Hawky pre Indiu

Indický výrobca Hindustan Aeronautics Limited (HAL) a spoločnosť BAE Systems a Rolls-Royce uzatvorili 28. júla dohodu o spoločnej výrobe ďalších 57 zdokonalených cvičných prúdových lietadiel (AJT) Hawk a dodávke motorov v hodnote 700 miliónov GBP, z čoho 200 miliónov GBP predstavuje cena za dodané kompletizované motory. V rámci udelenej licencie má HAL s pomocou Britov vyrobiť v továrenskom závode v Bangalore 40 strojov pre indické vojenské letectvo a 17 stro-

jov pre indické vojenské námorníctvo. BAE Systems spoločne s dodávkami všetkých konštrukčných prvkov a výrobné linky poskytne Indii tiež odborné technické služby a poradenstvo, ktoré bude pri stavbe lietadiel v závode v Bangalore potrebné. Rolls-Royce pritom dodá už 57 hotových skompletovaných motorov Adour Mk871, ktorými budú Hawky poháňané. India má v súčasnosti na leteckej základni Bidar 66 cvičných lietadiel Hawk, z ktorých sa 24 vyrobilo vo Veľkej Británii a 42

licenčne v Indii. Moderné lietadlá Hawk majú pilotom indického vojenského letectva a námorníctva poskytovať letecký výcvik v primeranom rozsahu na lietanie v moderných indických bojových lietadlách, aj pre plánovaných nových 42 stíhacích strojov Su-30 MKI. Hawky môžu byť tiež v prípade vojenského konfliktu použité ako ľahké útočné lietadlá alebo na plnenie úloh protivzdušnej obrany.

Foto BAE Systems

Nemecké ministerstvo obrany chce výrazne šetriť náklady na ozbrojené sily. Celkové úspory by mali dosiahnuť až 10 mld. eur prostredníctvom vyradovania techniky z výzbroje, znižovania objednávok i menších plánovaných nákupov novej vojenskej techniky. Najviac škrtov zasiahne letectvo. Z operačnej prevádzky bude vyradených 100 z celkového počtu 185 lietadiel Tornado (vrátane verzii ECR). Má byť tiež zrušená objednávka na dodávku 37 nových viacúčelových stíhačiek Eurofighter. Šetrenie sa nevyhne ani vrtníkom, nákup dopravných strojov NH90 bude znížený o 42 kusov a útočných Eurocopter EC-665 Tiger o 40 kusov. Vojenské námorníctvo vyradí napríklad osem fregát a množstvo hladkových člnov. Pribudnú len tri nové fregaty triedy 125. Nemecké pozemné sily zasa dostanú len 280, a nie 400 nových bojových vozidiel pechoty Puma.

Ruská federácia plánuje podľa Vladimíra Popovkina z ministerstva obrany nakúpiť 50 až 100 stíhacích lietadiel novej generácie PAK FA s prvou objednávkou na predseriovú výrobu 10 kusov, ktorá je plánovaná na rok 2013. To všetko, ak budú úspešne ukončené letové testy nového stroja. Výrobca stroja Suchoj má už za sebou úvodné testy všetkých troch továrenských prototypov, pričom stroj určený pre letové overovanie ku koncu júla nalietal 16 hodín. Podľa generálneho riaditeľa spoločnosti Michaila Pogosiana v súčasnosti po optimalizácii prototypu a jeho bezpečnostných systémov je stroj pripravený na kompletne letové skúšky.

Britské ministerstvo obrany predstavilo prvý funkčný prototyp robotického bojového bezpilotného prostriedku Taranis, ktorý nesie meno po keltskom bohovi hromu a využíva najnovšie technológie stealth. Trojročný vývoj prototypu si vyžiadal náklady okolo 145 miliónov GBP a zúčastnili sa na ňom najmä firmy BAE Systems, Rolls Royce, QinetiQ a GE Aviation. Projekt je známy pod skratkou SUAVE (Strategic Unmanned Air Vehicle Experimental Programme). Predpokladá sa, že už v budúcom roku sa začnú jeho prvé testovacie lety. Osemtonový Taranis sa má významne odlišovať dlhým doletom a má byť vybavený senzormi na preskum záujmového územia a vyzbrojený inteligentnými bombami a riadenými strelami.

Testy izraelského protiraketového systému Iron Dome boli skončené a prvé dve batérie s týmito prostriedkami budú pripravené na nasadenie v novembri tohto roka. V polovici júla zástupcovia izraelského ministerstva obrany, vzdušných síl a spoločnosti Rafael Advanced Defense Systems, ktorá Iron Dome vyrába, mali za sebou finálnu komplexnú sériu operačných testov ničenia nepriateľských striel, ktoré sa vykonali v koordinácii s ďalšími systémami, ktoré už izraelské vzdušné sily používajú. Počas testov sa systém Iron Dome prvý raz musel vyrovnáť so širokým spektrom viacnásobného ohrozenia. Podľa izraelských ozbrojených síl „nový obranný systém úspešne zničil každú jednu raketu“.

HMS Daring nasaditeľný

Pokým si verejnosť počas osláv dňa námorníctva v prístave Portsmouth mala možnosť po prvý raz prezrieť nový torpédoborec Royal Navy triedy Type 45, britské kráľovské námorníctvo HMS Daring formálne zaradilo 31. júla do stavu plavidiel, ktoré sú schopné operačného nasadenia. Torpédoborec HMS Daring (D32) prevzalo námorníctvo pred rokom, podroboval sa akceptačným skúškam a prebiehal tu základný výcvik posádky. Ak nepríde k zmene plánov, prvú ostrú misiu absolvuje 7 500 tonové plavidlo budúci rok.

Trieda Type 45 patrí k najväčším a najlepšie vyzbrojeným protiraketovým torpédoborcom kráľovského námorníctva a tiež k najväčším bojovým plavidlám so všeobecnými úlohami (vynímajúc lietadlové lode a obojživelné plavidlá), ktoré mali Briti po druhej svetovej vojne po nástupe krížnikov. Hlavnú výzbroj Type 45 tvorí vysoko sofistikovaný a ničivý protiraketový systém PAAMS (Principal Anti Air Missile System), ktorý dovoľuje brániť sa torpédoborcu a chrániť aj ostatné lode skupiny pred akýmkoľvek útokom súčasných i vyvíjaných protiletadlových rakiet. Plavidlo je dlhé 152,4 m, široké 21,2 m a ponúka priestor pre maximálne 235 ľudí na palube. Pohon kombinuje dve plynové turbíny a dva dieselelektrické agregáty. Type 45 nahradí dosluhujúce torpédoborce Type 42, ktoré boli konštruované v 60-tych rokoch a prichádzali do služby od polovice 70-tych rokov do polovice 80-tych rokov.

Foto Royal Navy

Vojaci v prvej línii

/ Text a foto mjr. Milan VANCA

Do povodňou postihnutej Handlovej pricestoval 17. augusta minister obrany Ľubomír Galko v sprievode prezidenta Ivana Gašparoviča. Ministrova už druhá návšteva Handlovej v súvislosti s povodňou mala za cieľ priamo na mieste zistiť ďalšie možnosti pomoci občanom pri likvidácii škôd, ktorú spôsobil vodný živel. V rozhovore s obyvateľmi mesta minister počul iba slová chvály na vojakov. Podľa nich vojaci v ťažkých podmienkach pomáhali pri evakuácii imobilných osôb tým, že ich na rukách prenášali z domov cez zaplavené ulice do bezpečia, za čo sú im obyvatelia Handlovej nesmierne vďační. Nánosy bahna po prívlovej vlne pomáhajú odstraňovať vojaci aj z najviac postihnutých domov. Minister Galko prešiel všetky najkritickejšie miesta v Handlovej. „Chcem vás ubezpečiť, že nielen tu v Handlovej, ale na celom Slovensku sa môžete na vojakov spoľahnúť,“ povedal Galko. „Voda je živel, ktorého ničivú silu je veľmi ťažké predpovedať a rovnako ťažké je to aj pre ľudí. Odstraňovať následky povodní je veľmi náročné a ľudia si sami nepomôžu. Práve preto sa tu od nedele vystriedalo vyše 400 vojakov s ťažkými mechanizmami, aby krízovú situáciu pomohli vyriešiť,“ dodal minister. V Handlovej boli v takmer nepretržitej prevádzke uvoľňovacie automobily so žeriavom, kolesový nakladač a automobilové kolesové rýpadlo UDS. Seredskí ženisti odstraňovali naplavené drevo pomocou motorových píl. Na pomoc civilným zložkám bolo v súvislosti s augustovými povodňami v pohotovosti na nasadenie takmer 700 vojakov s 60 kusmi ženínej, prepravnej a uvoľňovacej techniky.

Vojaci z 12. mpr Nitra pomáhali odstraňovať nánosy z najviac zaplavených domov

Primátor Handlovej Rudolf Podoba ukázal prezidentovi a ministrom obrany, kde všade vojaci pomáhajú

Dôveryhodnosť Ozbrojených síl SR

/ Karol ČUKAN

V prvej polovici mája 2010 (od 6. do 17. 5.) realizovala Agentúra pre výskum verejnej mienky, s. r. o., výskum verejnej mienky, v ktorom sa zisťoval aj aktuálny názor verejnosti na Ozbrojené sily SR. Výskumnú vzorku tvorili respondenti vo veku od 18 rokov, v počte 1 128; výskum bol reprezentatívny v znakoch: vzdelanie, vek, pohlavie, miesto bydliska a národnosť.

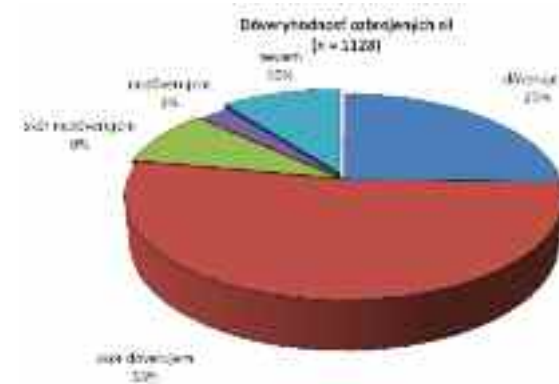
Na otázku: „Dôverujete našej armáde?“ odpovedalo pozitívne až 78 % respondentov výskumu. Z nich 25,4 % uviedlo, že dôveruje úplne a 52,7 %, že skôr dôveruje. Podiel tých, ktorí odpovedali, že našej armáde (ozbrojeným silám) nedôverujú, je len 12 %, ostatní (10,5 %) na túto otázku neodpovedali (graf č. 1).

Ozbrojené sily sú inštitúciou, ktorá má dôveru všetkých vrstiev obyvateľov, dôverujú jej rovnako mladí aj starší respondenti, ako aj najstaršia populácia. Nie sú výrazné rozdiely v dôveryhodnosti armády, a to ani z pohľadu politického, ani náboženského presvedčenia. Rovnako jej dôverujú Slováci, ako aj predstavitelia národnostných menšín žijúci na Slovensku.

Ozbrojené sily majú nielen vysokú dôveryhodnosť v dospelé populácii Slovenska, ale aj hodnotenie jej schopností je veľmi vysoké.

Miera súhlasu verejnosti s tým, že armáda je schopná plniť úlohy v misiách v zahraničí, pomáhať verejnosti pri živelných pohromách, plniť si svoje záväzky v rámci NATO, podieľať sa na ochrane verejného poriadku, plniť si úlohy v boji s terorizmom a zaručovať obranu a bezpečnosť štátu sa pohybuje od 74 do 96 %.

Graf č. 1

/ nrtm. Daniel CINKANIČ, čat. Mgr. Viliam STANEK

/ foto čat. Mgr. Marián PIROH

História HZSL Prešov sa začala písať spolu so vznikom leteckej základne 23. novembra roku 1992, keď po rozdelení Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky prileteli prvé vrtuľníky zo základní a útvarov z Českej republiky. Spolu s vrtuľníkmi na leteckú základňu prišla zabezpečovacia technika a, samozrejme, letecký zabezpečovací personál, ku ktorému patrila aj TPZH ('Technická požiarňa záchranná hotovosť').

Vojenská hasičská jednotka Prešov

V roku 2004 vznikol z čaty TPZH Vojenský hasičský útvar doplnený profesionálnymi vojakmi v počte 42 príslušníkov. V roku 2005 sa zmenil na Vojenskú hasičskú jednotku zloženú výhradne z profesionálnych vojakov a zamestnancov. V roku 2005 bola založená letecká a lezecká záchranná skupina, ktorá sa nasadzovala pri mimoriadnych udalostiach a živelných pohromách. V roku 2006 spolu s vydaním nového predpisu „Hasičská záchranná služba letiska (HZSL) bol zavedený aj nový systém zabezpečenia leteckej prevádzky. Od tohto roku vykonávajú všetky funkcie už len náležite vyškolení príslušníci VJH.

Špičkoví profesionáli

K hlavným úlohám HZSL patrí zabezpečenie ochrany letovej prevádzky pred požiarimi, likvidácie požiaru leteckej a zabezpečovacej techniky počas letovej prevádzky, vyslobodzovanie posádky a cestujúcich z havarovaného, horiaceho lietadla alebo vrtuľníka, alebo osoby z objektov poškodených havarovaným lietadlom. Dôraz sa kladie na odbornú a fyzickú pripravenosť každého jednotlivca, jeho schopnosť riešiť pohotovú a správne krízové situácie, ale aj pripravenosť celého kolektívu a spolupráca jednotlivých členov pri plnení úloh rýchleho zásahu. Príslušníci VJH sú vycvičení aj na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z cieľa sil A 4267 Air Crash and Fire Rescue Modul, kde sa pravidelne zúčastňujú súťažných cvičení vo WP Leš s príslušníkmi iných Vojenských hasičských jednotiek Vzdušných síl OS SR. Patrí sem aj ochrana objektov letiska pred požiarimi, prevádzkových, skladových, ubytovacích priestorov, v osobitných prípadoch plnenie úloh v skupine pozemnej pátracej a záchrannej služby vzdušných síl, vykonávanie zásahu pri ekologických haváriách v priestoroch letiska a v priestore nehody lietadla alebo vrtuľníka. Medzi hlavné úlohy patrí taktické zabezpečovanie Bojových strelieb na pozemné ciele vo WP Valaškovce. Výcvik Vojenskej hasičskej jednotky je permanentný. Okrem absolvovania častých takzvaných „cvičných výjazdov“, sú to námetové cvičenia, ktoré sa vykonávajú spravidla raz za kalendárny mesiac a sú zamerané vždy na inú situáciu, objekt a techniku.

Nácvik leteckej a lezeckej záchrannej skupiny prebieha v dvoch fázach. Prvou je fáza „na zemi“, kde sa hasiči učia používať zlaňovacie postroje a ich jednotlivé súčasti, učia sa viazať uzly, teoreticky preberú záchranné postupy. Sem patria aj turistické výstupy na vyššie položené miesta a následné zlaňovanie zo strmých skál a ťažko prístupných terénov. Druhou fázou je fáza „vo vzduchu.“ Nácvičuje sa zlanenie z vrtuľníka, preprava hasiča v podvese (využíva sa na dopravu hasiča do neprístupného terénu), ale aj záchrana osôb a ich

preprava v podvese s členom záchrannej skupiny. K nácviku leteckej a lezeckej záchrannej skupiny patrí aj nácvik v navádzaní vrtuľníka. To je dôležité pri záchrane imobilných zranených osôb, ale aj pri plnení BAMBÍ-vaku. Pri nácviku plnenia BAMBÍ-vaku jeden hasič navádza vrtuľník s BAMBÍ-vakom na presne určené miesto a v okamihu, keď je vrtuľník nad týmto miestom v relatívne stabilnej polohe tri dvojice hasičov pomocou troch vodných prúdov vedených zo zásahového automobilu vysokým tlakom za pomoci tzv. „fajok“ ho musia v čo najkratšom čase naplniť. Pri tejto činnosti je veľmi dôležitá koordinácia všetkých zúčastnených, preto nácvik plnenia BAMBÍ-vaku prebieha čo možno najčastejšie. Výcvik povodňovej služby je ešte len v začiatkoch. Zatiaľ sú vyškolení dvaja príslušníci VJH v spôsobilosti vodcu malého plavidla, ktorí sa v júni 2010 zúčastnili na cvičení záchrany z vodnej hladiny v lokalite Zemplínska šírava. V septembri 2010 je plánované vyškolenie ďalších ôsmich príslušníkov VJH.

Personálne i materiálne vybavenie

V súčasnosti má Vojenská hasičská jednotka VK Prešov 41 príslušníkov pod velením vedúceho staršieho technika nrtm. Daniela Cinkaniča, ktorý v jednotke pôsobí už 15 rokov. Chod jednotky zabezpečuje starší technik rtm. Peter Kandra a o technické a materiálne zabezpečenie príslušníkov VJH sa stará čat. Mgr. Viliam Stanek. Aj napriek úsiliu a obetavosti príslušníkov VJH a dosiahnutým výsledkom sa jednotka stretáva s viacerými problémami. Pracovné podmienky vojenských hasičov aj techniky by sa zlepšili vybudovaním novej hasičskej stanice tak ako na letiskách Malacky a Sliac. Ako aj v iných útvaroch, veľkým problémom je zastaranosť techniky. Špeciálne automobily Tatra 148 CAS 32 a sanitky UAZ 452 majú svoju životnosť dávno za sebou.

Príslušníci Vojenskej hasičskej jednotky si aj v súčasnosti neustále zvyšujú svoju odbornú spôsobilosť absolvovaním kurzov v rôznych výcvikových zariadeniach. K tým, ktorí najzodpovednejšie pristupujú k plneniu úloh patria: nrtm. Daniel Cinkanič, rtm. Peter Kandra, čat. Viliam Stanek, čat. Mgr. Marián Piroh, čat. Peter Sepeši, čat. Jaroslav Marušák, des. Jozef Kravjar, des. Rastislav Januv, slob. Marián Bobenič, slob. Ľubomír Kríž, slob. Ivan Leško, z. Ján Sučka, z. Ján Klapač, z. Milan Bujňák.

K rozvoju a budovaniu VJH Prešov významne prispeli Ing. Peter Pupák a Ing. Mária Novotná, PhD., ktorí svojou prácou a odovzdávaním skúseností a odborných vedomostí posunuli jednotku jej na súčasnú úroveň.

Vladimírove výzvy

/ Jozef ŽIAK

/ foto archív vb

Od malička mu učarovala technika. Najmä autá a motorky. Tento svoj detský sen začal rodák z Partizánskeho, ktorý detstvo prežil v Bošanoch, dnešný veliaci poddôstojník Veliteľstva vzdušných síl vo Zvolene štábný nadrotmajster Vladimír Beluš (na foto piaty sprava) naplňať po skončení základnej školy. Ako prvý z celej rodiny sa vydal na dráhu profesionálneho vojaka. V nitrianskej vojenskej strednej odbornej škole vyštudoval tankový a automobilový odbor. Práve vojenská technika a starostlivosť o ňu sa tak na dlhé roky stala jeho pracovnou náplňou.

Mladý technik po skončení školy nastúpil do protiletadlového pluku v Stribre. Takmer sedem rokov sa staral predovšetkým o automobilovú a zabezpečovacu techniku útvaru. Najskôr ako techniky skupiny, neskôr zástupca veliteľa roty tylového zabezpečenia a nakoniec náčelník KTS (kontrolnej technickej skupiny).

Prvá výzva: technika

Potom sa vrátil na Slovensko, do svojej nitrianskej školy. Začal v nej ako starší inštruktor výcviku obsluhy obmených vozidiel učiť svojich nasledovníkov. Nasledoval spojovací prápor v Topoľčanoch, kde bol náčelníkom dielne opráv automobilovej techniky. So svojím funkčným zaradením bol spokojný. Veď mal to šťastie, že stále pracoval s technikou, ktorú si tak obľúbil.

V roku 1989 však prišla výzva, ktorá sa zväčša neodmieta. Neodmietol ju ani Vladimír. Na dva roky sa dostal do Afriky. V Líbyi pôsobil ako technik oddelenia opráv a skladovania tankov a obmených transportérov. Vtedy sa v ňom okrem techniky prebudil aj záujem o čierny kontinent. „Každé zahraničné pôsobenie je pre človeka veľkou školou. Inak to nebolo ani v mojom prípade. Mal som možnosť spoznať novú vzdialenú krajinu, ľudí s úplne odlišnou mentalitou od tej našej. Pracoval som s líbyjskými vojakmi a zistil som, že sa vôbec nepocháľajú. Poctivou prácou a zároveň našou slovenskou a českou schopnosťou improvizácie a riešenia všetkých problémov priamo na mieste sme si získali v ich očiach autoritu,“ spomína štábný nadrotmajster Vladimír Beluš.

Výzvy menom Afrika a Vojenská polícia

Vtedy mu ani vo sne nenapadlo, že nie je na čiernom kontinente posledný raz. Dal sa ako technik k pomerne novej zložke armády. K útvaru Vojenskej polície v Topoľčanoch. „Zasa to bola pre mňa určitá výzva. Išlo o novú zložku armády, ktorá sa postupne vytvárala. Predstavovala pre mňa nové možnosti a obzory,“ spomína Vladimír.

Neskôr sa stal pobočníkom veliteľa prvého armádneho zboru, potom veliteľa domobrany. V oboch prípadoch v Topoľčanoch. Potom zasa návrat do Afriky. Tentoraz do jej východnej časti, do Eritrey. Stal sa technikom - vedúcim starším práporčíkom slo-

venskej ženijnej jednotky v misii OSN UNMEE. V pamäti mu zostala spomienka na nepredstaviteľnú biedu a ťažké životné podmienky ľudí, ale aj na divokú krásu krajiny. Neskôr sa často vracal do Afriky ako turista. Znova sa presvedčil aj o dobrom mene, ktoré majú slovenskí vojaci vďaka svojej povahe, ústretovosti a schopnostiam medzi vojakmi rôznych armád z celého sveta.

Po návrate z Afriky sa dostal na veliteľstvo vzdušných síl. Najskôr pracoval ako pobočník veliteľa vzdušných síl, od októbra 2004 ako veliaci poddôstojník veliteľstva vzdušných síl. „Keď sa dnes pozriem dozadu, musím povedať, že vždy som mal šťastie na dobrých veliteľov, ktorí v mnohom ovplyvnili moje ďalšie smerovanie. Či už išlo o generála Nečasu, Dunaja alebo Baránka. Potom prišla pre mňa ďalšia výzva. Začal sa rodí profesionálny poddôstojnícky systém. Som rád, že som bol pri tomto procese. Aj napriek tomu, že nie vždy bol jednoduchý. Najmä vzťah niektorých veliteľov a starších dôstojníkov k poddôstojníkom sa menil len pomaly. Stále doznievali staré stereotypy. Dnes som rád, že sa podarilo v rámci vzdušných síl dosiahnuť, že najmä veliaci poddôstojníci sú akceptovaní. A to aj napriek tomu, že v našich útvaroch je medzi nimi veľa žien. Samozrejme, predovšetkým musia byť sami príkladom pre ostatných v plnení svojich povinností. Vždy je to o konkrétnom človeku,“ konštatuje štábný nadrotmajster Vladimír Beluš.

Posledná výzva: poddôstojníci

Za jeden zo svojich úspechov považuje, že sa mu podarilo aktívne vstúpiť do procesu konkurenčných výberov veliáci poddôstojníkov. Presadzuje, aby sa na vyššie posty dostali len tí najlepší. Podľa neho je to vo vlastnom záujme všetkých poddôstojníkov a dobrého mena poddôstojníckeho stavu. Dobrý veliaci poddôstojník je pre svojho veliteľa pomocníkom, ktorý ho odbremení od rutínnej práce s poddôstojníckym zborom. Na druhej strane musí pri kontakte s veliteľom presadzovať oprávnené záujmy poddôstojníkov, neustupovať od nich. Len tak môžu získať autoritu medzi podriadenými a rešpekt zo strany veliteľov. To je krédo čerstvého päťdesiatnika, štábného nadrotmajstra Vladimíra Beluša.

Spolupráca s mimovládnym sektorom

/ (red)

/ foto Peter DOVINA

„Ministerstvo obrany SR má eminentný záujem o spoluprácu s expertnou komunitou a mimovládnym sektorom. Chceme otvoriť rezort smerom k občianskej spoločnosti,“ vyhlásil 20. júla nový štátny tajomník MO SR Róbert Ondrejcsák na pracovných raňajkách so zástupcami mimovládnych organizácií a akademickej obce, ktorí sa zaoberajú otázkami bezpečnosti a obrany. Počas neformálnej diskusie zástupcovia rezortu obrany a bezpečnostnej komunity prezentovali svoje názory na možné oblasti spolupráce. Na stretnutí sa zúčastnili aj riaditeľka kancelárie ministra Margaréta Cehláriková, riaditeľ kancelárie štátneho tajomníka Vladimír Tarasovič, generálny riaditeľ sekcie obrannej politiky medzinárodných vzťahov a legislatívy Jaroslav Naď a hovorca MO SR Richard Šumeghy. Mimovládne organizácie a akademickú obec reprezentovali zástupcovia AOS generála M. R. Štefánika Liptovský Mikuláš, CE-NAA, EAC, Inštitútu pre verejné otázky, German Marshall Fund of the US, Katedry politológie UK Bratislava, Katedry politológie a európskych štúdií Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, Nadácie Friedricha Eberta, SAC a SFPA. Pracovné raňajky so zástupcami slovenskej bezpečnostnej komunity boli jedným z prvých krokov v procese otvárania rezortu obrany občianskej spoločnosti.

Návrat z Bosny a Hercegoviny

/ npor. Jaroslav ŽUPA

V priestoroch práporu radiačnej, chemickej a biologickej ochrany v Rožňave sa 23. júla 2010 uskutočnilo slávnostné privítanie vojakov po návrate z plnenia úloh mimo územia SR EUFOR-ALTHEA. Vojakov pôsobiacich vo vojenskej operácii ALTHEA v Bosne a Hercegovine privítal veliteľ Pozemných síl OS SR generálmajor Jaroslav Vývlek a náčelník Štábu pre operácie GŠ OS SR generálmajor Ján Salaganič.

V tejto rotácii vojenskej operácie ALTHEA sa zúčastnilo 40 profesionálov, z toho tri ženy. Z práporu radiačnej, chemickej a biologickej ochrany v Rožňave sa na misii zúčastnilo 33 príslušníkov. Jednotka plnila úlohy v priestore operačnej zodpovednosti v zložení troch družstiev a príslušníkov veliteľstva. Cieľom misie bola ochrana a obrana Campu BUTMIR II, činnosť na vstupnej bráne a patrolovanie vo vnútornom priestore tábora.

Boje o Hron

/ Miroslav MINÁR

/ foto Vojtech HUČKO, František CHUDA

Výše desaťtisíc divákov si prišlo 31. júla 2010 vychutnať ukážku rekonštrukcie historických bojov na rieke Hron v Starom Tekove pri Leviciach. Na pátom ročníku sa tentoraz zišiel aj rekordný počet účinkujúcich, ktorý prekročoval počet 400. V prítomnosti riaditeľky kancelárie ministra obrany SR Margaréty Cehlárikovej so sprievodom, veľvyslanca Ruskej federácie na Slovensku P. Kuznecova, prvého tajomníka veľvyslanca Bieloruska na Slovensku V. Nazarova a mnoho ďalších čestných hostí členovia klubov vojenskej histórie zo Slovenska, Českej republiky, Maďarska, Rumunska a Bieloruska pripravili pre divákom takmer vernú kópiu bojov, ktoré sa pri Hrone odohrávali v marci 1945. Sovietskym vojskám, ktoré podporovali rumunské jednotky, sa podarilo prelomiť húževnatý odpor nemeckého Wehrmachtu a potom v rámci bratislavsko-brnianskej operácie pokračovať v oslobodzovacích bojoch smerom na Bratislavu.

Podujatie sa začalo pietnou spomienkou pri pamätníku obetiam bojov o riek Hron. Zaujímavosťou je, že ho dal postaviť autor myšlienky tohto nevšedného podujatia a laureát ankety Vojenský čin roka Jozef Hostinský. Po položení vencov a po prinesení posolstva ministra obrany SR Ľubomíra Galka účastníkom ukážok diváci častým potleskom oceňovali nielen výkon samotných aktérov, ale aj ich techniky. Do Tekova totiž opäť dorazili víťazné sovietske tanky T-34, legendárna Katuša a z Maďarska tentoraz tank Panther. V samostatnej ukážke sa predstavila aj špičková technika, ktorú na bojiiskách 2. svetovej vojny používala americká armáda.

V bohatom sprievodnom programe, v ktorom ale chýbala armáda, zaujalo vystúpenie členov Slovenského klubu 1. prieskumného práporu, príslušníkov poriadkovej polície z Levíc, špecialistov z policajného pohotovostného útvaru z Nitry, záchranárov z integrovaného systému, ako aj tankoborníkov.

Cvičenie Safety perimeter 2010

/ mjr. Vladimír FEHER

/ foto kpt. Peter FAJČÍK

V súlade s plánom nasadenia jednotiek Ozbrojených síl Slovenskej republiky v septembri 2010, bude vyslaná ďalšia rotácia strážnej jednotky Tarin Kowt (TK) do vojenskej operácie ISAF v Afganistane, ktorá sa pripravuje pod gesciou 21. zmiešaného mechanizovaného práporu Trebišov. Okrem strážnej jednotky slovenskí vojaci budú pôsobiť i na regionálnom veliteľstve RC(S) a v provinčnom rekonštrukčnom tíme (PRT). Od 8. 7. do 28. 7. strážna jednotka a štábní dôstojníci predurčení do operačných veliteľstiev plnili úlohy sústredeného výcviku vo vojskovom výcvikovom priestore v Kamenici nad Cirochou a v posádkovom cvičisku Veľké Ozorovce. Na cvičení „Bezpečný periméter 2010 – Safety perimeter 2010“ sa zúčastňuje 141 profesionálnych vojakov (PrV). V rámci prípravy a výcviku sa využívajú aktuálne informácie a poznatky. Ich implementácia prispieva k vyššej úrovni výcviku a lepšej pripravenosti jednotky. V dňoch 26. a 27. júla náčelník odboru pre operácie Veliteľstva pozemných síl plukovník gšt. Daniel Zmeko skontroloval pripravenosť jednotky na plnenie operačných úloh v priestore nasadenia vo vojenskej operácii ISAF v Afganistane. Výcvik bol zameraný na zvládnutie všetkých spôsobilostí na výkon strážnej služby a ochranu mnohonárodnej základne TK. Poslaním strážnej jednotky TK počas nasadenia bude nepretržitá ochrana.

Nové posily do Žiliny

/ text a foto npor. Mário PAŽICKÝ

Náročný desaťdňový boj o možnosť slúžiť v žilinskom 5. pluku špeciálneho určenia úspešne zavŕšilo štrnásť z celkom štyridsiatich šiestich prihlásených uchádzačov. „V uplynulých dňoch sme s dvanástimi z nich urobili personálne pohovory a ponúkli sme im funkcie,“ informoval veliteľ plukovník Ľubomír Šebo. Novými posilami pluku sa po úspešnom absolvovaní výberu stanú dvaja dôstojníci, jeden poddôstojník a deväť z kategórie mužstvo.

Zúčastníť sa výberu do tejto elitnej jednotky Ozbrojených síl SR môžu iba profesionálni vojaci, ktorí sú v zmysle rozkazu náčelníka Generálneho štábu OS SR minimálne dva roky vo výkone dočasnej štátnej služby, ich zdravotná klasifikácia je „A“ a sú dobrí plavci. Počas výberového konania sa zisťuje nielen fyzická kondícia jednotlivcov, ale aj ich odhodlanie, disciplína, motivácia, charakter a súdržnosť. Výberové konanie má dve časti, prvá je venovaná najmä testom fyzickej zdatnosti, druhá časť má rámec komplexného zamestnania v teréne. Jej úlohou je preverenie fyzickej a psychickej vytrvalosti, sily, obratnosti a riešenie krízových situácií.

Nebezpečné hračky

/ text a foto Miro KOŠÍRER

Občianske združenie „Zachráňme petržalské bunkre“ inštalovalo v priestoroch bojového bunkra BS 8 na Kopčianskej ul. netradičnú výstavu. „Hľadačov vojnovej munície pribúda, nezriedka s ňou prichádzajú pri hrách do kontaktu aj deti. Pred časom chlapec z Bratislavy našiel delostrelecký granát z 2. sv. vojny a odniesol si ho v igelitke. Mal šťastie, že nevybuchol. Ale ani dospelí nevedia, ako narábať s nájdenou municiou. Preto som chcel vhodnou formou informovať o možných rizikách a nebezpečenstve,“ vraví predsedu a autor projektu Miroslav Košírer. Na Železnej studničke nevybuchnutú muníciu môžete nájsť dodnes, rovnako aj v pohraničných oblastiach petržalských lesov. Pyrotechnici sa často stretávajú s množstvom pechotného streliva, ručných granátov všetkých typov, delostreleckými granátmi a leteckými bombami. Vo väčšine prípadov ide o ruskú a nemeckú muníciu z II. svetovej vojny. Výstavu „Nebezpečné hračky“ podporil aj Vojenský opravárenský podnik Nováky. Na tento ojedinelý projekt dodali takmer všetku delaborovanú muníciu, granáty, delostrelecké granáty, bomby, míny. Steny podzemia zdobia historické fotodokumenty z vojny, munícia je rozložená v rozsypanom piesku, ktorý pripomína imaginárne minové pole. Bunker je otvorený denne od 14.00 do 19.00. hod.

Darcovia z Čestnej stráže prezidenta

/ kpt. Peter MICHNICA

V letnom období sa častejšie než inokedy objavujú v médiách správy o nedostatku krvi v nemocniciach. Príslušníci Čestnej stráže prezidenta SR patria už tradične medzi pravidelných darcov. O ich dobrom mene svedčí aj fakt, že Národná transfúzna služba SR sa obrátila s požiadavkou na darovanie krvi priamo na veliteľa útvaru plk. Miroslava Ištvána, ktorý sám patrí medzi pravidelných darcov krvi.

Výzva napriek dovolenkovému obdobiu a tropickým horúčavám nenechala chladnými 30 vojakov, ktorí koncom júla zaplnili odberové pracovisko. Aj tentoraz sa medzi niekoľkonásobnými darcami objavili prvodarcovia. Podľa ich slov bola hlavnou motiváciou skutočnosť, že aj oni alebo niekto z ich blízkych niekedy v budúcnosti môže túto vzácnu tekutinu potrebovať.

Odvodový bonus

plk. Ing. Radoslav IVANČÍK,
náčelník Odboru rozpočtu a financovania (J-8) GŠ OS SR

Počas uplynulých rokov sme si zvykli na to, že ekonomické témy týkajúce sa napríklad štátneho rozpočtu, tempa rastu hrubého domáceho produktu, výšky priemernej mzdy v národnom hospodárstve, nezamestnanosti, daňových príjmov, či reformy verejných financií alebo dôchodkového systému sa v masmédiách skloňujú denno-denne vo všetkých pádoch. Nedávno výrazne rezonovala vo všetkých oznamovacích prostriedkoch aj ďalšia veľmi zaujímavá ekonomická téma – odvodový bonus.

V článku sa pokúsím stručne zhrnúť viacero relevantných informácií z tejto oblasti do jedného celku a zároveň uviesť názorné príklady, o koľko by sa zavedením odvodového bonusu zvýšili čisté príjmy profesionálnych vojakov v jednotlivých hodnotniach a oboch kategórii zamestnancov v jednotlivých platových triedach.

Čo by priniesol odvodový bonus

Odvodový bonus predstavuje okrem zásadnej reformy odvodového systému aj výrazné zmeny v daňovom systéme a v systéme vyplácania sociálnych dávok. Mal by priniesť nielen určité výhody pre zamestnancov i zamestnávateľov, ale aj zjednodušiť súčasný komplikovaný systém. Bežný občan by mal zavedením odvodového bonusu získať vyššie čisté príjmy, ale na druhej strane sa bude musieť sám starať o odvádzanie dávok štátu, či na svoj dôchodok. Zjednotiť by sa mal základ dane, základ pre výpočet odvodov i sociálnych dávok. Zo súčasných 13 rôznych odvodov by mali zostať len dva a približne 70 rôznych súčasných sociálnych dávok by malo byť nahradených iba šiestimi novými dávkami.

Pracujúci by si mali polepšiť, pretože priemerné čisté mzdy pracujúcich rodín by sa mali zvýšiť asi o desať až pätnásť percent. Naopak, ľudia bez práce by dostávali od štátu menej peňazí ako doposiaľ. Bonus by totiž podľa terajšieho modelu znížil dávky pre rodiny, kde sú obaja manželia bez práce. Napríklad nezamestnaný manželský pár s jedným dieťaťom teraz môže získať od štátu 400 eur, ale po zavedení bonusu by dostal len 323 eur. Znamená to, že odvodový bonus by pomohol pracujúcim, ale niektorým nepracujúcim rodinám môže ubrať, napríklad aj uvedenému nezamestnanému manželskému páru s dieťaťom. To však len potvrdzuje fakt, že cieľom zavedenia odvodového bonusu je ľudí motivovať k práci a nie žiť zo sociálnych dávok. Ak by sa napríklad jeden z členov spomínanej rodiny zamestnal aj za minimálnu hrubú mzdu (307 eur mesačne), príjem domácnosti by sa v čistom zvýšil pri odvodovom bonuse až na 560 eur mesačne, kým za súčasných pravidiel by rodina dostala len 490 eur.

Dôchodcov by sa zavedenie odvodového bonusu až tak výrazne nedotklo, pretože z hľadiska výšky dávok od štátu by boli na tom tak ako doteraz. ValORIZáciu dôchodkov by odvodový bonus neriešil a závisela by od možností ekonomiky štátu. Pre mladšiu generáciu je dôležité poznamenať, že pri výpočte ich dôchodku v budúcnosti by vyrovnávaciu dôchodcovskú dávku mali nahradiť úspory, ktoré si ľudia nasporia v súkromnom druhom dôchodkovom pilieri.

Zmeny v odvodoch i dávkach

Súčasný odvod, ktorý platí zamestnanec vo výške 13,4 % z hrubého platu a zahŕňajú nemocenské (1,4 %), starobné (4 %), invalidné (3 %) a zdravotné poistenie (4 %) s poistením v nezamestnanosti (1 %) a zamestnávateľ vo výške 35,2 % z hrubého platu a zahŕňajú okrem nemocenského (1,4 %), starobného (14 %), invalidného (3 %), zdravotného (10 %) a úrazového poistenia (0,8 %) spolu poistením v neza-

mestnanosti (1 %) aj platby do rezervného (4,8 %) a garančného (0,3 %) fondu, dosahujú spolu výšku 48,6 %, by sa zmenili na:

- solidárny odvod vo výške 9 % z vymeriavacieho základu dane (maximálne však z 10-násobku životného minima, t. j. v súčasnosti z 1 850 €);
- zdravotný odvod vo výške 9 % z vymeriavacieho základu dane (maximálne však z 10-násobku životného minima, t. j. v súčasnosti z 1 850 €);
- odvod do druhého penzijného piliera vo výške 6,67 %, ktorí by platili ľudia až po dovŕšení veku 35 rokov, pričom by nahradil terajšie platby do Sociálnej poisťovne, ktorá do druhého dôchodkového piliera prispieva 9 % zo mzdy.

Z uvedeného vyplýva, že odvodové zaťaženie by percentuálne kleslo zo súčasných 48,6 % na nových 18 %, resp. 24,67 %. Tri nové odvody by už na rozdiel od starých platil iba zamestnanec, pričom by ich platil z vymeriavacieho základu dane, ktorý by sa rovnal tzv. superhrubej mzde, t. j. mzde navýšenej o odvody zamestnávateľa a odvodový bonus.

Zmeny v sociálnych dávkach

Súčasných 70 rôznych sociálnych dávok (napríklad: starobný dôchodok, invalidný dôchodok, sirotsky dôchodok, dávka v nezamestnanosti, rodičovský príspevok, materská dávka, príspevok pri narodení dieťaťa, príspevok na pohreb, odmena peštúnovi, náhradné výživné, dávka v hmotnej núdzi, príspevok na bývanie, dotácia na stravu, na školské potreby, na štipendium, nemocenské, ošetrovné atď.) by sa zmenilo na šesť nasledujúcich dávok:

- základná štátna dávka vo výške 185 €, na ktorú by mal nárok každý občan vo veku nad 15 rokov (u pracujúceho sa znižuje o 10 % z jeho príjmu);
- dávky na deti do 15 rokov by náležali vo výške 148 € na 1 dieťa, 259 € na 2 deti, 333 € na 3 deti, 370 € na 4 deti a 407 € na 5 a viac detí;
- dávka pre matku s dieťaťom vo veku do troch rokov vo výške 185 €;
- dávka pre osamelú matku vo výške 185 €;
- dávka invalidom vo výške podľa miery postihnutia (maximálne však do výšky 11-násobku životného minima pri 100 % invalidite, t. j. do 2 035 €;
- vyrovnávací dávka dôchodcom v takej výške, aby mali seniori rovnaký dôchodok, ako majú doteraz.

Platí pritom, že súčet sociálnych dávok pre nepracujúcich manželov môže dosiahnuť maximálnu výšku 450 €.

Prínos pre verejné financie

Na základe prepočtov vykonaných expertmi strany SaS, ktorá presadzuje reformu odvodového, daňového a sociálneho systému a odborníkmi z M.E.S.A. 10 (Centrum pre ekonomické a sociálne analýzy), by zavedenie odvodového bonusu v oblasti verejných financií Slovenskej republiky spôsobilo:

- nárast príjmov štátu za jeden rozpočtový rok vo výške asi + 3,1 mld. €, z toho:
 - vyšší výber dane z príjmu fyzických osôb by predstavoval asi + 4,9 mld. €,
 - nový príjem z nových odvodov by predstavoval asi + 6,1 mld. €,
 - strata príjmov zo starých odvodov by predstavovala asi – 7,9 mld. €,
 - nárast výdavkov štátu za jeden rozpočtový rok vo výške asi + 2,8 mld. €, z toho:
 - nový výdavok na odvodový bonus by predstavoval asi + 6,3 mld. €,
 - nový výdavok na kompenzácie dôchodcom by predstavoval asi +2,4 mld. €,
 - zrušenie výdavkov na staré sociálne dávky by predstavovalo asi – 5,9 mld. €,
- Z uvedených prepočtov vyplýva, že zavedenie odvodového bonusu by malo mať pozitívny dopad na hospodárenie štátu, keďže rozdiel medzi nárastom príjmov (+ 3,1 mld. €) a nárastom výdavkov štátu (– 2,8 mld. €) by mal predstavovať kladný zostatok (+ 0,3 mld. €).

Odvodový bonus a čisté príjmy

Ako som už uviedol, väčšina bežných pracujúcich občanov by mala zavedením odvodového bonusu získať vyššie čisté príjmy asi o 10 až 15 %. Pre niektoré skupiny obyvateľstva by malo mať zavedenie odvodového bonusu neutrálne následky (napr. dôchodcovia), pre iné skupiny by malo predstavovať len veľmi mierny nárast príjmov (napr. ženy na materskej dovolenke), ale pre niektoré iné skupiny by dokonca malo spôsobiť pokles ich príjmov (napr. nepracujúci alebo podnikatelia). Ako by to asi malo vyzerať?

- Pracujúci by mali mať čisté príjmy vyššie zväčša o 10 až 15 %. Napríklad:
 - slobodný pracujúci s hrubou mzdou 400 € má teraz v čistom 344 €, ale po novom by mal v čistom 378 € (nárast o 10 %),
 - rodina s dvoma deťmi a hrubým príjmom manželov 1 000 € má teraz v čistom 913 €, ale po novom by mala v čistom 1 040 € (nárast o 14 %),
 - rodina s jedným dieťaťom, pracujúcim manželom s hrubým príjmom 500 € a nezamestnanou manželkou má teraz v čistom 529 €, ale po novom by s odvodovým bonusom mala mať rodina v čistom 647 € (nárast o 22 %),
- Dôchodcovia by zavedením odvodového bonusu nezískali, ale ani nestratili, pretože výška súčtu ich dávok by sa nezmenila;
- Žena na materskej dovolenke by mala mať mierne vyšší čistý príjem. Napríklad ak teraz matka s jedným malým dieťaťom dostáva 300 €, po novom bude mať 326 € (nárast o 9 %);
- Nepracujúcim ich čisté príjmy prevažne poklesnú. Napríklad:
 - nepracujúci slobodný človek poberá v súčasnosti dávku v hmotnej núdzi 181 €, ale po zavedení odvodového bonusu bude mať čistý príjem len 116 € (pokles o 56 %),
 - nepracujúci bezdetný manželský pár poberá teraz pomoc v hmotnej núdzi 324 €, ale po novom by mal klesnúť ich príjem na 233 € (pokles o 39 %),
 - nepracujúci manželia so štyrmi deťmi poberajú teraz od štátu dávky v hmotnej núdzi spolu s prídavkami na deti v celkovej výške 473 €, ale po novom by mali dostávať len maximálnu výšku súčtu štátnych dávok 450 € (pokles o 5 %);

- Podnikateľom ich čisté príjmy prevažne mierne poklesnú, pretože ak v súčasnosti je podnikateľ majiteľom tzv. eseročky s čistým príjmom 81-tisíc € ročne, tak z neho odvádza len zdravotné odvody vo výške 29 € mesačne. Po zavedení odvodového bonusu by však musel platiť zdravotné aj sociálne odvody, ktoré by z maximálneho vymeriavacieho základu dane (1 850 €) dosiahli mesačne 333 €.

Odvodový bonus a rezort obrany

Reforma odvodového a daňového systému spolu so zavedením odvodového bonusu by mala mať pozitívny vplyv aj na čisté príjmy profesionálnych vojakov, zamestnancov vykonávajúcich prácu vo verejnom záujme a zamestnancov v štátnej službe re-

zortu ministerstva obrany. Nárast čistých príjmov je možné vidieť v jednotlivých tabuľkách. Pri ich spracovaní, ako aj výpočtoch nárastu čistého príjmu som vychádzal z finančných štandardov stanovených pre jednotlivé hodnoty profesionálnych vojakov a platové triedy zamestnancov. To znamená, že sumy nachádzajúce sa vo všetkých tabuľkách v druhom stĺpci nie sú totožné so sumami uvedenými v jednotlivých zákonoch, pretože sú v nich zarátané okrem hodnotných a funkčných platov aj príplatky vyplývajúce zo všeobecno-záväzných právnych predpisov platných pre uvedenú kategóriu vojakov a zamestnancov (napr. príplatok za prácu nadčas, za prácu vo svaťtok, v sobotu a nedeľu, osobný príplatok, príplatok za bojovú pohotovosť, za prácu v zdraví škodlivom prostredí a pod.). V stĺpcoch označených číslicami 1, 2 a 3 som pri výpočtoch nárastu čistých príjmov po zavedení odvodového bonusu kalkuloval s nasledovnými prípadmi:

- pracujúci slobodný a bezdetný vojak alebo zamestnanec,
- pracujúci ženatý vojak alebo zamestnanec s jedným dieťaťom a nepracujúcou manželkou,
- pracujúci ženatý vojak alebo zamestnanec s jedným dieťaťom a pracujúcou manželkou s priemerným mesačným príjmom 600 €.

Zavedenie daňového bonusu by som ako ekonóm privítal, pretože okrem nárastu čistých príjmov pracujúceho obyvateľstva a z toho vyplývajúceho pozitívneho dopadu na zamestnanosť a podporu domácej ekonomiky by skutočne sprehľadnilo toky financií v štáte, zjednodušilo by platenie odvodov a rozdeľovanie sociálnych dávok, a zároveň by prinieslo úspory v súčasnej prebujnenej administratíve. V období pretrvávajúcej hospodárskej krízy je veľmi dôležité, že takéto opatrenie by podľa prepočtov malo mať neutrálny dosah na štátny rozpočet.

Na druhej strane treba uviesť, že zavedenie odvodového bonusu je behom na dlhé trate. Takúto radikálnu ekonomickú zmenu totiž nie je možné implementovať v priebehu niekoľkých mesiacov, ale postupne v priebehu niekoľkých rokov. Dôvodom je niekoľko, no najdôležitejší z nich spočíva v tom, že také obrovské presuny peňazí v rámci „štátnej kasy“ nie je možné vykonať bez zodpovednej technickej, legislatívnej, administratívnej a odbornej prípravy. Nakoniec aj jedna zo známych ľudových múdrostí hovorí: „Práca chvatná, málo platná!“

Zdroje:

Profit, Pravda, Sme, Trend, Hospodárske noviny,
www.sas.sk, www.sulik.sk

Zamestnanci v štátnej službe				
Trieda	Suma	Nárast o ... €		
		1	2	3
1.	326	74	82	156
2.	352	76	97	162
3.	572	90	220	182
4.	706	99	214	191
5.	888	111	215	203
6.	856	108	213	200
7.	955	115	219	207
8.	1 023	119	224	211
9.	1 089	124	228	216
10.	1 325	134	238	226
11.	1 850	327	338	419

Zamestnanci pri výkone práce vo verejnom záujme				
Trieda	Suma	Nárast o ... €		
		1	2	3
1.	442	81	149	173
2.	442	81	149	173
3.	540	88	203	180
4.	565	90	217	182
5.	631	94	221	186
6.	588	91	226	183
7.	617	93	223	185
8.	649	95	220	187
9.	705	99	214	191
10.	734	101	211	193
11.	778	103	208	195
12.	887	110	215	202
13.	959	115	220	207
14.	971	116	220	208

Profesionálni vojaci				
Hodnosť	Suma	Nárast o ... €		
		1	2	3
vojak 2. stupňa	691	98	216	241
slobodník	816	106	210	249
desiatnik	895	111	215	254
čatár	983	117	221	260
rotný	1 119	125	229	268
rotmajster	1 244	130	235	274
nadrotmajster	1 368	136	240	279
štábný nrtm.	1 489	179	246	285
podpráporčík	1 151	126	231	270
práporčík	1 351	135	239	278
nadpráporčík	1 536	199	250	289
poručík	1 033	120	224	263
nadporučík	1 281	132	236	275
kapitán	1 529	196	250	289
major	1 752	287	298	337
podplukovník	1 935	362	373	412
plukovník	2 179	462	473	512
brigádny generál	2 405	529	540	579
generálmajor	2 652	603	614	653
generálporučík	2 873	669	680	719
generál	3 112	680	698	730

Priemerné hrubé príjmy v rezorte MO SR v roku 2009				
Kategória	Suma	Nárast o ... €		
		1	2	3
Profesionálni vojaci	1 026	120	224	263
Zamest. pri výkone práce vo verej. záujme	631	94	222	237
Zamestnanci v štátnej službe	1 168	127	231	270

Nad'a Zsigová, Aneta Kučová

Vojaci očami detí

Náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR, redakcia OBRANA a organizátori Dňa detí s armádou a Slovenským rozhlasom vyhlásili na rok 2010 už 9. ročník výtvarnej súťaže pre žiakov základných škôl Vojaci očami detí. Na súťaži sa zúčastnilo skupinovo 38 škôl a kresby zaslalo aj 14 jednotlivcov. Porota hodnotila celkovo 394 výtvarných prác.

Viktória Udvardyová

Laura Poláková

Andrej Gárik

Martin Ščasný

V kategórii mladší žiaci (vrátane predškôľakov) porota udelila tri ceny:

1. miesto: **Martin Ščasný** - Vojaci pomáhajú hasičom pri lesnom požiari, Súkromná základná umelecká škola, Štúrova, Stará Ľubovňa
2. miesto: **Viktória Udvardyová** - MŠ Bancíkova Bratislava
3. miesto: **Laura Poláková** - Smelé vojačky, ZŠ Kamenica nad Čirochou

V kategórii starší žiaci udelila tri ceny:

1. miesto: **Monika Jaklovská** - linoryt Ťažká rozlúčka, ŽŠ Lesnícka, Prešov
2. miesto: **Andrej Gárik** - linoryt Kurucký vojak Zákl. umelecká škola Novohradská, Lučenec
3. miesto: **Nad'a Zsigová, Aneta Kučová** - Koláž Vojaci nám pomáhajú, Špeciálna základná škola, Hlavná ul., Moldava nad Bodvou

• **Čestné uznanie:** **Patrik Trúchly** - Spojená škola Pod Kalváriou, Topoľčany

Matúš Danko - komiks, ZŠ Komenského, Snina

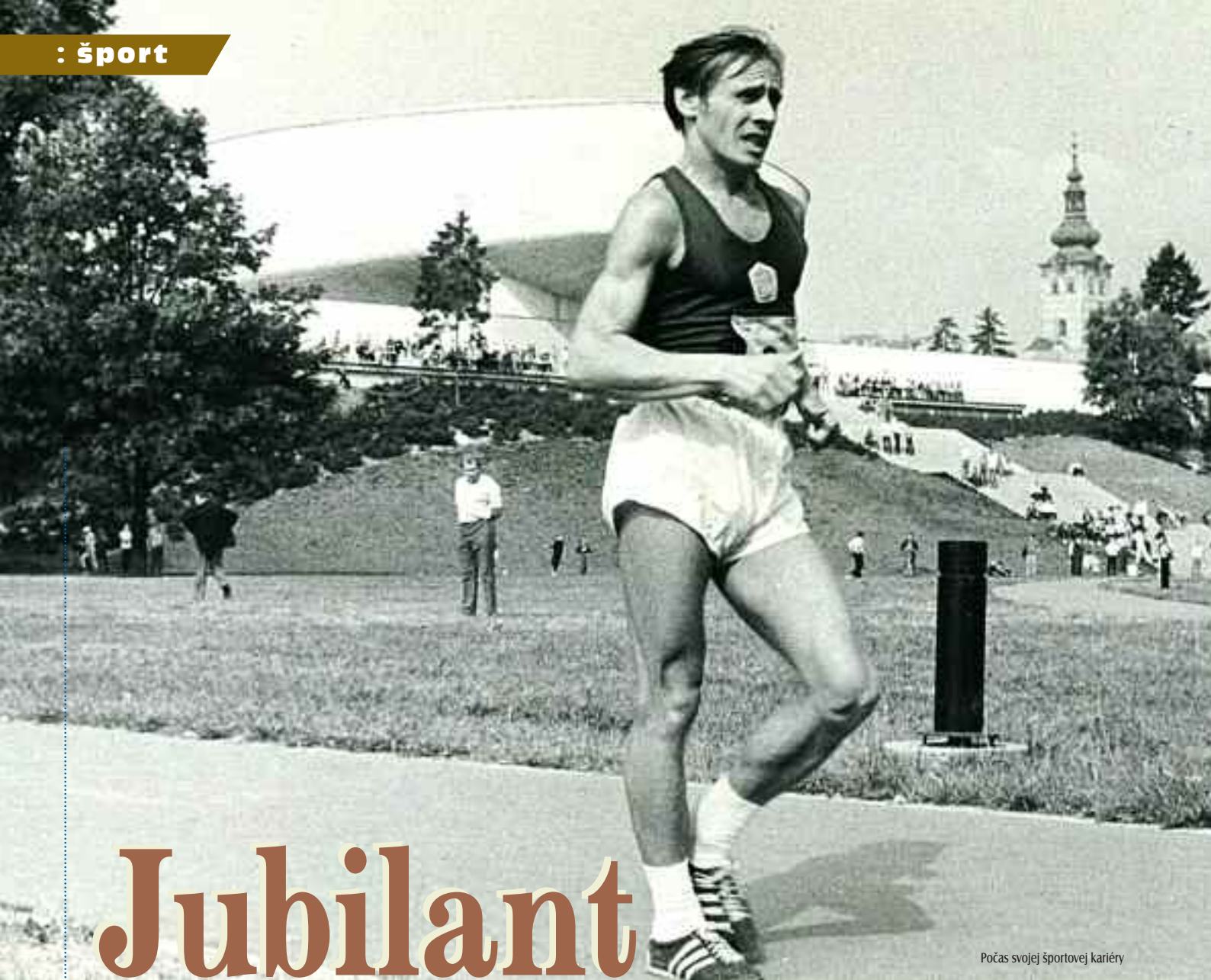
Víťazi v oboch kategóriách získavajú diplomy, knihy, propagačné predmety OS SR a finančné odmeny.

Patrik Trúchly

Monika Jaklovská

Jubilant stále vo forme

/ Pavol BLAŽEK

/ foto archív VŠC

Juraj Benčík patrí medzi najvýznamnejšie postavy v slovenskej a v minulosti aj československej atletiky. Sú s ním späté takmer všetky chodecké úspechy v histórii na Slovensku. V tomto roku sa dožil významného životného jubilea 65 rokov. Aj napriek svojmu veku je naďalej profesionálnym trénerom a uznávaným svetovým odborníkom, čo dokazuje aj úspech jeho zverenca Mateja Tótha (VŠC DUKLA), ktorý vyhral tohtoročný svetový pohár v chôdzi v mexickej Chihuahue.

Chôdzi sa začal venovať v roku 1960 na SPŠ strojníckej v atletickom oddiele Slávia v Trnave pod vedením trénera Jozefa Burca. V roku 1962 ako 17-ročný získal kvalifikáciu trénera atletiky tretej triedy, ďalších 17 rokov pôsobil ako dobrovoľný tréner. Do Dukly Banská Bystrica nastúpil v roku 1967 ako vojak základnej služby. V roku 1969 nastúpil ako inštruktor športu v armádnom športovom družstve atletika. V roku 1979 ukončil externé vysokoškolské štúdium na PdF v Banskej Bystrici aprobácia telesná výchova / zemepis. Študoval u vynikajúceho atletického odborníka, pedagóga, trénera doc. Róberta Rozima, Csc. Do roku 1980 aktívne športoval. Na Majstrovstvách Európy v atletike sa v roku 1978

umiestnil na 13. mieste v chôdzi na 20 km. Na Olympijských hrách v Moskve v roku 1980 skončil v disciplíne 50 km chôdza trinásty.

Z reprezentanta tréner

Po týchto olympijských hrách skončil aktívnu športovú činnosť a nastúpil do Dukly ako tréner. Desať rokov (1980 – 1990) pôsobil ako reprezentačný tréner chodcov ČSSR a vedúci federálnej chodeckej sekcie. V rokoch 1991 – 1992 bol reprezentačným trénerom Nórska, osem rokov (1993 – 2000) viedol reprezentačný tím chodcov SR a pôsobil aj ako vedúci chodeckej sekcie SAZ-u. Jeho najväčšie trénerské úspechy sa začali ešte v čase, keď bol

aktívnym športovcom. Na Majstrovstvách Európy juniorov v roku 1979 v poľskom Bydgoszczi získal jeho zverenec Jozef Pribilinec zlatú medailu. Prvý veľký úspech v seniorskej kategórii zaznamenal v roku 1982, keď na európskom šampionáte v Aténach Pribilinec s Blažekom získali striebornú resp. bronzovú medailu na 20 km chôdze. V roku 1983 a v roku 1987 Jozef Pribilinec na majstrovstvách sveta získal strieborné medaily. Tituly majstrov Európy získali jeho zverenci Jozef Pribilinec v roku 1986 a Pavol Blažek v roku 1990 v chôdzi na 20 km. Vrcholom jeho doterajšej trénerskej činnosti je olympijské zlato Jozefa Pribilineca na 20 km chôdza z olympijských hier v roku 1988 v Soule. Ďalší jeho zverenec Roman Mrázek získal

na Majstrovstvách sveta v hale 2. miesto a na Majstrovstvách Európy v hale získal dvakrát 2. a jeden raz 3. miesto, na OH v Soule a v Barcelone skončil zhodne na 5. mieste, bol držiteľom svetového halového rekordu na 5 km. V súčasnosti sa pod jeho vedením pripravuje kvarteto inštruktorov športu z VŠC DUKLA Banská Bystrica (Bátovský, Tóth, Kučmin, Majdán), ale aj dvojnásobná majsterka Maďarska Viktória Madaraszová a maďarský chodec Šandor Rácz. Juraj Benčík pripravil spolu 17 športovcov na olympijské hry, sám sa v roli pretekára alebo trénera zúčastnil na siedmich olympijských hrách (1980 – 2008). Jeho zverenci vytvorili 21 svetových rekordov a získali 24 medail z vrcholných svetových a európskych podujatí. Počas svojej trénerskej práce bol ocenený rôznymi štátnymi vyznamenaniami (štátne vyznamenanie „Za vynikajúcu prácu“, titul „Zaslúžilý majster športu“, titul „Zaslúžilý tréner“, Strieborné olympijské kruhy, čestné občianstvo vo viacerých mestách a obciach). Syn Roman sa v minulosti venoval chôdzi ako aktívny pretekár, reprezentoval SR na EP, momentálne pôsobí ako tréner (OŠG, Dukla B.B.), od roku 2001 je vo funkcii reprezentačného trénera chodcov SR a vedúceho chodeckej sekcie SAZ-u.

Juraj Benčík o sebe a o chôdzi

Ktorý komerčný v profesionálnej kariére vám najviac utkvil v pamäti? Ten, ktorý bol pozitívne najsilnejší, najemotívnejší. Triumfálny príchod môjho zverenca Jozefa Pribilineca do cieľa v Soule. Jeho olympijské víťazstvo a bezprostredná radosť z neho.

S ktorým zverencom sa vám najlepšie spolupracovalo?

Spolupráca s každým zverencom má obohacujúce, odborne posúva dopredu. Uspokojuje najmä vtedy, keď sa mi ako trénerovi podarí dostať zo športovca maximum. A nielen pokiaľ ide o športový potenciál, ale celkovo jeho osobnosť. Keď napr. príde ku mne junior, má učňovku či strednú školu, priemernú medzinárodnú športovú výkonnosť a po 10 – 15 rokoch vzájomnej spolupráce, keď končí športovú kariéru, sa úspešne zaraďuje do spoločenského života s titulmi Bc., Mgr., či Dr., majster Európy, olympijský víťaz, alebo charakteristikou „bol dlhoročný spoľahlivý, úspešný reprezentant“. To ma vždy teší a naplňuje hrdosťou. Aby som bol konkrétnejší, do tejto skupiny s viac ako 300 zverencami, ktorí tvrdo pracovali, patrí Pavol Blažek, Peter Korčok, Jozef Pribilinec, Matej Tóth.

Aká je podľa vás budúcnosť vo vašom športovom odvetví?

Na Slovensku v chodeckom hnutí sú zdravé progresívne sily. Teší ma dobre fungujúca chodecká sekcia pri SAZ-e, reprezentanti, dospelí i mládežníci.

ci. Tí najlepší sú vo svetovej špičke: Tóth, Strmeňová, Malíková, Piliarová; tréneri, ktorých vysoko uznáva aj zahraničie; aktívne kluby, kde chodci majú vytvorené dobré podmienky na svoj výkonnostný rast – predovšetkým vo VŠC Dukla B. B. Športovú prípravu v našom športe pozitívne ovplyvňuje úspešná slovenská tradícia, ale aj súčasná akademická kreativita bývalých reprezentantov (Korčok, Pupiš). Pre mladých pretekárov sú mobilizujúce vydaté podujatia – Dudinská 50-ka, Záhorácka 20-ka, Chôdza na Bacúchu, cena J. Pribilineca, či Žiacka chodecká liga. Menoslov objavených talentov len v posledných dvoch rokoch je na pomery slovenskej atletiky dlhý. Tí najlepší sú sústredení vo VŠC Dukla B. B. (Strmeňová, Piliarová, Tichý, Tiščan, Fáber). Máme viacero chodeckých stredísk, v ktorých tréneri mládeže dlhodobo vychovávajú chodeckú mládež. Popri B. B. aj v Dubnici nad Váhom, Handlovej, Nitre, Košiciach, Bacúchu, Borskom Mikuláši, Krupine, Hriňovej, Michalovciach a inde. V týchto strediskách nám vyrastajú dnes 7 – 15-roční adepti budúcej štátnej reprezentácie. Od októbra minulého roka sa zlepšili podmienky na športovú prípravu stredoškolskej mládeže vytvorením centier olympijskej prípravy. V chôdzi to využijeme v B. B., Nitre a Dubnici nad Váhom. Pomoc pri výchove mladých športovcov poskytujú už tradične športové gymnáziá, z ktorých máme chodcov v B. B., Nitre a Košiciach.

Dlhé roky sú v slovenskej chôdzi funkčné realizačné tímy. S najväčšou účasťou vo VŠC Dukla B. B. Zo známych odborníkov, ktorí majú dlhodobý podiel na rozvoji slovenskej chôdze a dobrých výsledkoch slovenských chodcov, možno spomenúť lekárov Bendu, Vachalíka, Cabana, Zachara, fyzioterapeutov Mareka Vrba, Denisa Freindelfelda, Pavla Beličku, akademickú činnosť / veda a výskum / Martin Pupiš. Sme jedinou atletickou disciplínou na Slovensku, ktorá už roky má svoj časopis „Spravodaj chôdze“.

Takže atletická chôdza na Slovensku je životaschopná a má pred sebou skvelú budúcnosť.

Vojenský parašutisti nesklamali

Pod záštitou medzinárodného vojenského športového výboru CISM sa v dňoch 15. - 25. júla konali 35. vojenské majstrovstvá sveta v parašutizme, ktoré tento rok organizovali Ozbromené sily Švajčiarska v centre krajiny na letisku Buochs. Mužské a ženské päťčlenné družstvá z 37 krajín súťažili v presnosti pristátia, individuálnej a skupinovej akrobacie. Slovensko reprezentovali rotný Karol Adamčík, nadrotník Peter Platko, desiatnik Róbert Juriš, desiatnik Tomáš Marcinek z AŠK Dukla Banská Bystrica a praporčík Milan Kocik z Vrtulníkového krídla Prešov.

Disciplína presnosť pristátia sa skákala z výšky 1 000 metrov na cieľový bod s priemerom 2 cm, pričom výsledky sa merajú elektronicky od 0 do 16 cm. Slovenské družstvo sa umiestnilo na piatom mieste. V súťaži jednotlivcov sa z našich športovcov v tejto disciplíne najlepšie umiestnil rotný Karol Adamčík na 5. mieste.

Individuálna akrobacia je disciplína, pri ktorej súťažiaci po výskoku z výšky 2 200 m a nabrať rýchlosti vykonávajú v čo najkratšom čase súbor štyroch horizontálnych otáčok a dvoch salt, pričom konkrétna zostava sa žrebuje pred začiatkom súťaže. Najlepším Slovákom s umiestnením na 13. mieste bol rotný Karol Adamčík.

Skupinová akrobacia sa skákala z výšky 3 200 m, štvorica súťažiacich má v každom súťažnom kole predpísané zostavy a hodnotí sa počet správne vykonaných obrázkov za 35 sekúnd, pričom platí člen družstva skáče ako kameraman a podľa jeho záberov tím rozhodcov hodnotí družstvo. Slovenské družstvo obsadilo 22. miesto so 41 bodmi.

V celkovom poradí družstiev vo všetkých disciplínach slovenské družstvo obsadilo pekné ôsme miesto, čím naši športovci opätovne potvrdili, že Slovensko stále patrí do svetovej špičky v parašutizme. Naš tím na záver MS dostal pozvánku na budúci šampionát, ktorý sa bude organizovať ako súčasť medzinárodných vojenských športových hier v Brazílii.

/ plk. Svetozár BOHUŠ

/ foto Lucia LONGAUEROVÁ

Konkurenčný výber

/ pplk. Vladimír MURÍN

Účinnosťou zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov Ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), t. j. dňom 1. 9. 2005 bol zavedený do praxe inštitút konkurenčného výberu. Je to inštitút, ktorý výraznou mierou ovplyvňuje služobný pomer profesionálneho vojaka, a teda aj jeho trvanie.

Konkurenčný výber, tak ako je upravený v § 30 až 33 zákona a následne rozpracovaný v služobnom predpise Hlavného služobného úradu pre štátnu službu profesionálnych vojakov o pôsobnosti komisií a rokovacom poriadku komisií na konkurenčný výber a o kritériách na určenie poradia profesionálnych vojakov na základe zhodnotenia č. 20/2010 (ďalej len „služobný predpis“), zavádza jednotné a jasné pravidlá, ktorých cieľom je spravodlivosť, transparentnosť a poskytovanie rovnakých príležitostí pri zaraďovaní profesionálnych vojakov do konkurenčného výberu a pri ich postupe v služobnej kariére.

Ako to vyplýva z dikcie § 30 ods. 1 zákona konkurenčným výberom je posúdenie výkonu dočasnej štátnej služby profesionálnych vojakov na základe ich služobných hodnotení, priebehu štátnej služby a určenie poradia profesionálnych vojakov, ktoré je záväzné na vydanie rozhodnutia na vymenovanie do hodnosti podpráporčíka alebo brigádneho generála a povýšenie.

Do konkurenčného výberu sa prvýkrát zariaďa profesionálni vojaci v hodnosti desiatnik, čatár, rotný, rotnajster, nadrotnajster, podpráporčík, práporčík, poručík, nadporučík, kapitán, major a podplukovník, ktorí spĺňajú zákonom stanovenú podmienku, tzn. minimálnu dobu v hodnosti. Táto doba v súlade s § 32 ods. 2 zákona začína plynúť dňom vymenovania profesionálneho vojaka do hodnosti alebo jeho povýšenia a končí 1. januára v roku, ktorý predchádza 24 mesiacom uplynutia doby výsluhy v dosiahnutej hodnosti (napr. do konkurenčného výberu v roku 2011 budú prvýkrát zaraďení profesionálni vojaci, ktorým končí doba výsluhy v hodnosti v časovom období od 31. 12. 2012 do 30. 12. 2013).

Profesionálni vojaci, ktorí neboli komisiou pre konkurenčný výber určení na vymenovanie do hodnosti alebo na povýšenie, sa zariaďa do konkurenčného výberu druhý a zároveň poslednýkrát nasledujúci rok. Ak ani v tomto konkurenčnom výbere profesionálny vojak nebol komisiou pre konkurenčný výber určený na vymenovanie do hodnosti alebo na povýšenie, a ak chce i naďalej vykonávať štátnu službu, môže vydať písomný súhlas so zaradením do programu udržiavania (pozri článok v OBRANE č. 7), v opačnom prípade bude takýto profesionálny vojak prepustený zo služobného pomeru z dôvodu uplynutia doby výsluhy v hodnosti.

Profesionálni vojaci v hodnosti vojak 2. stupňa a slobodník sa do konkurenčného výberu nezaraďujú. V tejto kategórii profesionálnych vojakov je možnosť ich kariérneho rastu ustanovená v § 36 ods. 4

zákona, podľa ktorého, za splnenia ostatných zákonom stanovených podmienok, môžu byť povýšení, ak sú v hodnosti najmenej jeden rok.

Kategórie profesionálnych vojakov, ktorí sa obligatórne nezaraďujú do konkurenčného výberu sú uvedené v § 31 ods. 7 a § 33 zákona. V prípade profesionálnych vojakov, ktorí boli zaraďení do programu udržiavania, je táto zásada prelomená § 31a zákona, podľa ktorého, ak počet funkcií, pre ktoré sa konkurenčný výber vykonáva, prevyšuje počet profesionálnych vojakov, ktorí spĺňajú podmienky na zaraďenie do konkurenčného výberu, a tento rozdiel nemožno vyrovnáť mimoriadnym konkurenčným výberom, do konkurenčného výberu možno zaradiť aj profesionálnych vojakov s príslušnou vojenskou odbornosťou, ak sú zaraďení do programu udržiavania. Toto ustanovenie však nadobudne účinnosť až 1. 1. 2011.

Konkurenčný výber pre hodnosť desiatnik, čatár, rotný, rotnajster, nadrotnajster, podpráporčík, práporčík, poručík, nadporučík, kapitán, major a podplukovník (pre každú hodnosť zvlášť) vykonáva centralizovaná komisia zriadená rozkazom náčelníka Generálneho štábu OS SR a konkurenčný výber pre hodnosť desiatnik vykonávajú decentralizované komisie zriadené rozkazom vedúcich služobných úradov, ktorých určí náčelník generálneho štábu. Činnosť komisií pre konkurenčný výber upravuje služobný predpis.

Je potrebné upriamiť pozornosť na kritériá stanovené vyššie uvedeným služobným predpisom, podľa ktorých komisia rozhoduje a sú pre ňu záväzné:

- a) aritmetický priemer dosiahnutých bodových hodnotení zo služobných hodnotení profesionálneho vojaka,
- b) výkon veliteľských a riadiacich funkcií alebo predpoklady na výkon veliteľskej alebo riadiacej funkcie,
- c) plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky,
- d) odborná pripravenosť na výkon funkcie,
- e) iné schopnosti a aktivity v služobnej činnosti.

Hlavnou úlohou komisie pre konkurenčný výber je určenie poradia profesionálnych vojakov na povýšenie alebo na vymenovanie do hodnosti. Počty profesionálnych vojakov na povýšenie alebo vymenovanie do hodnosti ustanovuje náčelník štábu pre podporu operácií Generálneho štábu OS SR. Tieto počty (tzv. smerné čísla) sú pre komisiu pre konkurenčný výber záväzné.

Mimoriadny konkurenčný výber je v zmysle § 198 zákona výber profesionálnych vojakov na vymenovanie do hodnosti alebo povýšenie v čase, keď ešte nedosiahli minimálnu dobu v hodnosti, avšak spĺnia najmenej jednu tretinu doby výsluhy v hodnosti. Mimoriadny konkurenčný výber sa vykonáva v súlade s potrebami ozbrojených síl súčasne s riadnym konkurenčným výberom, ak počet funkcií, pre ktoré sa konkurenčný výber vykonáva, prevyšuje počet profesionálnych vojakov, ktorí spĺňajú podmienky na zaraďenie do konkurenčného výberu.

Záverom je možné konštatovať, že v ozbrojených silách sú vopred jasne stanovené kritériá, podľa ktorých komisie pre konkurenčný výber posudzujú výkon dočasnej štátnej služby profesionálnych vojakov zaraďených do konkurenčného výberu, čo je pre týchto profesionálnych vojakov výhodou, pretože sú o nich informovaní, čo im umožňuje, aby mohli v súlade so svojimi osobnými ambíciami na jednej strane a objektívnou potrebou Ozbrojených síl Slovenskej republiky na strane druhej, dosiahnuť najvyššiu vojenskú hodnosť v príslušnom hodnostnom zbore.

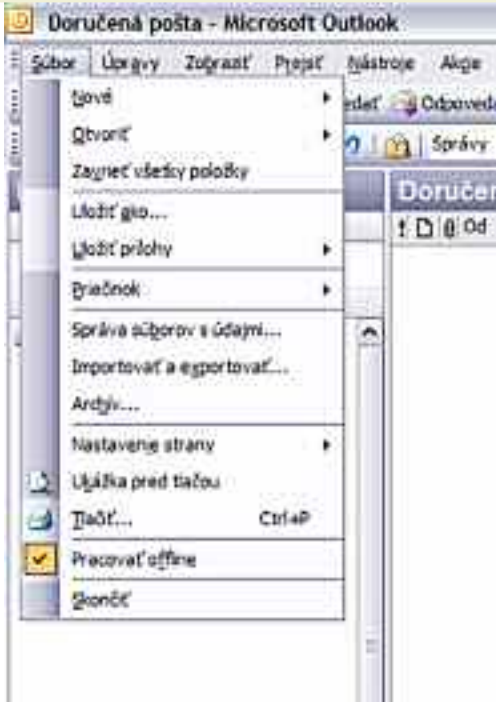
Služobnému hodnoteniu ako základnému podkladu na rokovanie komisie pre konkurenčný výber sa bude venovať v nasledujúcom čísle.

Informačné technológie v praxi: opakujúce sa problémy

/ kpt. Peter GARAJ

V praxi sa opakovane stretávame s niektorými triviálnymi problémami, ktoré trápija používateľov rezortnej dátovej siete. Napríklad Jednotné havarijné heslo (JHH). Zvyčajne každého pol roka príde každému používateľovi v doméne Mil email o končiacej platnosti, ktoré je heslom havarijným a je primárne určené na výnimočné situácie. Použijeme ho napríklad pri zabudnutí prihlasovacieho hesla do domény Mil, do IP telefónu alebo systému Sap IIS.

Keď vám príde email o končiacej platnosti Jednotného havarijného hesla, treba postupovať podľa inštrukcií: otvoríť portál Kontaktného centra (<http://kc.mil.sk>), vybrať sekciu Mój portál a kliknúť na Generovať nové JHH. Systém vygeneruje nové Jednotné havarijné heslo a ponúka možnosť vytlačiť si protokol s týmto heslom. Potom je už na používateľovi vybrať správnu tlačiareň a vytlačiť si daný protokol. Na tematiku Jednotného havarijného hesla nadväzuje aj nedávno rozposielaný oznam týkajúci sa portálu SAP IIS, ktorý prináša používateľovi zaujímavé informácie z prostredia SAPu. Napríklad prehľad o čerpaní dovolenky, všetkých výplat zamestnanca, alebo o zahraničných služobných cestách. Ti používatelia, ktorým prišiel oznam o tomto systéme, majú automaticky vytvorený účet a môžu sa prihlásiť. Prihlasovacie meno býva väčšinou totožné s prihlasovacím menom do domény Mil, ale sú aj výnimky. Prihlasovacie meno si môže používateľ skontrolovať v ozname o možnosti vstupu do tohto systému. Heslom je (ak si ho používateľ nezmenil) Jednotné havarijné heslo.

POZVÁNKA

CoE EOD organizuje v dňoch 6. – 10. septembra v EXPO Center Trenčín „NATO EOD Demonstrations and Trials 2010“. Na tomto významnom podujatí pre odborníkov ozbrojených síl členských krajín NATO, ako i z obranneho priemyslu, budú prezentované najnovšie technológie EOD prostredníctvom výstavy, statických a dynamických ukážok. Súčasťou budú konferencie a semináre.

V pondelok 9. septembra sa bude konať

„PUBLIC OPEN DAY“,
ktorý bude prístupný pre odbornú verejnosť.

V prípade záujmu treba vyplniť registračný formulár, ktorý spolu s ďalšími užitočnými informáciami nájdete na webovej stránke <https://eod.mosr.sk>, registračný formulár v slovenskom jazyku je na <http://eod.mil.sk>. Účasť na uvedenej aktivite je bezplatná po preukázaní príslušnosti k OS SR (služobný preukaz, u civilných zamestnancoch „vstupka“).
plk. Ing. Roman LACKOVIČ

Potrápíť vás môžu aj problémy s poštou. Niekedy sa stáva, že používateľ nedostáva poštu a ani žiadnu nevie odoslať. Jedným z možných dôvodov je Offline režim programu Outlook. Offline režim sa spúšťa automaticky pri problémoch so sieťovým pripojením, alebo si ho používateľ niekedy aktivuje nechtiac sám. Offline režim pre program Outlook je v menu Súbor tesne nad položkou Skončiť. Môže sa stať, že sa používateľ namiesto ukončenia programu „odstihne“. Riešenie je triviálne. Stačí skontrolovať danú položku v menu, a ak sa pri nej nachádza „tlačka“, Offline režim je aktívny a treba ho deaktivovať, čo dosiahneme opätovným kliknutím na položku Offline režim.

Problém býva aj s úložným priestorom. Poštová schránka každého používateľa je uložená na jeho pracovnej stanici v tzv. pst. súbore. Tento súbor obsahuje všetku používateľovu poštu. Niekedy sa však stane, že si používateľ necháva všetku svoju poštu a súbor narastie na veľkosť 2 gigabajty. Tu existuje obmedzenie, ktoré je dedené ešte z čias Office 2000. Toto obmedzenie hovorí o tom, že žiadny .pst súbor formátu Office 2000 nesmie byť väčší ako spomínané 2 gigabajty. Je viacej možností, ako sa danej nepríjemnosti zbaviť. Prvou možnosťou je vymazanie nepotrebných emailov. Ďalšou je vytvorenie ďalšieho .pst súboru a presunutie starších údajov a mailov do nového súboru. Nevýhodou je rozdelenie mailov do viacerých súborov, čo sa časom môže stať neprehľadné. Ideálnym riešením je vytvorenie nového .pst súboru novšieho formátu, ktorý dané obmedzenie nemá. Toto riešenie je časovo najnáročnejšie, no poskytuje najmenej negatívnych vedľajších efektov.

Posledným problémom, ktorému sa budeme venovať, je neznámy formát súboru. Používateľ sa sťažuje, že nevie otvoriť nejaký dôležitý súbor, ktorý mu prišiel v pošte. Napríklad Docx, Xlsx – formáty programového balíka Office 2007. Pomôže vám balík spätnej kompatibility pre Office 2003. Inštalovaný bol plošne na všetky počítače so systémom Office 2003, ale ak ho náhodou nemáte, stačí zavolať na Kontaktné centrum (40 1111) a požiadať o inštaláciu.

Tíff: Obrázový multistranový formát. Systém Windows pozná a má možnosť tento formát otvoriť. Ak tomu tak nie je, systém vás vyzve k výberu programu, ktorým má tento formát otvoriť. Po zvolení programu Picture and Fax viewer sa prípona TIFF správne asociuje a dostaneme sa k požadovanému výsledku (súbor sa zobrazí).

Zasadací poriadok

/ mjr. Miloš ARNOLD

/ oddelenie protokolu KaMO

Pri spracovaní zasadacieho poriadku treba dôkladne poznať nielen protokolárne poradie, ale mať aj značnú skúsenosť. Nedodržanie protokolárnych zásad môže narušiť nielen osobné styky, ale za určitých okolností aj vzťahy medzi krajinami. Nemalo by dôjsť k situácii, že sme nevedomky a bez zlého úmyslu posadili k sebe ľudí so vzájomnou averziou z politických, náboženských alebo iných dôvodov.

Zasadací poriadok musí byť premyslený vopred, aby nedochádzalo k trápny situáciám. V prípade, že hostiteľ pozýva na podujatie niekoho aj s manželkou, je pravidlom pozvať hostí rovnako s manželkami (ak sú ženatí). V prípade, že sú pozývané páry, treba, aby aj hostiteľa sprevádzala manželka.

Pri zostavovaní zasadacieho poriadku je dôležité prihliadať na jazykové vedomosti, záľuby hostí a vzájomné sympatie, ktoré sú predpokladom na dobrú spoločenskú konverzáciu. Ak musíme z jazykových dôvodov počítať aj s tlmočníkmi, možno ich umiestniť tam, kde je ich prítomnosť potrebná, ich miesto sa protokolárne nepočíta.

Čestný hosť a hlavný hostiteľ sedia proti sebe, po pravici hlavného hostiteľa posadíme hosťa č. 2, po pravici čestného hosťa posadíme hostiteľa č. 2. Čestného hosťa posadíme na tú stranu, odkiaľ je lepší výhľad z okna, hostiteľ by mal sedieť na mieste proti dverám, odkiaľ vstupuje do sály obsluha, takýmto striedavým spôsobom postupujeme aj pri ostatných pozvaných hosťoch.

Na podujatí, kde sú hosť a hostiteľ aj s manželkami, platí zásada, že manželka hosťa sedí po pravici hostiteľa a manželka hostiteľa sedí po pravici hosťa. Miesto na konci stola obsadíme domácimi hosťami. Žena by nemala nikdy sedieť na konci stola.

Ak pozývame na podujatie aj významného hosťa, postúpi hostiteľ svoje významné miesto tomuto čestnému hosťovi a sám zasadne po pravici prvej dámy. Pri umiestňovaní hostí na bočných krídlach stola sú vonkajšie miesta čestnejšie ako vnútorné. Priestor v miestnosti sa najlepšie využije použitím stola v tvare E. Najvhodnejšie je použiť stôl okrúhleho tvaru, kde nikto neseď na konci stola a všetci na seba vidia.

Ak nie je k dispozícii vhodná miestnosť na rozmiestnenie jedného veľkého stola, môžeme hostí rozmiestniť k niekoľkým samostatným stolom (najlepšie pre 6 – 12 osôb), pričom hostiteľ a hostiteľka zaujmú miesto pri iných stoloch. Ak nemáme vhodnú miestnosť na umiestnenie stolov, môžeme použiť dve alebo viaceré miestnosti. Pri početnej spoločnosti dávame menovky s menami pred tanieri hostí, okrem toho je zasadací poriadok vyvesený pred dverami do miestnosti. K stolu si najskôr sadá hostiteľka, páni čakajú, kým sa usadia všetky dámy.

Zasadací poriadok na rokovaniach je jednoduchší ako pre obedy alebo večere – hlavného hosťa posadíme čelom k obloku, osoby tvoriace jeho sprievod posadíme podľa protokolárneho poradia po celej jednej strane, jeho spolupracovník s najvyššou funkciou sedí po pravej strane, ďalší v poradí po ľavej strane, a tak sa striedavo pokračuje až na koniec stola, rovnaké pravidlo platí aj na hostiteľskej strane. Počet členov sprievodu hostiteľa by nemal výraznejšie prevýšiť počet sprievodu hosťa, prípustné je prevýšenie o jednu, maximálne o dve osoby.

Ilustračné foto Pavol VITKO

Pokora

/ plk. Ing. Mgr. Jaroslav BALOCKÝ

generálny duchovný Ústredia EPS
v OS a OZ SR

Medzi najväčších panovníkov staroveku patril babylonský kráľ Nabúkadnecar. Raz sa prechádzal po svojom paláci a z okna veže obdivoval nádheru veľkomesta. To je veľký a slávny Babylon, hovoril si kráľ. Je plný bohatstva, krásy, nádherných stavieb a prepychových chrámov. Mesto mudrcov, filozofov, vojvodcov, moje mesto. Ja som ho vystaval, aby bolo ozdobou a doplnkom môjho kráľovského trónu. A čo sa stalo? „...vyhnaný bol spomedzi ľudí a byliny jedol ako dobytok, nebeská rosa mu kropila telo, kým mu nenarástli vlasy ako orlom perie a nechty ako vtákom pazúry.“ (Dan,4,3). Pýcha predchádza pád.

Písmo sväté spomína ešte jedného muža, Pavla, ktorý sa pyšil jedine svojimi slabosťami a pokorne vyznal: „...z milosti Božej som, čo som ...“(1K15,10). Moje sú len hriechy. Všetko ostatné je Božia milosť. Nabúkadnecar sa vyvyšoval, a napokon bol poníženy. Pavol sa ponížoval, a bol povýšený. Napokon mohol o sebe vyznať „...Jeho milosť nebola pri mne daromná.“ (1K15,10). Prečo pyšný Nabúkadnecar mal a má viac nasledovníkov ako pokorný Pavol? Preto, lebo v časoch, keď sa koríme brutalite a sile svalov, pästí a hmoty, je pre mnohých hanbou a dôkazom slabosti priznať sa k vlastnej nedokonalosti a uznať, že všetko je dielom Božej milosti. Pokora nie je slabosťou. Slabosťou je pýcha, nadutosť a nezdravé sebavedomie. V pokore je premáhanie seba samého. Kto sa vie premôcť, ten musí byť naozaj silným. Veľkým v našich očiach je vždy ten, kto si vie priznať svoju slabosť. Izrael odmietol Krista pre svoju pýchu, lebo sa nazdával, že je sebestačný, spravodlivý a dokonalý. Pán Ježiš zaplakal nad Izraelom, nad Jeruzalemom: „Veru vám hovorím, že nezostane tu kameň na kameni, ktorý by nebol zbořený.“ (Mt,24,2) Toto proroctvo sa splnilo. Desiateho augusta roku 70 už mali Jeruzalem vo svojich rukách Rimania v horiacom chráme, ktorý bol pre Izrael taký posvätný, že napríklad do jeho svätyne mohol vstúpiť iba raz do roka veľkňaz, teraz beztriestne chodili bezbožní pohanovia a kradli zlaté obradné nádoby. Nebolo väčšieho trestu pre Izrael ako znesvätenie a zbúranie chrámu. Podobnou tragédiou v dejinách už prešlo mnoho národov. Rozpomeňme sa na Rímsku ríšu, ako sa zvalila, keď chcela stavať na moci, bez evanjelia. Nahradenie evanjelia ľudským učením, ideológiou, z ktorej vraj ľud môže čerpať silu a schopnosť k mravnému, duchovnému a hmotnému životu, malo vždy za následok katastrofu toho národa. Žiaden národ nemôže obstáť, ak chce budovať svoju budúcnosť na ľudských teóriách. Nemôže vytvoriť taký fond, ktorý by zabezpečil vzrast a rozkvet duchovného imania.

Nebuďme domýšľaví a nespoliehajme sa len na seba. Vo vedomí svojej malosti sa pokorne držíme mocnej, múdrej Božej ruky, aby sme si zachránili život pre časnosť i večnosť.

Príprava na záťažové situácie

/ kpt. Michaela ŠTAMMOVÁ

/ foto PhDr. Alena HARAGOVÁ

V predchádzajúcich článkoch sme sa venovali záťažovým faktorom, ktoré sa zvyčajne podľa našich prieskumov vyskytujú počas nasadenia bez ohľadu na to, o aký typ a charakter operácie ide – teda odlúčení od rodiny a dôsledku presýtenia vzájomných sociálnych kontaktov a stereotypu – tzv. ponorkovej chorobe. Okrem toho sa samozrejme vyskytuje množstvo iných záťaží, ktoré súvisia s individualitou človeka a jeho aktuálnou životnou situáciou, charakterom misie a konkrétnych podmienok nasadenia.

Čo všetko spôsobuje stres? Podľa prof. Lazarusa môžeme rozdeliť stresory (teda situácie a okolnosti, ktoré nám spôsobujú stres) na krátkodobé a dlhodobé. Medzi krátkodobé stresory patria: neúspešnosť, vyrušovanie, strach navodzujúce stresory (kritika, neočakávané situácie, tma a pod.), fyzikálne podmienky (teplo, chlad, bolesť) a zvyšovanie rýchlosti (aj vo forme informačného preťaženia). Dlhodobé stresory sú akoby priamo späté s povolaním profesionálneho vojaka. Ide o bojové podmienky, hľadanie situácie, osamotenie a také dlhotrvajúce činnosti, v dôsledku ktorých vzniká svalová alebo duševná únava.

Keď si predstavíme podmienky nasadenia, musíme predpokladať, že počas nasadenia na nás bude pôsobiť viacero z vyššie uvedených stresorov. Čo môžeme urobiť, aby sme sa na ich pôsobenie pripravili tak, aby nemali vážne dopady na našu výkonnosť a psychickú pohodu?

Napriek tomu, že obdobie pred nasadením býva často hektické (výcvik, vystrojovanie, očkovanie a pod.), mali by sme sa pokúsiť vyladiť – pripraviť telo a dušu tak, aby bolo schopné v čase potreby podať maximálny výkon. Môžeme postupovať ako športovci, keď sa pripravujú na dôležité preteky a snažia sa vyladiť formu. Kľúčovými sú vtedy dobrá telesná kondícia a psychická koncentrácia. Ako ich dosiahnuť?

- dostatkom pohybu – produkciu endorfínov pri fyzickej námahe sa optimalizujú také chemické

procesy, ktoré majú pozitívny vplyv na našu náladu. Preto je šport alebo iná fyzická námaha odporúčaná ako najlepší prostriedok na odbúrание napätia a stresu.

- kvalitnou potravou – pre psychickú pohodu sú kľúčovými najmä dostatok vitamínov, minerálov a kvalitný pitný režim. Potreba tekutín je individuálna, v zásade platí, že ak je moč takmer bezfarebný, prijímate tekutín dostatok.

- kvalitným spánkom – aj potreba spánku je individuálna od 5 do 10 hodín denne. O kvalitnom spánku hovoríme vtedy, ak sa človek zobudí osviežený, po celý deň má dostatok energie, zobúda sa sám ešte pred zavzonením budíka.

- mať doriešené dôležité rodinné záležitosti – nie je vhodné pustiť sa na poslednú chvíľu do rekonštrukcie bytu, sťahovania a pod.

- pripraviť rodinu na obdobie odlúčenia – tým sa aj sami mentálne pripravujeme na nasadenie.

Obvykle sú v súvislosti s takýmto stresmanažmentom spájané relaxačné techniky a cvičenia ako napr. meditácia, jóga, autogénny tréning a pod. Aby tieto metódy boli účinné v prípade potreby – teda v záťaži, je potrebné si ich vopred vyskúšať, zistiť, ktoré sú vyhovujúce a nacvičiť si ich. Na to je vhodné práve obdobie pred nasadením. Preto si niektoré z nich rozoberieme podrobnejšie v nasledujúcich príspevkoch.

Gorazdov Močenok

/ Dr. Tibor UJLACKÝ, PhD.

V Močenku pri Nitre sa v rámci Roka kresťanskej kultúry v dňoch 26. júla - 2. augusta 2010 uskutočnil XVIII. ročník celonárodného festivalu kresťanského divadla Gorazdov Močenok. Cieľom festivalu bola tak ako každý rok pomoc súborom, ktoré sa na Slovensku venujú kresťanskému divadlu a šíreniu úcty k svätému Gorazdovi. Bohatý duchovný a divadelný program vyvrcholil slávnostnou svätou omšou, ktorú celebraval ordinár OS a OZ SR a predseda komisie KBS pre vedu, vzdelanie a kultúru Mons. František Rábek spolu s miest-

nym farárom Vdp. Jozefom Černákom, väzenským vikárom Ordinariátu OS a OZ SR Mons. Bartolomejom Juhášom, SDB a ďalšími kňazmi. Prítomnosť ordinára ako rodáka a vojenského biskupa, ale aj sviatočnú príležitosť spojenú so slovenskými dejinami vhodne symbolizovala aj prítomná jednotka vojakov Čestnej stráže OS SR v historických uniformách so štátnou zástavou, hudba Ozbrojených síl SR či vojenské stany. Slávnosť vhodne doplnilo aj účinkovanie Zboru slovenských učiteľov.

Tigre s viac ako tisíc hodinami

V závere júla 2009 posilnili koalíčné sily v Afganistane tri francúzske bojové vrtuľníky Tiger vo verzii HAP (Helicoptere d'Appui Protection), aby plnili najmä prieskumné, sprievodné a podporné palebné úlohy pre spojenecké sily. Na začiatku tohtoročného augusta zaznamenali pritom stroje EC665 viac ako tisíc letových hodín. Tigre v Afganistane používa 5. bojový vrtuľníkový pluk francúzskych pozemných síl.

Podľa informácií spoločnosti Eurocopter predstavuje v extrémne drsnom prostredí prevádzkyschopnosť vrtuľníkov úroveň 90 % a stroje sa tu osvedčili. Kľúčom k úspechu je podľa Eurocopteru „vynikajúca spolupráca“ medzi francúzskou armádou, výzbrojnou agentúrou DGA, organizáciou aliancie OCCAR a samotným výrobcom. Do tohto rámca patrí aj nonstop podpora technikov výroby, ktorí sú v prípade potreby k dispozícii vojenským mechanikom v Afganistane, a rýchla dodávka náhradných dielcov.

Moderné útočné a viacúčelové Tigre sú vo výzbroji ozbrojených síl štyroch krajín – Francúzska, Nemecka, Španielska a Austrálie. Prvý Tiger HAP bol dodaný pre francúzsku armádu v marci 2005. Patrí k strednej hmotnostnej kategórii strojov (max. vzlet hmotnosť 6 100 kg), má dvojčlennú, za sebou sediacu posádku – pilota, ktorý je vpredu a zbraňový operátor za ním. Vrtuľník poháňajú dva turbohriadeľové motory (oddelené ochranným plátom) Rolls-Royce/Turbomeca MTR390 s výkonom každý po 960 kW. Tiger má štyri vonkajšie zbraňové závěsníky, na ktorých môže niesť rôznu výzbroj a užitočný náklad. Všetky verzie HAP disponujú 30 mm automatickým kanónom Giat AM-30781 so zásobou 450 nábojov. Maximálna rýchlosť stroja je 322 km/h, cestovná 230 km/h. Dolet 800 km a s prídavnými nádržami 1 200 km.

(rak)
Foto Eurocopter, Thomas Goisque

Ozbrojené sily
Slovenskej republiky

Armádný magazín
v Slovenskej televízii

PROFESIONÁL

uvidíte v premiére
každý štvrtok na
Dvojke po 16,00 h.
a v dvoch reprízach
- ich vysielač čas sledujte
na internete.

Plná poľná

Oblúbenú reláciu Plná poľná s počúvanosťou nad 100-tisíc poslucháčov v novom formáte, ale pod rovnakou značkou, si môžete už od nového roka vypočuť na rozhlasovej stanici Rádio Regina každú sobotu v čase od 17.10 hod. do 17.30 hod. Pribežne aj v reláciách Nočná pyramída, Pozvete nás ďalej? či Štúdio Kontakt. Teší sa na Vás tvorcovia vojenského vysielania Miroslav Minár, Petra Bihary a Bernard Roštecký.

(r)

Spomienka na obe Dukly

V stredu 6. októbra si pietnym aktom kladenia venčov na Dukle a vo Svidníku predstavitelia ministerstva obrany a Ozbrojených síl SR uctia obeť jednej z najkrvavejších operácií 2. svetovej vojny. Karpatsko-duklianska operácia bola útočná operácia sovietskych a československých vojakov na severovýchodnom Slovensku na jeseň 1944, ktorá mala spojiť povstalecké sily SNP so sovietskymi armádami. Bola jednou z najväčších horských bitiek druhej svetovej vojny. Po ťažkých bojoch prekročili jednotky nášho armádného zboru východnú hranicu dňa 6. 10. 1944. Tento deň bol vyhlásený ako Deň čl. ľudovej armády. Obe strany v krvavých bojoch, vedených v úzkom Duklianskom priesmyku, utrpeli ťažké straty. Pri bojoch prišlo o život či zdravie 85 000 sovietskych, 6 500 československých a 52 000 nemeckých vojakov.

(r)